

การพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยกล้วยง
เพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี

**The Development of Printing Pattern from Art Nouveau
on Hemp Fabrics for designing Woman's Working Attires**

ศรัณย์ จันทรแก้ว
(SARUN JANKAEW)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

การพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชง
เพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี

**The Development of Printing Pattern from Art Nouveau
on Hemp Fabrics for designing Woman's Working Attires**

ศรัณย์ จันทรแก้ว

SARUN JANKAEW

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี
ชื่อ สกุล	ศรัณย์ จันทรแก้ว
ชื่อปริญญา	คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาและคณะ	คหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชงด้วยวิธีการพิมพ์สกรีน 2) ออกแบบชุดทำงานสตรีโดยใช้ผ้าใยัญชงพิมพ์ลวดลายจากศิลปะอาร์ตนูโว 3) ศึกษาความพึงพอใจของสตรีวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อชุดทำงานสตรีพิมพ์ลวดลายจากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชง กลุ่มตัวอย่าง คือ สตรีวัยทำงานอายุ 25-35 ปี ในเขตสาทรและเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามและชุดทำงานสตรีต้นแบบจำนวน 9 แบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดำเนินการโดยศึกษาแนวคิดจากศิลปะอาร์ตนูโวเพื่อออกแบบลวดลายพิมพ์ 3 ลวดลาย ประกอบด้วย ลายผีเสื้อ ลายดอกไม้ และลายเถาวัลย์ แล้วนำลายมาสกรีนบนผ้าใยัญชง จากนั้นนำผ้ามาตัดเย็บเป็นชุดทำงานสตรี ประกอบด้วยชุดติดกัน เสื้อคลุม กระโปรง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 25-30 ปี มีสถานภาพโสด อาชีพเป็นพนักงานเอกชน มีรายได้ระหว่าง 15,000 -25,000 บาท การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี เคยซื้อ เคยใช้ เสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยัญชง ซึ่งประเภทที่ซื้อมากที่สุด คือ กระเป๋า โอกาสที่สวมใส่จะสวมใส่เป็นชุดลำลอง และเหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อชุดทำงาน คือ ซื้อเมื่อชอบ ประเด็นที่พิจารณาในการตัดสินใจซื้อชุดทำงาน คือ ความสวยงาม รูปแบบ ความทันสมัย และความถนัดในการซื้อ คือ ซื้อทุกเดือน ราคาของชุดทำงานที่ซื้อประมาณ 500-1,000 บาท /ตัว เพื่อนและเพื่อนร่วมงานเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อชุดทำงาน ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อชุดทำงานสตรีพบว่า แบบชุดติดกันลายผีเสื้อได้รับความพึงพอใจเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ลายเถาวัลย์ และลายดอกไม้ มีค่าเฉลี่ย 4.03 3.99 และ 3.90 ตามลำดับ แบบเสื้อคลุมลายผีเสื้อได้รับความพึงพอใจเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ลายเถาวัลย์ และลายดอกไม้ มีค่าเฉลี่ย 4.09 4.03 และ 3.95 ตามลำดับ ส่วนแบบกระโปรงลายเถาวัลย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.09 รองลงมา คือ ลายดอกไม้และลายผีเสื้อ มีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.98 ซึ่งพบว่าทุกแบบได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ลวดลายพิมพ์ ศิลปะอาร์ตนูโว ผ้าใยัญชง

Thesis title	The Development of Printing Pattern from Art Nouveau on Hemp Fabrics for designing Woman's Working Attires
Author	Sarun Jankaew
Degree	Master of Home Economics
Major Program	Home Economics
Academic Year	2011

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to develop the printing pattern from Art Nouveau on hemp fabric by way of screen printing, 2) to design the woman's working attires by using hemp fabrics for printing the pattern from Art Nouveau, 3) to study the satisfactions of samples who are women in working age in Bangkok Metropolitan area: Sat horn and Bangkok toward the woman's working attires with Art Nouveau pattern printed on hemp fabrics. The sampling group is women in working age ranging from 25 to 35 years in Sat horn and Bangruk Areas, Bangkok Metropolis, in number of 384 persons. Instruments used are Questionnaires and woman's working attire prototype in number of 9 models. Data analysis statistics are percentage, mean and standard deviation. Actions are carried out by studying the concept of Art Nouveau in order to design the printing patterns in 3 designs consisting of butterfly design, flower design and creeper design for screening on hemp fabrics and tailoring them into woman's working attires in the style of dress, jacket and skirt of 9 models.

The research found that most of the samples reply to the questionnaires are in the ages ranging from 25 years to 30 years, being single, working in private business enterprises, earning from 15,000 Baht to 25,000 Baht per month, holding Bachelor Degree, being used to buy, utilizing clothes and components of the attires made from hemp fabrics. Category of products mostly bought are bags. The attires are put on as casual wears on casual occasion and the reason for deciding to buy the working attires is buying it. The points on the consideration for deciding to buy the working attires are the beauty, pattern, modernity and the buying frequency is every month. The price of the working attires purchased range from approximately 500 Baht to 1,000 Baht each. Friends and co-workers are persons having a role on buying of the working attires. The analysis found that the butterfly design dress is at the highest level of satisfaction followed by the creeper design dress and the flower design dress at the average of 4.03, 3.99 and 3.90 respectively. Next, the butterfly design jacket is at the highest level of satisfaction followed by creeper design jacket and flower design jacket at the average of 4.09, 4.03, and 3.95 respectively. Finally, the creeper design skirt is at the highest level 4.09 followed by the flower design skirt and the butterfly design skirt at the average of 4.00 and 3.98. The result of the finding reflects all types of the satisfaction at high level.

Keywords : Printing Pattern, Art Nouveau, Fabrics

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องโดยผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวนิช อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ลักขณา จาตกานนท์ที่ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่านนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ศรีนวล แก้วแพรงและรองศาสตราจารย์บุษรา ศรีอริยะยา ประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้ข้อเสนอแนะแก้ไข และให้แนวคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

วิทยานิพนธ์นี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มี คุณบัญชา อุดโพธิ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ศูนย์วิชาการและเทคโนโลยีพื้นบ้าน (ฝ่ายเกมใหม่) จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้ง เจ้าหน้าที่ ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง(องค์การมหาชน) คุณป้า คุณน้า คุณอา พี่น้องชาวเขาเผ่าม้ง ที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจและให้ข้อมูลในการศึกษา

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ที่สละเวลาในการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของการออกแบบลายผ้าและการออกแบบชุดทำงานสตรี พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ นอกจากนี้ยังได้รับการช่วยเหลือและให้กำลังใจจากคุณแม่ คุณพ่อ เพื่อน ๆ พี่น้องและ ตลอดจนบุคคลต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลืออีกมาก ที่ไม่สามารถกล่าวนามได้หมดในที่นี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

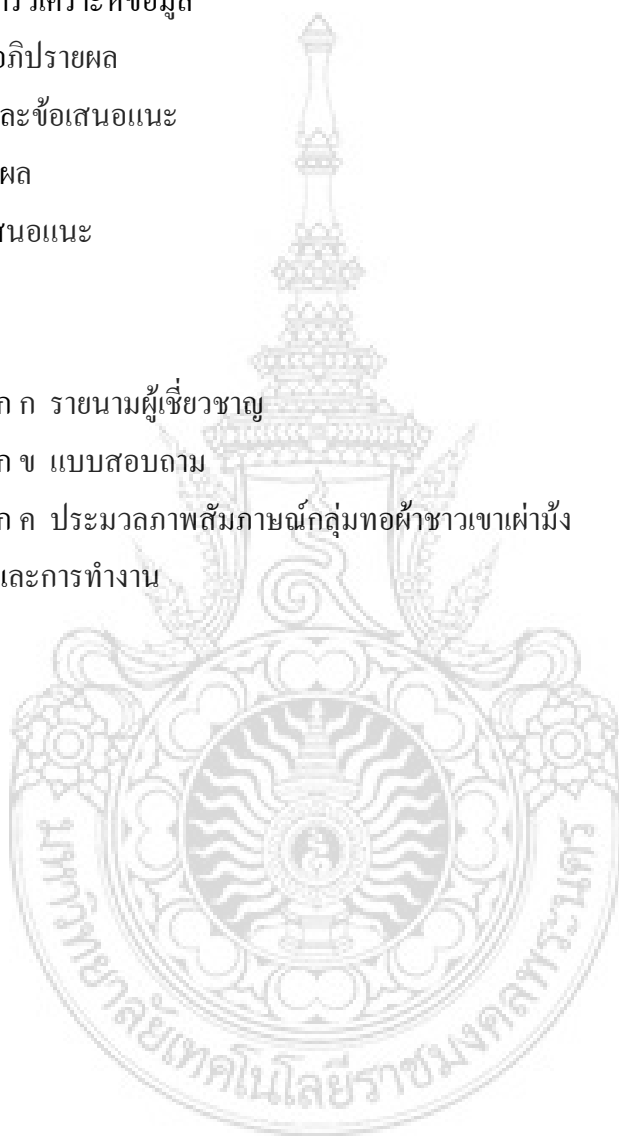
ศรัณย์ จันทรแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
Abstract	(ข)
กิตติกรรมประกาศ	(ค)
สารบัญ	(ง)
สารบัญตาราง	(ฉ)
สารบัญภาพ	(ช)
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย	3
1.4 กรอบแนวความคิด	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.6 นิยามศัพท์	6
1.7 คำสำคัญ	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 เส้นใยกันขงและวิธีการผลิต	7
2.2 ศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau)	19
2.3 หลักการออกแบบลายผ้า	22
2.4 การพิมพ์ซิลค์สกรีน (Silk Screen Printing)	41
2.5 การออกแบบเสื้อผ้าชุดทำงานสตรี	50
2.6 กระบวนการพัฒนาการออกแบบ (Design Development Produce)	60
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	64
3. วิธีดำเนินการ	68
3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
3.2 วิธีการ	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล	101
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	101
4.2 การอภิปรายผล	116
5. สรุปผลและข้อเสนอแนะ	120
5.1 สรุปผล	120
5.2 ข้อเสนอแนะ	121
เอกสารอ้างอิง	123
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	128
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	130
ภาคผนวก ค ประมวลภาพสัมภาษณ์กลุ่มทอผ้าชาวเขาเผ่าม้ง	149
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	151

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 ความแตกต่างระหว่างกัญชงและกัญชา	8
3.1 ผลการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ	75
3.2 ผลการคัดเลือกแบบร่างชุดทำงานสตรีจากผู้เชี่ยวชาญ	82
4.1 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	102
4.2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	102
4.3 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	102
4.4 รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม	103
4.5 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	103
4.6 เคยใช้ เคยซื้อ เสื้อผ้าหรือเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยกัญชง	104
4.7 เสื้อผ้าหรือเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยกัญชงที่เคยใช้เคยซื้อหรือสนใจที่จะซื้อ	104
4.8 โอกาสในการสวมใส่เสื้อผ้าหรือเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยกัญชง	105
4.9 เหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อชุดทำงาน	105
4.10 ประเด็นในการตัดสินใจซื้อชุดทำงาน	106
4.11 ความถี่ในการซื้อชุดทำงาน	106
4.12 ราคาของชุดทำงานที่เลือกซื้อเป็นส่วนใหญ่	107
4.13 บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อชุดทำงาน	107
4.14 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกัญชงพิมพ์ลายจาก ศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) แบบชุดติดกัน	108
4.15 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกัญชงพิมพ์ลายจาก ศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) แบบเสื้อคลุม	110
4.16 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกัญชงพิมพ์ลายจาก ศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) แบบกระโปรง	113
4.17 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อ ชุดทำงานสตรีจำแนกตามลวดลาย	115
4.18 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อชุดทำงานสตรี	116

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 การตัดต้นเพื่อตากแห้ง	11
2.2 การลอกเปลือกกัญชง	11
2.3 การมัดเป็นกำ	12
2.4 การดำให้น้ำ	12
2.5 การต่อเส้น	13
2.6 การม้วนเก็บ	13
2.7 การปั่นเส้น	14
2.8 การขึ้นกากบาท	14
2.9 การต้มฟอกขาวเส้นใยกัญชง	15
2.10 การรีดให้เส้นเรียบนุ่ม	15
2.11 การทอเป็นผืน	16
2.12 การต้มฟอกขาวผ้าใยกัญชง	16
2.13 การตาก	17
2.14 การขัดด้วยก้อนหิน	17
2.15 พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)	21
2.16 ผ้าลายดอกไม้	29
2.17 ผ้าลายสัตว์	29
2.18 ผ้าลายเรขาคณิต	30
2.19 ผ้าลาย Abstract	30
2.20 รูปแบบการซ้ำแบบเหมือนกัน	31
2.21 รูปแบบการซ้ำแบบลดหลั่น	31
2.22 รูปแบบการซ้ำเป็นจังหวะ	32
2.23 รูปแบบการซ้ำแบบไม่เป็นจังหวะ	32
2.24 การออกแบบหลากหลาย	32
2.25 การสมดุลในลักษณะเท่ากัน	33
2.26 สมดุลในลักษณะไม่เท่ากัน	33
2.27 สมดุลในลักษณะไม่เท่ากัน	34

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
2.28 จังหวะที่ซ้ำกัน	35
2.29 จังหวะที่สลับกัน	35
2.30 จังหวะต่อเนื่อง	36
2.31 การต่อลวดลายในลักษณะสี่เหลี่ยม	37
2.32 การต่อลวดลายในลักษณะการเรียงอิฐแนวนอนและแนวตั้ง	37
2.33 การต่อลายในลักษณะเหลี่ยมเพชรหรือสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน	38
2.34 การต่อลายในลักษณะสามเหลี่ยม	38
2.35 การต่อลายในลักษณะลวดลายตาข่าย	39
2.36 การต่อลายในลักษณะหกเหลี่ยม	39
2.37 การต่อลายในลักษณะรูปพัด	40
2.38 การต่อลายในลักษณะวงกลม	40
2.39 วิธีการสกรีนโดยใช้วานิชดำ	46
2.40 วิธีการสกรีนโดยใช้สติกเกอร์	47
2.41 วิธีการสกรีนโดยใช้ฟิล์ม	48
2.42 วิธีการสกรีนโดยใช้กาอัด	49
2.43 Story Board	61
2.44 การวาดภาพร่าง	63
2.45 การวาดภาพและระบายสี	63
3.1 ด้นแบบร่างรูปแบบจากฝีเสื้อ	71
3.2 ด้นแบบร่างรูปแบบจากดอกไม้	72
3.3 ด้นแบบร่างรูปแบบจากเถาวัลย์	73
3.4 ลวดลายจากรูปแบบฝีเสื้อ	74
3.5 ลวดลายจากรูปแบบดอกไม้	74
3.6 ลวดลายจากรูปแบบเถาวัลย์	75
3.7 ลายฝีเสื้อ ลายดอกไม้ และลายเถาวัลย์	78
3.8 แบบร่างชุดติดกัน	79
3.9 แบบร่างเสื้อคลุม	80

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
3.10 แบบร่างกระโปรง	81
3.11 แบบร่างชุดทำงานสตรี	84
3.12 แบบร่างชุดติดกัน 3 ลวดลาย	85
3.13 แบบร่างเสื้อคลุม 3 ลวดลาย	86
3.14 แบบร่างกระโปรง 3 ลวดลาย	86
3.15 การพิมพ์สกรีน	87
3.16 การยับบลือกวางลาย	87
3.17 ผ้าใยัญชงที่สกรีนลาย	88
3.18 แบบชุดติดกันลายผีเสื้อ	89
3.19 แบบชุดติดกันลายดอกไม้	90
3.20 แบบชุดติดกันลายเถาวัลย์	91
3.21 แบบเสื้อคลุมลายผีเสื้อ	92
3.22 แบบเสื้อคลุมลายดอกไม้	93
3.23 แบบเสื้อคลุมลายเถาวัลย์	94
3.24 แบบกระโปรงลายผีเสื้อ	95
3.25 แบบกระโปรงลายดอกไม้	96
3.26 แบบกระโปรงลายเถาวัลย์	97

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กล้วยมีหลักฐานว่ามีการปลูกและใช้ประโยชน์จากต้นกล้วยมาช้านาน โดยมีการใช้เส้นใยของกล้วยมาทอเป็นผ้าใช้ตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ถูขัด และเชือก ฯลฯ (พะยอม, ม.ป.ท. อ้างถึงใน อุไรวรรณ กรัณท์รัตน์และสิริรัตน์, 2552) กล้วยจึงเป็นพืชสำคัญในการดำรงวิถีชีวิตแบบชุมชนจารีตประเพณีดั้งเดิมของชาวเขาบางเผ่ามาแต่อดีตกาล ผู้ขายทุกเพศทุกวัยถูกกำหนดไว้ว่าจะต้องสวมใส่ชุดที่ทำจากใยกล้วยเท่านั้น และปัจจุบันผู้หญิงสูงอายุยังคงยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด (สามารถ, 2541) ในปัจจุบันกล้วยจัดเป็นพืชที่สามารถปลูกได้ตามกฎหมาย ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้มีพระราชดำริให้มีการส่งเสริมการปลูกกล้วยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ภายใต้ระบบการควบคุมสำหรับใช้สอยเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและสร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือน รวมถึงส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงพันธุ์กล้วย พัฒนาการแปรรูปเส้นใย และผลิตภัณฑ์ แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การตลาดของผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วย (สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง, 2550) เนื่องจากกล้วยมีคุณสมบัติพิเศษหลายประการ คือ การให้เส้นใยที่มีคุณภาพสูง จำนวนมาก และระยะเวลาในการปลูกสั้น สามารถนำไปถักทอเสื้อผ้า เชือก กระสอบ กระดาษ หรือเครื่องใช้ ต่าง ๆ เมล็ดเป็นอาหารคนและนก และยังให้โปรตีนและน้ำมันซึ่งสามารถนำไปผลิตเป็นน้ำมันชักแห้ง สบู่ เครื่องสำอาง หรือแม้กระทั่งเป็นน้ำมันเชื้อเพลิง (ณัฐพงศ์และอัญชลี, 2542)

ใยกล้วย เป็นพืชเศรษฐกิจที่กำลังได้รับความนิยมในการนำมาแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายรูปแบบ ถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้ให้กับชาวบ้านและชุมชน ซึ่งปัจจุบันผ้าทอจากใยกล้วยได้รับความนิยมอย่างมากทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ เช่น เยอรมนี เดนมาร์ก สวีเดน อเมริกา และญี่ปุ่น ทำให้ความต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้น บวกกับกระแส Eco-Products และผลิตภัณฑ์จากใยกล้วยก็จัดเป็นสินค้าออร์แกนิก (ดวงฤทัย, 2553) จึงทำให้กลุ่มผู้ประกอบการหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกำลังเร่งส่งเสริมการแปรรูปและพัฒนาใยกล้วย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น และจากการที่ผู้ศึกษาสัมภาษณ์กลุ่มทอผ้าชาวเขาเผ่าม้ง ที่ยังมีการทอผ้าใยกล้วยอยู่นั้นพบว่า ทางกลุ่มกำลังมีความคิดที่จะพัฒนาผ้าใยกล้วยให้มีความหลากหลายมากกว่าที่มีอยู่ ซึ่งปัจจุบันยังมีน้อยมากถ้าเทียบกับความต้องการของตลาด โดยมี

ผลิตภัณฑ์ผ้าใยัญชงบาติกเป็นที่รู้จักและสร้างรายได้เป็นอย่างมาก แต่ก็มีปัญหาการผลิตในปริมาณมากและการควบคุมคุณภาพในการผลิตแต่ละครั้ง คือ ชิ้นงานออกมาไม่ตรงกับตัวอย่างที่ลูกค้าต้องการ ใช้เวลาในการผลิตนาน ดังนั้นจึงนำประเด็นนี้มาศึกษาเพื่อลดขั้นตอนในการผลิต การควบคุมคุณภาพ โดยเลือกใช้เทคนิคการพิมพ์สกรีนเนื่องจากมีหลักการทำอย่างง่ายโดยการปาดหมึกพิมพ์ผ่านผ้าสกรีนที่ยึดบนกรอบสี่เหลี่ยมให้ลงไปติดกับวัสดุที่จะพิมพ์และมีต้นทุนในการทำไม่สูงนักสามารถผลิตในปริมาณที่มากได้และคุณภาพเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรชร (2550) พบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าใยัญชงที่พบ ส่วนใหญ่เป็นการนำเส้นใยมาถักนิตดัดแปรรูปเป็นเสื้อผ้า หมวก กระเป๋า และนำเส้นใยมาทอเป็นผ้าผืน นำมาแปรรูปเป็นผ้าบาติก แต่การสร้างสรรค์ลวดลายโดยการพิมพ์ยังไม่มีในการแปรรูปกับผ้าใยัญชง และยังสอดคล้องกับแนวคิดของโสมวดี (2553) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันการสร้างสรรค์ลวดลายพิมพ์ เป็นการตกแต่งผ้าประเภทหนึ่งที่กำลังเป็นที่ต้องการในตลาดแฟชั่น สำหรับการออกแบบลวดลายผ้านั้นผู้ออกแบบจะต้องมีแรงบันดาลใจในการออกแบบเพื่อให้ผ้ามีลวดลายความสวยงาม ตอบสนองความพึงพอใจของผู้ใช้ประโยชน์จากลวดลายผ้า ที่มีทั้งลวดลายที่เกิดจากธรรมชาติ ลายเรขาคณิต ลายนามธรรม และลายภาพของจริง

ศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) เป็นศิลปะประยุกต์ มีจุดเด่น คือ ใช้รูปแบบธรรมชาติ โดยเฉพาะดอกไม้และพืชพันธุ์หลายชนิด มาทำเป็นลวดลายเส้นโค้งอ่อนช้อย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550) และเพื่อเป็นการลวงตาให้ผ้าใยัญชงมีลักษณะอ่อนช้อยที่เกิดจากลายเส้นภาพพิมพ์ จากลักษณะเฉพาะของศิลปะอาร์ตนูโวนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกเป็นแรงบันดาลใจแรกเริ่มที่จะนำมาสร้างสรรค์ลวดลายลงบนผืนผ้า โดยการสร้างสรรค์แบบตัดทอนเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะในลักษณะบิดเบือนไปจากของจริง โดยจะให้ความสำคัญกับรูปแบบที่เหมือนจริงน้อยลง แต่ให้ความสำคัญกับรูปแบบความคิดของศิลปินมากขึ้นเพื่อสื่อความงามในการรับรู้ให้เข้าใจ (ชะลูด, 2531) ซึ่งในงานวิจัยนี้ออกแบบลวดลายโดยเลือกรูปแบบของผีเสื้อ ดอกไม้ เถาวัลย์ จากนั้นนำลวดลายที่ได้มาพิมพ์สกรีนลงบนผ้าใยัญชงเพื่อใช้ในการนำมาออกแบบชุดทำงานสตรี เนื่องด้วยผ้าใยัญชงเป็นผ้าที่มีเส้นใยคุณภาพสูง มีคุณสมบัติที่แข็งแรงกว่าผ้าฝ้าย ดูซับความชื้นได้ดีกว่าในลอนและอบอุ่นยิ่งกว่าลินิน จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มได้เป็นอย่างดี เมื่อสวมใส่ในอากาศร้อนจะให้ความเย็นสบายและให้ความอบอุ่นในอากาศหนาว สามารถดูคลีน ดูความร้อนและสารพิษจากร่างกายที่ขับถ่ายออกมาในรูปของเหงื่อ ใช้ทนทานยังซักยังนุ่มเบา บางสวมใส่สบายไม่ระคายผิวหนัง ไม่มีกลิ่นอับชื้นและไม่ขึ้นราเมื่ออยู่ในที่อับชื้นอย่างที่เราบสูง (พรชัย, 2552) ประกอบกับลักษณะของเส้นใยัญชงที่สามารถลอกออกเป็นชั้น ๆ คล้ายหัวหอม สามารถนำมาผลิตเป็นผ้าบางได้เท่าที่ต้องการ และยังสามารถซักด้วยเครื่องซักผ้าได้ (วีระชัย, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ (2550) เรื่อง ทักษะคนและพฤติกรรมกรับรโภคต่อเสื้อผ้ชุดทำงาน พบว่า แนวโน้มการเลือกซื้อเสื้อผ้ในอนาคตข้งหน้ำน้นชุดล้ดลงและย้ินส์ เป็นประเภเสื้อผ้ที่ได้รับความนิยมาจกผู้บริภคชาวไทย และตามด้วยชุดสำหรับใส่ทำงาน ซึ่งเน้นประเภที่สวมใส่สบาย เหมาะกับสภาพอากาศร้อน โดยเสื้อผ้ในรูปแบบที่เป็นทางการหรือประเภสูทจะม่ค้อยนิยกัน แม้ว้ากลุ่มผู้บริภคซึ่งเป็นผู้หญ้ที่มีรายได้สูง และมีกำลังการซื้อมากพอ ทั้งนี้การเลือกซื้อสินค้าแบรนด์เนมจะล้ดลง แต่คนจะใส่ใจเรื่องของว้ตฤคิภคการผลิตมากขึ้น เสื้อผ้ที่ใช้ในการทำงานของสตรี จะเป็นลักษณะที่สวมใส่สบายเหมาะสมกับการทำงาน โดยในปัจจุบันสตรีส่วนใหญ่ทำงานนอกบ้านกันมากขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาและพัฒนาฝ้าใยัญชง โดยการนำฝ้าใยัญชงที่ผ่านการฟอกเพื่อให้ได้ฝ้าที่มีผิวสัมผัสที่อ่อนนุ่ม และพื้นผิวที่เรียบแล้วนำมาสร้างสรค์ลวดลายพิมพ์โดยใช้แรงบัลดาลใจมาจากศิลปะอาร์ตนูโวด้วยวิธีการพิมพ์สกรีนจากนั้นนำมาออกแบบเป็นชุดทำงานสตรีแล้วจึงนำไปศึกษาความพึงพอใจของสตรีวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่ฝ้าใยัญชง และยังเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริภค อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้สตรีไทยหันมาซื้อและสวมใส่ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากฝ้าใยธรรมชาติ และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจฝ้าใยัญชง โดยเฉพาะชนเผ่ต่าง ๆ มากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนและประเทศไทยเข้มแข็ง

1.2 ว้ตฤประสงค้

- 1.2.1 เพื่อพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนฝ้าใยัญชงด้วยวิธีการพิมพ์สกรีน
- 1.2.2 เพื่อออกแบบชุดทำงานสตรีโดยใช้ฝ้าใยัญชงพิมพ์ลวดลายจากศิลปะอาร์ตนูโว
- 1.2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสตรีวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อชุดทำงานสตรีพิมพ์ลวดลายจากศิลปะอาร์ตนูโวบนฝ้าใยัญชง

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การสร้างสรค์ลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนฝ้าใยัญชงเพื่อการออกแบบชุดทำงานสตรี ให้มีความสวยงามเหมาะสมกับรูปแบบหน้าที่ใช้สอย โดยมีขอบเขตในการวิจัยดังต่อไปนี้

- 1.3.1 ศึกษาการพิมพ์สกรีน ในที่นี้เป็นวิธีการพิมพ์สกรีนจากหมึกพิมพ์เชื่อน้าแบบสีจม
- 1.3.2 ฝ้าใยัญชงที่ใช้ในการพิมพ์ลวดลายใช้ฝ้าใยัญชงแบบฟอก

1.3.3 ศึกษาศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) เพื่อหาแนวทางในการสร้างสรรค์ลวดลายพิมพ์ 3 รูปแบบ คือ จากรูปแบบผีเสื้อ รูปแบบดอกไม้ และรูปแบบเถาวัลย์กำหนดให้ใช้กลุ่มสีเดียวกัน คือ สีเทาฟ้า

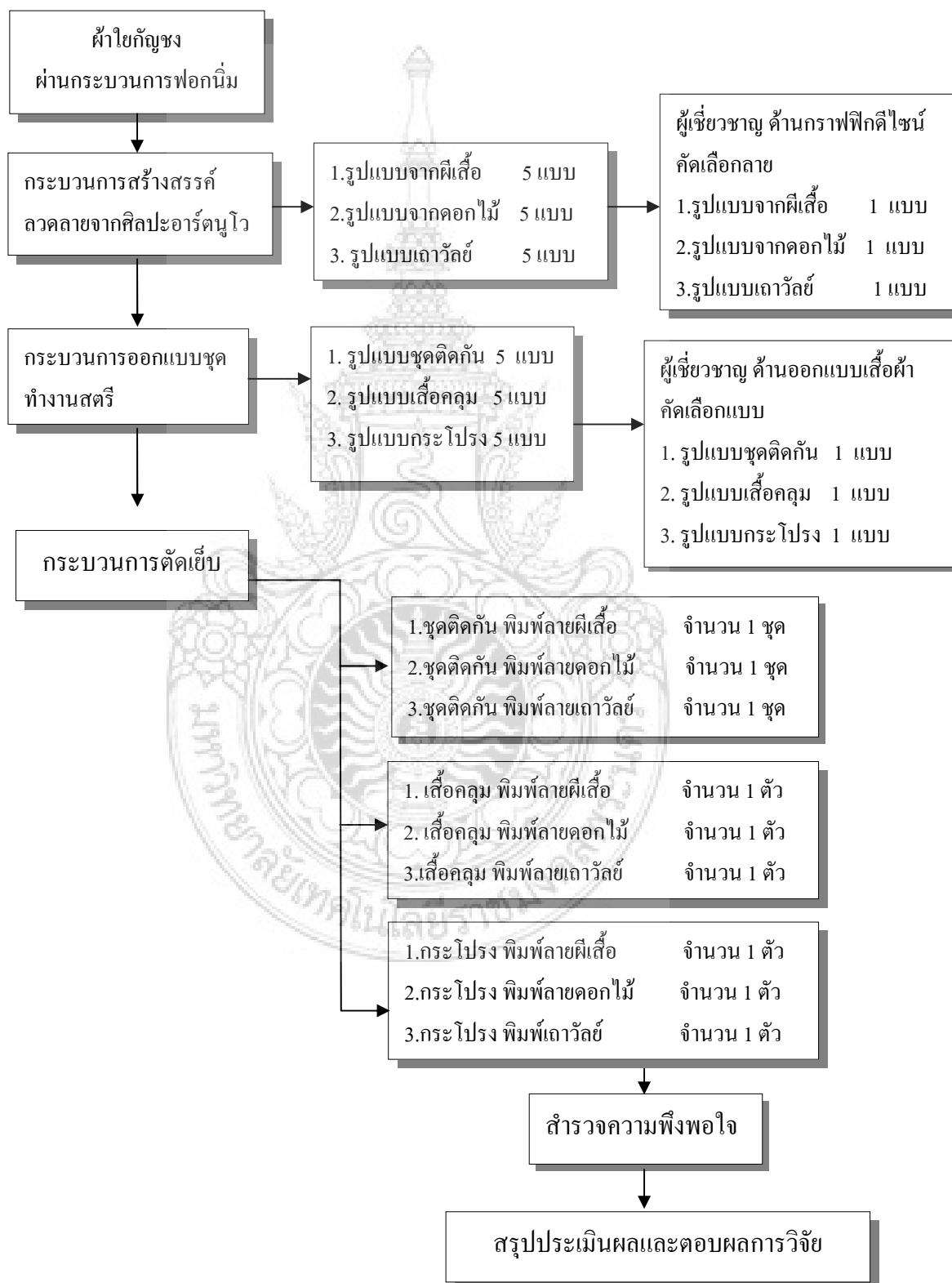
1.3.4 ศึกษาหลักการออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบเสื้อผ้าชุดทำงานสตรี ซึ่งประกอบด้วยชุดติดกัน เสื้อคลุม และกระโปรง

1.3.5 กลุ่มตัวอย่าง ในที่นี้ คือ สตรีวัยทำงานอายุ 25-35 ปี ใน เขตสาทร และ บางรัก กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นย่านธุรกิจและแหล่งการค้าซึ่งมีจำนวน 523,556 คน (สำนักบริหารการทะเบียน, 2552) โดยการใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 384 คน (ยุทธ, 2545 อ้างจาก Yamane, 1970)

1.4 กรอบแนวความคิด

แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่อง การพัฒนาตลาดยพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบน
ผ้าใยัญงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี ดังนี้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาลวดลายผ้าจากศิลปะอาร์ตนูโวในรูปแบบอื่นต่อไป

1.5.2 เพื่อเป็นแนวทางในการพิมพ์ลวดลายบนผ้าใยัญชงที่สามารถพิมพ์ได้ในปริมาณมาก และคุณภาพคงเดิมส่งผลให้มีต้นทุนการผลิตต่ำ

1.5.3 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผ้าใยัญชงไปสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ ในรูปแบบของเสื้อผ้าเพื่อธุรกิจอุตสาหกรรมต่อไป

1.5.4 เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยด้านการพัฒนาผ้าไทยนำไปสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ต่อไป

1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 ผ้าใยัญชง หมายถึง ผ้าที่ทอจากเส้นใยัญชงที่ได้มาจากลำต้นของกัญชงมีคุณภาพของเส้นใยสูง และเป็นผ้าที่ผ่านการฟอกแล้วมีผิวสัมผัสอ่อนนุ่ม

1.6.2 ศิลปะอาร์ตนูโว หมายถึง ศิลปะประยุกต์ ที่มีจุดเด่นในลักษณะบิดเบือนไปจากของจริงมีแนวคิดสร้างสรรค์ที่ให้ความสำคัญกับรูปแบบที่เหมือนจริงน้อยลง โดยใช้หลักเกณฑ์เลียนแบบธรรมชาติที่เน้นแนวคิดของศิลปะมากขึ้นในที่นี้ผู้วิจัยจึงมุ่งการสร้างสรรค์ออกแบบเฉพาะในรูปแบบของผืนเสื้อ ดอกไม้ และเถาวัลย์

1.6.3 ลวดลายพิมพ์ หมายถึง ลวดลายที่ได้จากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) โดยใช้การพิมพ์แบบซิลค์สกรีนด้วยหมึกสีน้ำแบบสีจม แล้วถ่ายทอดเป็นลวดลายโดยการจัดองค์ประกอบศิลปะ

1.6.4 สีจม หมายถึง หมึกพิมพ์สีน้ำที่สามารถผสมและล้างด้วยน้ำ เนื้อสีจะมีคุณสมบัติแทรกซึมเข้าไประหว่างเส้นใยผ้า

1.7 คำสำคัญ

ลวดลายพิมพ์ ศิลปะอาร์ตนูโว ผ้าใยัญชง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี
ได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งเป็นหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 เส้นใยัญชงและวิธีการผลิต
- 2.2 ศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau)
- 2.3 หลักการออกแบบลายผ้า
- 2.4 การพิมพ์ซิลค์สกรีน (Silk Screen Printing)
- 2.5 การออกแบบเสื้อผ้าชุดทำงานสตรี
- 2.6 กระบวนการพัฒนาการออกแบบ (Design Development Produce)
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เส้นใยัญชงและวิธีการผลิต

กัญชง เป็นพืชที่เดิมนักวิทยาศาสตร์ได้จัดให้อยู่ในวงศ์ตำแย (Urticaceae) แต่ต่อมาภายหลังพบว่ามีความสมบัติและลักษณะเฉพาะหลายประการที่ต่างออกไปมาจากพืชในกลุ่มตำแย จึงได้รับการจำแนกออกเป็นวงศ์เฉพาะ คือ Cannabidaceae กัญชงกับกัญชา มีต้นกำเนิดมาจากพืชชนิดเดียวกัน ลักษณะภายนอกหรือสัณฐานวิทยาของพืชทั้งสองชนิดนั้นจึงไม่แตกต่างกัน หรือมีความแตกต่างกันน้อยมากจนยากในการจำแนก แต่จากการที่พืชทั้งสองชนิดนี้มีการใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางมาเป็นระยะเวลานาน จึงทำให้มีการคัดเลือกพันธุ์เพื่อให้ได้สายพันธุ์ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่สุดตรงตามวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ ทำให้เห็นความแตกต่างกันชัดเจนมากขึ้นของต้นกัญชาที่เป็นยาเสพติด และกัญชงที่ใช้เป็นพืชเส้นใยในปัจจุบัน ดังนั้นจึงมีการใช้กัญชงเป็นพืชเศรษฐกิจในหลายประเทศ เช่น แคนาดาและจีน เป็นต้น โดยอุตสาหกรรมที่สำคัญของเส้นใยกัญชง ได้แก่ การใช้วัตถุดิบในการผลิตเส้นใยของเสื้อผ้า และการทำเอี๊ยมกระดาดสำหรับประเทศไทย มีโครงการพระราชดำรินในสมเด็จพระนางเจ้าฯ ภายใต้การประสานงานของสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ สำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดทำแผนงานการศึกษาวิจัยกัญชงเพื่อพัฒนาศักยภาพเป็นพืชเศรษฐกิจ ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยมีการใช้วัตถุดิบด้านเส้นใยที่มีคุณภาพสูง มีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น สามารถปลูกได้หลายครั้งต่อปี และ

นอกจากจะใช้ประโยชน์ด้านเส้นใยแล้ว เมล็ดของกัญชายังมีโปรตีนและน้ำมันที่มีคุณภาพในการบริโภค (วีระชัย, 2547)

2.1.1 ความแตกต่างระหว่างกัญชาและกัญชง กัญชงเป็นไม้ล้มลุกลักษณะทางพฤกษศาสตร์คล้ายกัญชา แต่ต่อมน้ำมันของกัญชงมีน้อยกว่า ลักษณะแตกต่างกันระหว่างกัญชงและกัญชา คือ กัญชงต้นสูง กิ่งก้านน้อย กัญชาต้นเตี้ย กิ่งก้านมาก กัญชงเส้นใยคุณภาพสูง กัญชาเส้นใยคุณภาพต่ำ กัญชงปลูกระยะห่างระหว่างต้นน้อย เพราะเน้นเอาเส้นใย กัญชาปลูกระยะห่างระหว่างต้นมาก เพราะเน้นเอาใบ ใบกัญชงเมื่อนำมาสูบมีกลิ่นหอมน้อยและทำให้ผู้สูบปวดศีรษะ จึงไม่นิยม ส่วนกัญชาใบมีกลิ่นหอม ทำให้ผู้สูบเคลิบเคลิ้ม ต้นกัญชงจะสูงใหญ่กว่าต้นกัญชา สูงมากกว่า 2 เมตร ใบกัญชงจะมีขนาดใหญ่กว่า มีการเรียงสลับของใบค่อนข้างห่างกันชัดเจน และไม่มียางเหนียวติดมือ ส่วนกัญชา ลำต้นสูงไม่เกิน 2 เมตร ใบเล็กกว่ากัญชงเล็กน้อย ใบเรียงตัวชิดกันหรือเรียงเวียนโดยเฉพาะใบประดับบริเวณช่อดอกจะเห็นได้ชัดเจนและมักมียางเหนียวติดมือ (พรชัย, 2552) ดังตาราง 2.1

ตาราง 2.1 ความแตกต่างระหว่างกัญชงและกัญชา

กัญชง	กัญชา
1. ลำต้นสูงมากกว่า 2 เมตร	1. ลำต้นมักสูงน้อยกว่ากัญชง บางชนิดออกพุ่มเตี้ย
2. แตกกิ่งก้านน้อย	2. แตกกิ่งก้านมาก
3. ใบใหญ่ การเรียงตัวของใบค่อนข้างห่าง	3. ใบเล็กแคบยาว การเรียงตัวของใบจะชิดกัน
4. ปล้องหรือข้อยาว	4. ปล้องหรือข้อสั้น
5. เปลือกเหนียวลอกง่าย	5. เปลือกไม่เหนียวลอกยาก
6. ใบสีเขียวอมเหลือง	6. ใบมีสีเขียว เขียวจัด
7. ให้เส้นใยขาว คุณภาพสูง	7. ให้เส้นใยสั้น คุณภาพต่ำ
8. เมื่อดอกออกมียางที่ช่อดอกไม่มาก	8. เมื่อดอกออกมียางที่ช่อดอกมาก
9. เมล็ดมีขนาดใหญ่ สีเขียว มีเมล็ดหลายข้าง	9. เมล็ดขนาดเล็ก ใส

ตาราง 2.1 (ต่อ)

กัญชง	กัญชา
10. ใบและกะหล่ำนำมาสูบจะมีกลิ่นหอมน้อย และทำให้ผู้เสพปวดหัว	10. ใบและกะหล่ำเมื่อนำมาจุดไฟจะมีกลิ่นหอมคล้ายหญ้าแห้ง
11. ระยะห่างระหว่างต้นแคบ ระหว่างแถวแคบ เพราะปลูกเพื่อต้องการเส้นใย	11. ระยะห่างระหว่างต้นกว้าง แถวกว้าง เพราะปลูกเพื่อต้องการใบและกะหล่ำ
12. มีสาร Tetra Hydro Cannabinol หรือ THC ร้อยละ 0.3	12. มีสาร THC ร้อยละ 1-10

ที่มา : ส่วนสำรวจและรายงาน สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคเหนือ (2544)

2.1.2 ประโยชน์จากเส้นใยกัญชง เส้นใยกัญชงเป็นเส้นใยที่มีคุณภาพสูง มีคุณสมบัติที่แข็งแรงกว่าผ้าฝ้าย ดูดซับความชื้นได้ดีกว่า ไนลอนและอบอุ่นยิ่งกว่าลินิน จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มได้เป็นอย่างดี เมื่อสวมใส่ในอากาศร้อน จะให้ความเย็นสบายและให้ความอบอุ่นในอากาศหนาว สามารถดูดกลิ่น ดูดความร้อนและสารพิษจากร่างกายที่ขับถ่ายออกมาในรูปของเหงื่อ ใช้ทนทานยิ่งซักยิ่งนุ่มเบาบาง สวมใส่สบายไม่ระคายผิวหนัง ไม่มีกลิ่นอับชื้นและไม่ขึ้นราเมื่ออยู่ในที่อับชื้นอย่างที่ราบสูง (พรชัย, 2552) และ มีความยืดหยุ่น แข็งแรง ทนทานสูง สามารถใช้เป็นวัตถุดิบในการทำผลิตภัณฑ์จากเส้นใยได้กว่า 5,000 ชนิด ตั้งแต่เชือกจนถึงเส้นใยที่ละเอียด ส่วนเส้นใยคุณภาพต่ำหรือกากเส้นใย ซึ่งประกอบไปด้วยเซลลูโลสกว่า 77 เปอร์เซ็นต์ นั้นสามารถใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ กว่า 25,000 ชนิด นับตั้งแต่เป็นส่วนผสมของดินระเบิดหรือไดนาไมท์ จนถึงการทำแผ่นเยื่อบางเซลโลเฟน อย่างไรก็ตาม ความต้องการของตลาดเส้นใยกัญชง ในปัจจุบันนี้มีอยู่ 2 ประการ คือ ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผ้าและกระดาษ (วีระชัย, 2547) ในการเปรียบเทียบปริมาณเส้นใยจากการปลูกกัญชง และการปลูกฝ้ายในระยะเวลา 1 ปี เท่า ๆ กัน พบว่า การปลูกกัญชง 10 ไร่ จะให้ผลผลิตเส้นใยเท่ากับการปลูกฝ้าย 20-30 ไร่ ซึ่งเส้นใยจากกัญชง นี้จะมีคุณภาพดีกว่าเส้นใยจากฝ้าย โดยเส้นใยกัญชง จะยาวเป็น 2 เท่าของเส้นใยฝ้าย มีความแข็งแรงและความนุ่มของเส้นใยมากกว่าฝ้าย จากข้อดีของเส้นใยกัญชง จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกัญชง 100 เปอร์เซ็นต์ เช่น เสื้อเชิ้ต กางเกง กระเป๋า ฯลฯ

การใช้ทำเสื้อผ้า ถึงแม้ว่าเส้นใยกัญชงจะให้ผ้าที่เกิดรอยยับง่าย แต่ลักษณะของเส้นใยที่สามารถลอกออกเป็นชั้น ๆ คล้ายหัวหอม สามารถนำมาผลิตเป็นผ้าบางได้เท่าที่ต้องการ และยัง

สามารถชักด้วยเครื่องชักผ้าได้ โครงสร้างของเส้นใยทำให้ผ้าที่สวมใส่เย็นสบายในฤดูร้อน อบอุ่น และสบายในฤดูหนาว ก็เป็นปัจจัยที่ทำให้เส้นใยกัญชงเริ่มเข้ามาเป็นคู่แข่งที่สำคัญของตลาดเส้นใยธรรมชาติ (วีระชัย, 2547) ซึ่งสามารถแบ่งประโยชน์ของกัญชงแต่ละด้านดังนี้

2.1.2.1 ประโยชน์จากโปรตีนในเมล็ดกัญชง ซึ่งประกอบด้วยโปรตีนซึ่งมีคุณค่าทางโภชนาการสูงกว่าโปรตีนจากถั่วเหลือง โปรตีนในเมล็ดกัญชง สามารถนำมาใช้ทดแทนผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากถั่วเหลือง เช่น เต้าหู้ โปรตีนเกษตร เนย ชีส นมข้นจืด ไอศกรีม และนม ฯลฯ นอกจากนี้เรายังสามารถนำเมล็ดกัญชง มาผลิตแป้งเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการประกอบอาหาร เช่น พาสต้า ลูกเกด ขนมปัง ฯลฯ

2.1.2.2 ประโยชน์จากน้ำมันในเมล็ดกัญชง นอกจากส่วนของโปรตีนในเมล็ดของกัญชง ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้แล้ว น้ำมันในเมล็ดกัญชง ยังให้กรดไขมัน Omega-3 ซึ่งเป็นกรดไขมันที่มีอยู่ในน้ำมันจากปลาและกัญชง เท่านั้น ผลจากการศึกษาหลายชิ้นบ่งบอกว่า ผู้ที่บริโภคปลาและอาหารที่มีกรดไขมัน Omega-3 จะมีโอกาสเป็นโรคหัวใจต่ำกว่าบุคคลทั่วไป และจากการวิจัยของ Professor Andrew Weil คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา พบว่า การบริโภค Omega-3 ยังช่วยลดอัตราการเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งอีกด้วย

2.1.2.3 ประโยชน์ทางด้านสิ่งแวดล้อม การเพาะปลูกกัญชง เมื่อเทียบกับฝ้าย จะเห็นได้ว่าฝ้ายต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม และต้องการน้ำในปริมาณที่มากกว่าการเพาะปลูกกัญชง นอกจากนี้ฝ้ายยังต้องใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในปริมาณสูงซึ่งนักวิชาการเกษตรพบว่า ปริมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ ของสารป้องกันศัตรูพืชที่ใช้อยู่ในโลกนำไปใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูฝ้าย ซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสุขภาพของมนุษย์และสัตว์ ในขณะที่การปลูกกัญชง ไม่จำเป็นต้องใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช จะใช้เพียงปุ๋ยและน้ำในปริมาณที่เหมาะสมเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่าการปลูกกัญชง ยังเป็นการปรับปรุงคุณภาพของดินที่เพาะปลูกกัญชงอีกด้วย (วีระชัย, 2547)

2.1.3 กระบวนการผลิตผ้าใยกัญชงของชาวม้งในภาคเหนือของประเทศไทย การผลิตผ้าใยกัญชงของชาวม้งจะมีการปลูก ปั่นเส้นใย ทอผ้าใยกัญชง เพื่อผลิตเครื่องนุ่งห่มตามวัฒนธรรมที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ เพื่อใช้ในครัวเรือน ส่วนที่เหลือจะผลิตเพื่อจำหน่าย โดยนำผลิตภัณฑ์ส่งจำหน่ายผ่านศูนย์ศิลปาชีพพิเศษกรุงเทพฯ มีการวางจำหน่ายทั่วไป ฉะนั้น การผลิตเส้นใยจะใช้ในเฉพาะครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ การแปรรูปใยกัญชง เริ่มจากการตัดต้นกัญชง มาตากแดดให้แห้ง แล้วดึงเอาใยกัญชง ออกมาม้วนตากแห้ง หลังจากนั้นจะนำมาข้อมสี โดยสีที่ย้อมเป็นสีย้อมธรรมชาติ เช่น เปลือกไม้ เมื่อข้อมแล้วนำมาปั่นเพื่อให้เป็นเส้นด้าย แล้วนำมาทอผ้า หากอยากได้ลวดลายก็นำมาปักให้เป็นลวดลายตามความชอบ โดยกว่าจะได้ผ้าผืนหนึ่งต้องใช้เวลานาน เพราะ

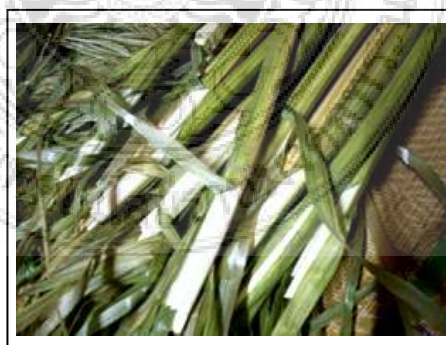
วิถีชีวิตของคนที่ต้องอาศัยทรัพยากรที่มาจากป่า สมัยดั้งเดิมไม่มีเสื้อผ้าจำหน่ายให้ซื้อขายได้ง่ายเช่นปัจจุบัน ชาวบ้านจึงต้องทอผ้าเอง (हत्य, 2542) ซึ่งนิคยาและบัญชาแสดงรายละเอียดของการทำเส้นใยกล้วยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตัดต้นและตากแห้ง โดยจะตัดสูงจากพื้นดินประมาณ 12 เซนติเมตร มัดกองรวมกันจากนั้นนำไปตากแดดประมาณ 1 สัปดาห์ให้แห้ง ดังภาพ 2.1

ภาพ 2.1 การตัดต้นเพื่อตากแห้ง
ที่มา : นิคยาและบัญชา (2551)

ขั้นตอนที่ 2 การลอกเปลือก เมื่อต้นกล้วยแห้งสนิทแล้ว จะลอกเปลือกโดยการหักปลายก้านแล้วดึงเปลือกกล้วยออกจนหมดใน 1 ต้นแบ่งเป็น 4 ส่วนใน 1 ส่วนแบ่งย่อยอีกเป็น 4 ส่วน ดังนั้น 1 ต้นจะได้เส้นใยกล้วยประมาณ 16 เส้น ดังภาพ 2.2

ภาพ 2.2 การลอกเปลือกกล้วย
ที่มา : นิคยาและบัญชา (2551)

ขั้นตอนที่ 3 การมัดเป็นกำเมื่อลอกเปลือกออก จะได้เส้นกัญชงแบบหยาบ ๆ นำมามัดรวมกัน ดังภาพ 2.3 ใน 7 ต้นรวมกันได้ 1 มัดและนำ 3 มัดมาเปีย 20 เปียรวมเป็นมัดใหญ่ 1 พวง

ภาพ 2.3 การมัดเป็นกำ

ที่มา : นิตยาและบัญชา (2551)

ขั้นตอนที่ 4 การดำให้น้มนำเส้นใยที่มัดแล้ว มาดำในครก จนเส้นงอ และน้มน
ดังภาพ 2.4

ภาพ 2.4 การดำให้น้มน

ที่มา : นิตยาและบัญชา (2551)

ขั้นตอนที่ 5 การต่อเส้นนำเส้นใยมาต่อกันเป็นเส้นยาว ๆ โดยขยี้ที่ปลายทั้งสองให้นิ่มแล้วดึงทั้งสองเส้นมาทบแล้วม้วนดังภาพ 2.5

ภาพ 2.5 การต่อเส้น

ที่มา : นิตยาและบัญชา (2551)

ขั้นตอนที่ 6 การม้วนเก็บนำเส้นกัญชงที่ต่อจนยาวมาม้วนเป็นก้อนหรือพันด้วย "ดินดั่ว" ดังภาพ 2.6

ภาพ 2.6 การม้วนเก็บ

ที่มา : นิตยาและบัญชา (2551)

ขั้นตอนที่ 7 การปั่นเส้นนำเส้นกัญชงที่ม้วนเป็นก้อนมาปั่นให้เป็นเกลียว แล้วกรอเข้าหลอด ดังภาพ 2.7

ภาพ 2.7 การปั่นเส้น

ที่มา : นิตยาและปัญญา (2551)

ขั้นตอนที่ 8 การขึ้นกากบาท นำเส้นกัญชงที่กรอเข้าหลอดมวนรอบกากบาท เพื่อวัดความยาวและเตรียมเส้นให้เป็นใจให้่ายสำหรับนำไปดัดและรีดเส้นดังภาพ 2.8

ภาพ 2.8 การขึ้นกากบาท

ที่มา : นิตยาและปัญญา (2551)

ขั้นตอนที่ 9 การต้มฟอกข้าวเส้นใยกัญชงนำป่านกัญชงไปต้มกับน้ำจี๊ดแล้วชกน้ำให้สะอาด หากยังไม่ขาวให้ต้มและชกน้ำซ้ำหลาย ๆ รอบจนเส้นขาว ดังภาพ 2.9

ภาพ 2.9 การต้มฟอกข้าวเส้นใยกัญชง

ที่มา : นิตยาและบัญชา (2551)

ขั้นตอนที่ 10 การรีดให้เส้นเรียบ นุ่ม โดยนำเส้นกัญชงไปวางบนท่อนไม้ทรงกระบอก แล้วนำหินแบน ๆ มาทับกลิ้งไปมาจนเส้นนุ่ม ดังภาพ 2.10

ภาพ 2.10 การรีดให้เส้นเรียบนุ่ม

ที่มา : นิตยาและบัญชา (2551)

ขั้นตอนที่ 11 การวนไม้กากบาท นำป่านักยุงที่ถูกรีดจนนุ่มมาวนรอบกากบาท เพื่อตาก ลมให้แห้งและเตรียมเส้นสำหรับเป็นเส้นด้ายยืน คล้ายดังภาพ 2.8

ขั้นตอนที่ 12 การทอเป็นผืนผ้าด้วยกี่ที่ผูกติดกับเอน จึงทำให้ได้ผ้าทอที่หน้ากว้างไม่เกิน 40 เซนติเมตร ดังภาพ 2.11

ภาพ 2.11 การทอเป็นผืน

ที่มา : นิตยาและบัญชา (2551)

ขั้นตอนที่ 13 การด้อมฟอกขาวผ้าใยักยุงนำผ้าที่ได้จากการทอมาด้อมกับสบู่ เพื่อกำจัดไขมันและทำให้ผ้าขาว เสร็จแล้วนำไปซักน้ำให้สะอาด ดังภาพ 2.12

ภาพ 2.12 การด้อมฟอกขาวผ้าใยักยุง

ที่มา : นิตยาและบัญชา (2551)

ขั้นตอนที่ 14 การนำผ้าไปตากจนแห้ง ดังภาพ 2.13

ภาพ 2.13 การตาก

ที่มา : นิตยาและบัญชา (2551)

ขั้นตอนที่ 15 การขัดด้วยก้อนหินให้มันวาวนำผ้าไปวางบนพื้นเรียบ แล้วใช้ก้อนหินเกลี้ยงถูจนผ้าเป็นมันวาว หรือนำไปข้อมสี ดังภาพ 2.14

ภาพ 2.14 การขัดด้วยก้อนหิน

ที่มา : นิตยา และบัญชา (2551)

กระบวนการสิ่งทอถือว่าเป็นหัวใจของกระบวนการย้อมพิมพ์และการตกแต่งเนื่องจากว่าเส้นใยเส้นด้ายและผืนผ้าจะมีสิ่งเจือปนอยู่ในวัสดุเป็นจำนวนมาก ทำให้เราจำเป็นต้องกำจัดสิ่งสกปรกเหล่านี้ออกไป เช่น ในใยผ้าจะมีสิ่งเจือปน เช่น จี๊ซิ่ง แป้ง แป้งสังเคราะห์ สารหล่อลื่น เป็นต้น ซึ่งมีการเจือปนในธรรมชาติและเจือปนในกระบวนการปั่นด้าย ทอผ้า เพื่อให้

กระบวนการเหล่านั้นมีประสิทธิภาพสูงขึ้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำการจัดขบวนการดูดซึมน้ำ ทำให้ผ้ากระด้าง สกปรก เพราะฝ้ายดิบมักมีสีเหลืองตามธรรมชาติจึงจำเป็นต้องฟอกสีธรรมชาติก่อนการย้อมสีอ่อน ๆ เป็นต้น ดังนั้นเราจำเป็นต้องระมัดระวังในการเตรียมสิ่งทอ เพื่อมิให้เกิดการย้อม การพิมพ์ และตกแต่งสิ่งทอ เนื่องจากทางด้านเคมีสิ่งทอ เราจึงนิยมใช้เป็นตัวกลางในกระบวนการย้อมและซักล้าง และในด้านพลังงานความร้อนจากไอน้ำ เราต้องทำให้น้ำเดือด แล้วจึงนำไอน้ำไปใช้ในการเพิ่มอุณหภูมิ หรือนำน้ำเย็นนำมาลดอุณหภูมิ (หล่อเย็น) ซึ่งจะเห็นได้ว่าน้ำมีความสำคัญอย่างยิ่งกับงานด้านเคมีสิ่งทอ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าลองซักผ้าในน้ำสกปรก จะพบว่าผ้าที่ซักนั้นแทนที่จะสะอาดกลับกลายเป็นผ้าที่สกปรกตามไปด้วย ดังนั้นน้ำถือว่าเป็นปัจจัยในกระบวนการทางเคมีสิ่งทอที่สำคัญตัวหนึ่ง (อัจฉราพร, 2539) เส้นใยธรรมชาติ มักมีสารที่มีสีติดมาตามธรรมชาติ ทำให้เส้นใยมีสีออกเหลือง บางครั้งจึงจำเป็นต้องฟอกขาวเส้นใยเพื่อความเหมาะสมในการใช้งาน การฟอกขาวเป็นขั้นตอนของการทำลายสารในเส้นใยที่ติดมาตามธรรมชาติหรือจากการปนเปื้อน มาจากสิ่งอื่น การฟอกขาวมีความจำเป็นสำหรับที่จะนำไปทำเป็นกระดาษขาวและกระดาษย้อมสีอ่อน เพื่อให้ได้ความขาวหรือสีที่สดใส (นวลแข, 2542)

จากการศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติและกรรมวิธีการทอผ้าใยัญชง พบว่า ผ้าใยัญชงเป็นผ้าที่มีเส้นใยคุณภาพสูง คือ เส้นใยเหนียว มีคุณสมบัติที่แข็งแรงกว่าผ้าฝ้าย ดูดซับความชื้นได้ดีและอบอุ่นยิ่งกว่าลินิน จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มได้เป็นอย่างดี เมื่อสวมใส่ในอากาศร้อนจะให้ความเย็นสบายและให้ความอบอุ่นในอากาศหนาว สามารถดูดกลิ่น ดูดความร้อน และสารพิษจากร่างกายที่ขับถ่ายออกมาในรูปของเหงื่อ ใช้ทนทานยิ่งซักยิ่งนุ่มเบา บางสวมใส่สบายไม่ระคายผิวหนัง (พรชัย, 2552) ประกอบกับลักษณะของเส้นใยัญชงที่สามารถลอกออกเป็นชั้น ๆ สามารถนำมาผลิตเป็นผ้าบางได้และยังสามารถซักด้วยเครื่องซักผ้าได้ (วิระชัย, 2547) จึงนำผ้าใยัญชงที่ผ่านการฟอกมาสร้างสรรค์ลวดลายพิมพ์ และตัดเย็บเป็นชุดทำงานสตรีเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าใยัญชงและสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน และจากการศึกษาข้อมูลการตลาดของผ้าใยัญชงยังพบว่าปัจจุบันผ้าทอจากใยัญชงได้รับความนิยมอย่างมากทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ เช่น เยอรมนี เดนมาร์ก สวีเดน อเมริกา และญี่ปุ่น ทำให้ความต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้น (ดวงฤทัย, 2553) จึงเลือกการสร้างสรรค์ลวดลายพิมพ์ด้วยเทคนิคการพิมพ์สกรีนเนื่องจากมีหลักการทำอย่างง่ายโดยการปาดหมึกพิมพ์ผ่านผ้าสกรีนที่ยึดบนกรอบสี่เหลี่ยมให้ลงไปที่ติดกับวัสดุที่จะพิมพ์และมีต้นทุนในการทำไม่สูงนักสามารถผลิตในปริมาณที่มากได้และคุณภาพเหมือนกัน

2.2 ศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau)

อาร์ตนูโว (Art Nouveau) เป็นแนวทางการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ โดยเริ่มในประเทศอังกฤษ ลักษณะของศิลปะแบบนี้ คือ เป็นเส้นที่ลื่นไหลติดต่อกันไปมา โดยลวดลาย ในยุคแรกมีที่มาจากลวดลายในธรรมชาติ ซึ่งลวดลายที่นิยมกันได้แก่ ลายดอกไม้ และพันธุ์ไม้ ต่าง ๆ อาร์ตนูโวได้รับอิทธิพลจากศิลปะหลายแหล่ง ซึ่งมีอิทธิพลอยู่ในอังกฤษขณะนั้น เช่น งานศิลปะหัตถกรรมศิลปะเซลติก (Celtic Art) ศิลปะร็อกโกโก (Rococo Art) งานลายเส้นของชาวตะวันออกไกล (Oriental Calligraphy) และญี่ปุ่น

2.2.1 ความหมายและประวัติความเป็นมาของศิลปะอาร์ตนูโว พจนานุกรมศิลปะ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้กำหนดเป็นศัพท์ภาษาไทยไว้ว่า “นวลศิลป์” อาร์ตนูโว (Art Nouveau) เป็นภาษาฝรั่งเศสแปลว่า New Art หรือศิลปะแบบใหม่ อาร์ตนูโว เป็นศิลปะที่ได้รับความนิยมสูงสุดในยุโรปและสหรัฐอเมริกาในระหว่าง ปี 1880-1914 ในระยะศิลปะวิทียาการ(Renaissance) และสมัย บาโรก (Baroque) ในยุโรป อิทธิพลงานศิลปะ และงานออกแบบ ยังยึดติดกับอิทธิพลทางศาสนา ที่เน้นความหรูหรา สีสัน งามไม่ว่าจะเป็นรูปเขียน ลวดลายประดับเครื่องเรือน ของใช้ต่าง ๆ เป็นลักษณะเดียวกันกับที่ปรากฏในอาคารทางศาสนาทั้งสิ้น ช่วงศิลปิน ล้วนเป็นงานฝีมือ การเปลี่ยนแปลงทางงานออกแบบเริ่มในระยะเวลาหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution) ประมาณ ค.ศ.1760 ที่อังกฤษ (พรสนอง, 2547)

คำว่าอาร์ตนูโว ได้มาจากชื่อร้านในกรุงปารีสที่ชาวเยอรมันอพยพชื่อ แซมมูเอล บิง (Samuel Bing) เป็นเจ้าของบิงได้ดำเนินกิจการขายศิลปะมาเป็นเวลาสิบปี จนกระทั่งเมื่อ ค.ศ. 1895 จึงได้จัดบริเวณหนึ่งของร้านเป็น ลา เมซง เดอร์ ลาร์ นูโว หรือ บ้านอาร์ตนูโว (La Maison de L'Art Nouveau) แล้วเริ่มต้นจัดแสดงงานของนักออกแบบ จิตรกร และประติมากรร่วมสมัย ลักษณะผสมระหว่างหัตถศิลป์ ร้านค้า และโชว์รูม เช่นนี้กลายเป็นศูนย์รวมสไตล์ใหม่ของชาวปารีส (พรสนอง, 2547)

ลักษณะลายเส้นของอาร์ตนูโวปรากฏขึ้นครั้งแรกในอังกฤษ แต่แพร่หลายออกไปอย่างรวดเร็วตามเมืองใหญ่ ๆ เป็นวงกว้างในยุโรป ซึ่งต่างเมืองต่างก็แปลความหมายลักษณะการใช้เส้นไปเป็นสไตล์ของตัวเอง เช่น ที่กรุงปารีสและนีองซี ในประเทศฝรั่งเศส ที่มิวนิก เบอร์ลิน และดามชดัดท์ในประเทศเยอรมนี รวมทั้งรัสเซีย บาร์เซโลนา กลาสโกว์ และเวียนนา ต่างก็กลายเป็นศูนย์ของสไตล์ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นสไตล์สากลในยุโรป ในขณะที่นิวยอร์กและชิคาโกได้กลายเป็นแหล่งที่มีอิทธิพลในสหรัฐอเมริกา สไตล์ท้องถิ่นเหล่านั้นทำให้เกิดความสับสนบางประการในการตีความหมายและหาแหล่งที่มา บ่อยครั้งชื่อและเนื้อหาที่นำมาใช้ที่หมายถึงความสมัยใหม่ เรียกกัน

ไปหลากหลาย เช่น ในประเทศฝรั่งเศสใช้ว่า อาร์ตนูโว และสไตล์โมเดิร์น ส่วนในประเทศสเปน เรียกกันว่า โมเดิร์นนิซึม (Modernism) ในประเทศอิตาลี เรียกว่า โมเดิร์น สไตล์ (Moderne Stile) หรือสไตล์อังกฤษ (Stile inglese) อาจใช้ตามชื่อสถานที่ เช่น ในประเทศเยอรมนีเรียกว่า เบลเกิชชติล (Belgische Stile) หรือสไตล์เบลเยียมจึงไม่แน่ชัดว่าต้นกำเนิดอยู่ตรงไหนหรือคุณลักษณะข้อใดที่ใช้ร่วมกันอยู่ จนกระทั่งเมื่อสไตล์นี้เริ่มลดความนิยมไปแล้ว (พรสนอง, 2547)

2.2.2 ลักษณะของศิลปะอาร์ตนูโว ลักษณะสำคัญของอาร์ตนูโวอยู่ที่การใช้เส้น ในงานออกแบบอาร์ตนูโวทุกชิ้นจะเห็นการใช้เส้นที่ค่อย ๆ ยึดตัวออก แล้วบิดคดเคี้ยว นักออกแบบอาร์ตนูโวปฏิเสธการใช้เส้นตรงอย่างมีระเบียบและปฏิเสธการใช้มุมแหลม แล้วหันไปหาการใช้เส้นที่มีลักษณะการเคลื่อนไหวอย่างธรรมชาติ ไม่ว่าการใช้เส้นนั้นจะใช้เพื่อแสดงรูปทรงธรรมชาติที่เหมือนจริงหรือไม่ก็ตาม ส่วนการเน้นที่เน้นตรงความเป็นแนวลายประดับและความแบนราบ เส้นตามแบบฉบับอาร์ตนูโวจึงสามารถนำไปสร้างขึ้นบนพื้นผิวราบใด ๆ ก็ได้ตามที่ต้องการ คุณสมบัติเรื่องน้ำหนัก ความมั่นคง และความนิ่งสงบ ถือว่าเป็นสิ่งที่อยู่นอกขอบเขตอาร์ตนูโว หรือเป็นความขัดแย้งกับแบบฉบับอาร์ตนูโวได้เลยทีเดียว เส้นที่หาต้นกำเนิดไม่ได้ในสไตล์นี้เห็นได้ชัดเมื่อยกวัตถุที่อ่อนยัดบิดไปบิดมาได้ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่สามารถนำมาขึ้นรูปให้มีลักษณะเช่นนั้นได้ขึ้นมาเปรียบเทียบกับ เช่น หมากรัฟ หรือตังเม เมื่อมองในสาระที่สำคัญทางความเป็นเส้นเช่นนี้ อาร์ตนูโวก็คือสไตล์ลายเรขาคณิตที่ใช้ประดับ ซึ่งถูกแปลงสภาพไปเป็นสิ่งของ เป็นแท่งต่าง ๆ นานา การโค้งพลิ้วไหว เช่น นี้ ทำให้เกิดความรู้สึกบางเบา สง่างาม และมีอิสระภาพ (พรสนอง, 2547)

ศิลปะอาร์ตนูโวมีลักษณะเด่นของการใช้เส้น คือ ใช้รูปแบบธรรมชาติ โดยเฉพาะดอกไม้และพืชอื่น ๆ มาทำเป็นลวดลายเส้นโค้งที่อ่อนช้อย ลักษณะรูปแบบจะเป็นการลดทอนรูปแบบจากรูขยาดี แมลง และเปลือกหอย ใบไม้ เถาวัลย์ ตามธรรมชาติ นำมาประดิษฐ์เป็นลวดลายประดับทั้งภายในภายนอก อาคารตลอดจนเครื่องใช้ ของประดับบ้านและเครื่องแต่งกายทำให้อาร์ตนูโว เป็นรูปแบบที่น่ากลับมาใช้ตกแต่งเสมอ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในอาคารพาณิชย์ เช่น ร้านอาหารฝรั่งเศส ร้านขายเสื้อผ้าสตรี และกิจการเกี่ยวกับความงามอื่น ๆ โดยจะเลือกใช้รูปทรงของธรรมชาติมาลดทอนรายละเอียดให้ลื่นไหล และ เรียบง่ายมากขึ้น อาร์ตนูโว (Art Nouveau) ขึ้นชมธรรมชาติเช่นเดียวกับ Arts and Crafts Movement หากแต่แตกต่างกันที่ อาร์ตนูโว (Art Nouveau) นั้นยอมรับความสามารถของเครื่องจักรและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องานออกแบบ นิทรรศการ Exposition Universelle ในปีค.ศ. 1900 ที่ปารีส ประเทศฝรั่งเศส และนิทรรศการ Esposizione Internazionale d'Arte Decorativa Modena ในปีค.ศ. 1902 ที่เมืองตูรินประเทศอิตาลี สร้างปรากฏการณ์ครั้งสำคัญให้ผู้คนที่ทั้งหลายได้รู้จักกับอาร์ตนูโว (Art Nouveau) ยกตัวอย่างในประเทศไทย พระรามราชนิเวศน์

(วังบ้านปืน) สถาปนิก มิสเตอร์คาร์ลคอรัง (Mr.Karl Doering , German) ซึ่งสร้างวังตากอากาศในสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบสถาปัตยกรรมแบบอาร์ตนูโว (Art Nouveau) ดังรูปภาพ 2.42 โดยแรงบันดาลใจจากรูปทรง คือ สีสจากธรรมชาติ ของฤดูใบไม้ร่วง ได้แก่ สีสจากฤดูกาล เช่น สีโทนส้มและน้ำตาล สีสจากพืชพันธุ์ต่าง ๆ เช่น สีเขียวเข้ม สีเขียวทอง และ สีของดอกไม้ เช่น สีขาวนวลดอกมะลิ สีม่วงดอกไอริส สีแดงดอกป๊อปปี้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการหาวัสดุและแร่ธาตุจากธรรมชาติ ได้แก่ งาม้าง เงิน ทองแดง นำมาใช้ด้วยเช่นกัน (พรสนอง, 2547)

ภาพ 2.15 พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)

ที่มา : นางฟ้า (นามแฝง) (2553)

ศิลปะอาร์ตนูโวมีความนิยมไปทั่วในงานออกแบบเกือบทุกแขนง เช่น ในการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ ใบโฆษณา ภาพประกอบ หนังสือ เครื่องแก้ว เครื่องประดับอัญมณี เซรามิก ผ้า ตลอดจนงานจิตรกรรม และสถาปัตยกรรม

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะ อาร์ตนูโว (Art Nouveau) พบว่า ลักษณะสำคัญของอาร์ตนูโวอยู่ที่การใช้เส้นในงานออกแบบอาร์ตนูโวทุกชิ้นจะเห็นการใช้เส้นที่ค่อย ๆ ยึดตัวออก การออกแบบในแนวอาร์ตนูโว มีลักษณะพิเศษที่ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลวดลายของเถาวัลย์ พรรณพฤกษา คลื่น เปลวไฟ ก้านเพรียวบอบบางของดอกกลี๋ย ใบไม้ กลีบ

ดอกไม้ หรือดอกไม้ตูม โดยการเน้นเส้นโค้งที่พริ้วไหว อ่อนช้อย ส่วนลวดลายรูปสัตว์ที่นิยมคือ หงส์ นกยูง แมลงปอ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกออกแบบลวดลายผ้าจากรูปแบบผีเสื้อ รูปแบบดอกไม้ และรูปแบบเถาวัลย์ เพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปพิมพ์ลายบนผ้าใยัญชงและตัดเย็บเป็นชุดทำงานสตรี

2.3 หลักการออกแบบลายผ้า

ปัจจุบันการตกแต่งผ้าด้วยลวดลายต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาและความต้องการเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1940 โดยได้รับการค้นคว้าพัฒนาทั้งด้านเทคนิควิธีการ และการสร้างสรรค์ลวดลายที่สวยงามต่าง ๆ อันส่งผลให้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นมีทั้งคุณภาพ และความสวยงามน่าใช้สอย ซึ่งศิลปะของการออกแบบลวดลายก็เป็นสิ่งที่ท้าทายให้นักออกแบบทั้งหลายคิดค้นลวดลายแปลก ๆ ใหม่ ๆ ขึ้นอยู่เสมอ

งานออกแบบที่ดี คือ การแสดงออกถึงคุณสมบัติพิเศษของมนุษย์ในการสร้างสรรค์งาน โดยอาศัยประสบการณ์ และความสามารถ สร้างปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นจนเป็นที่ยอมรับของผู้ดู หรือผู้บริโภคทั่วไป (วิรุณ, 2545) ดังนั้นการออกแบบที่ดีจึงต้องนำหลักทฤษฎีมาใช้ ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบการออกแบบเข้ามาเป็นหลักพื้นฐานในการออกแบบลวดลาย เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและไม่เป็นการใช้ความรู้สึกรักของผู้วิจัยในการออกแบบมากเกินไป และการศึกษาการออกแบบที่ดี จึงจำเป็นจะต้องศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจในงานออกแบบแต่ละอย่างโดยเฉพาะก่อน เพื่อให้การออกแบบสอดคล้องกับความเป็นจริง หรืออาจให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงไม่มากนัก ไม่ใช่เป็นการออกแบบที่เลื่อนลอยอยู่เหนือความเป็นจริง หรือไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ ถ้าเป็นเช่นนั้นการออกแบบก็จะมีความหมายน้อยลง นอกเหนือจากการศึกษาแนวคิด (Concept) รูปแบบ (Idea) วัสดุอุปกรณ์ (Material & Equipment) และกระบวนการผลิต (Production) งานออกแบบบางอย่างอาจเกี่ยวข้องกับจิตวิทยา เพื่อการเรียกร้อง หรือสร้าง (วิรุณ, 2545)

2.3.1 องค์ประกอบของการออกแบบ (Elements of Design) มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1.1 จุด (Point, Dot) เป็นส่วนประกอบที่เล็กที่สุด การนำจุดมาเรียงต่อกันจะทำให้เกิดเป็น เส้น รูปร่าง และรูปทรง (สาวิตรีและศศธร, 2552) และนับเป็นองค์ประกอบของศิลปะอันดับแรกที่น่ามาใช้ออกแบบ เป็นส่วนประกอบของการออกแบบที่เล็กที่สุด และมีความสำคัญยิ่งในการออกแบบทุกชนิด ถึงแม้ว่าจุดจะไม่มี ความกว้าง และความยาว แต่เมื่อนำจุดมาเรียงต่อกันในตำแหน่งที่เหมาะสม ก็จะเกิดเป็นเส้น รูปร่าง และพื้นผิว การนำจุดมาใช้ในการออกแบบนั้นให้สวยงาม

จึงขึ้นอยู่กับการจัดวางจุดให้มีลักษณะที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์กับจุดอื่น ๆ รวมไปถึงการพิจารณาจากช่วงระยะ (Space) ระหว่างจุด และขนาดที่ใช้ (มาโนช, 2549)

2.3.1.2 เส้น (Line) หมายถึง เกิดจากจุดที่เรียงต่อกันในทางยาวหรือการลากเส้นไปยังทิศทางต่าง ๆ มีหลายลักษณะ เช่น ตั้ง นอน เอียง (สาวิตรีและศศธร, 2552) เส้นเกิดจากจุดหลายจุดเชื่อมต่อกันหรือหมายถึงจุดหลาย ๆ จุดที่เคลื่อนไหวไปในบริเวณว่างบนระนาบผิวของสิ่งต่าง ๆ และทิ้งร่องรอยของการเคลื่อนไหวนั้น อยู่บนระนาบผิวให้เห็นได้ เส้นสามารถแสดงถึงความสงบ ความมั่นคงและความเคลื่อนไหว ความเร็วได้ เส้นในลักษณะต่าง ๆ กัน เมื่อนำมาประกอบกัน ช่วยทำให้เห็นรูปร่างและลวดลายได้ เช่น ลายกนก บางครั้งเส้นอาจทำให้เกิดภาพลวงตาได้ นักออกแบบจึงควรพยายามรักษาถึงคุณสมบัติเหล่านี้ เพื่อประโยชน์ในการสร้างงานออกแบบ (มาโนช, 2549)

2.3.1.3 รูปร่าง (Shape) คือ รูปแบน ๆ มี 2 มิติ มีความกว้างกับความยาวไม่มีความหนาเกิดจากเส้นรอบนอกที่แสดงพื้นที่ขอบเขต ของรูปต่าง ๆ เช่น รูปวงกลม รูปสามเหลี่ยม หรือรูปอิสระ ที่แสดงเนื้อที่ของผิวที่เป็นระนาบมากกว่าแสดงปริมาตรหรือมวล (สาวิตรีและศศธร, 2552) ซึ่งมาโนช (2549) ได้แบ่งลักษณะของรูปร่างไว้ดังนี้

ก) รูปร่างเกิดตามแนวระนาบ (Plane) หมายถึง รูปตามแนวนอนในระบบสองมิติ เมื่อเปรียบเทียบกับรูปร่างอื่นที่อยู่ข้างเคียงทำให้เกิดจินตนาการของมิติที่สามได้

ข) รูปร่างที่มีปริมาตร (Volume) คือ การที่นักออกแบบเขียนภาพสามมิติโดยใช้แสงและเงาช่วยให้เกิดจินตนาการเห็นเป็นรูปนูน

ค) รูปร่างเรขาคณิต (Geometric Shape) เป็นรูปร่างที่วัดขนาดได้แน่นอนตามหลักเรขาคณิต เช่น รูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมและวงกลม

ง) รูปร่างแนวตรง (Rectilinear Shape) คือ รูปร่างซึ่งมีแนวขอบเป็นเส้นตรงทั้งหมด

จ) รูปร่างอิสระ (Biomorphic Shape) คือ ลักษณะแบบที่มีรูปร่างไม่แน่นอน ผันแปรได้

ฉ) รูปร่างลูกบาศก์ (Cubism) คือ การออกแบบที่ใช้รูปเรขาคณิตสองมิตินักออกแบบมีอิสระที่จะเลือกใช้คุณสมบัติที่หลากหลายเหล่านี้ มาใช้ประโยชน์ในการตกแต่งพื้นผิวของสิ่งทอ โดยเลือกใช้เทคนิค และสื่อที่เหมาะสม

2.3.1.4 รูปทรง (Form) คือ ส่วนที่เป็นรูปธรรมของงานศิลปะ รูปทรงเป็นตัวการสำคัญที่สื่อความหมายจากผู้สร้างงานไปสู่ผู้ดู และด้วยรูปทรงเพียงส่วนเดียวก็สามารถสื่อความหมายได้อย่างสมบูรณ์โดยไม่ต้องอาศัยเรื่องหรือเนื้อเรื่องใด ๆ รูปทรงจึงมีความสำคัญที่สุดจน

กล่าวได้ว่า รูปทรง คือ แหล่งสำคัญของการออกแบบ ชะลูด (2531) กล่าวว่า รูปทรง คือ ธรรมชาติมนุษย์ได้ธรรมชาติเป็นแรงบันดาลใจและเป็นต้นแบบในการทำงาน บางครั้งรูปทรงที่นักออกแบบคิดอาจถูกจำกัดหรือถูกกำหนดจากรูปทรงของวัสดุที่เลือกนำมาใช้งาน อันมีผลต่อการเกิดรูปทรงที่สร้างขึ้น แต่อย่างไรก็ดีแหล่งที่มาและเงื่อนไขต่าง ๆ นี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของความคิดในการออกแบบรูปทรงเท่านั้น การแปรเปลี่ยนหรือการพัฒนาขั้นต่อไปเป็นหน้าที่ของนักออกแบบที่จะต้องคิดค้นไปในแนวทางเฉพาะที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการพบเห็น และสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การออกแบบรูปทรง จะนำองค์ประกอบของการออกแบบ (Elements of Design) ได้แก่ เส้น สี พื้นผิว เป็นต้น มาจัดรวมกันเข้าเพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดรูปทรง งานศิลปะ โดยใช้หลักการออกแบบ (Principles of Design) นักออกแบบจะเลือกใช้ระดับความสัมพันธ์การสร้างองค์ประกอบ ซึ่งจำแนกได้เป็น 3 ระดับ ตั้งแต่ระดับที่สร้างให้มีความเหมือน (Identical) โดยใช้หลักการออกแบบชนิดการทำซ้ำ (Repetition) หรือความสมดุล (Balance) ต่อมาเป็นระดับที่ก่อให้เกิดความคล้ายคลึง (Similar) โดยใช้หลักการออกแบบที่สร้างให้เกิดความกลมกลืน (Harmony) หรือการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปทีละขั้น (Gradation) จนถึงระดับสุดท้ายคือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบให้เกิดความแตกต่างอย่างสิ้นเชิง (Totally Different) โดยใช้หลักการสร้างความขัดแย้ง (Contrast-discord) นักออกแบบจะเป็นผู้พิจารณาเลือกใช้ความสัมพันธ์แต่ละระดับให้เหมาะสมกับลักษณะของงาน นวลน้อย (2542) ได้จำแนก รูปทรงไว้ 3 ประเภท ดังนี้

ก) รูปทรงเรขาคณิต (Geometric form) เป็นรูปทรงที่มนุษย์สร้างขึ้นตามกฎเกณฑ์ทางคณิตศาสตร์ มีลักษณะตายตัว ได้แก่ รูปทรงกลม รูปทรงสี่เหลี่ยม เป็นต้น มักปรากฏให้เห็นตามสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร เครื่องเรือน เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในงานออกแบบอุตสาหกรรมมักใช้รูปทรงเรขาคณิต เนื่องจากเป็นรูปทรงที่มีลักษณะสมดุลช่วยให้สะดวกต่อการทำงาน และเป็นลักษณะรูปทรงที่มีประโยชน์ใช้สอยดี

ข) รูปทรงธรรมชาติ (Natural form) เป็นรูปทรงที่เลียนแบบสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ อันได้แก่สิ่งที่มีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิต รูปทรงของสิ่งเหล่านี้จะให้ความรู้สึกทางความเป็นจริง เช่น การนำเอาเส้นโค้งอ่อนช้อยเกี่ยวพันกันของเถาไม้ แผลง นก มาใช้ในงานออกแบบลดทอนประดับหรือตกแต่งภายใน เป็นต้น จะพบงานออกแบบที่ใช้รูปทรงธรรมชาติได้น้อยกว่ารูปทรงอย่างอื่น เนื่องจากมีความยุ่งยากต่อการผลิตด้วยเครื่องมือเครื่องจักรในระบบอุตสาหกรรม

ค) รูปทรงอิสระ (Free form) เป็นรูปทรงที่ไม่มีโครงสร้างแน่นอนตายตัวเกิดขึ้นอย่างอิสระ อาจเกิดจากการนำรูปทรงธรรมชาติมากระทำการบิดเบือนหรือเปลี่ยนแปลงไปใน

ลักษณะเคลื่อนไหวให้ความเคลื่อนไหว รูปทรงอิสระนี้มีลักษณะกลมกลืนกับรูปทรงธรรมชาติ แต่มีลักษณะขัดแย้งกับรูปทรงเรขาคณิต

2.3.1.5 ลักษณะผิว (Texture) วัตถุแต่ละชนิดจะมีพื้นผิวภายนอกแตกต่างกัน วัตถุบางชนิดมีผิวหยาบด้าน ขรุขระ บางชนิดมีผิวราบเรียบเป็นมันวาว ลักษณะผิวต่าง ๆ เหล่านี้ จะทำให้เกิดความรู้สึกทางกายสัมผัสและจับคู่สัมผัส ดังนั้น การเลือกใช้หรือการตกแต่งพื้นผิวอย่างถูกต้องเหมาะสมจะช่วยให้ศิลปกรรมนั้น ๆ มีคุณค่าทางสุนทรียภาพและคุณค่าด้านหน้าที่ใช้สอยได้ดีขึ้น นอกจากนี้ลักษณะผิวให้ความรู้สึกเกี่ยวกับน้ำหนักได้ เช่น ผิวหยาบ ขรุขระ จะให้ความรู้สึกหนักกว่าผิวเรียบ ลักษณะผิวให้ความรู้สึกเกี่ยวกับความแข็งแรง ผิวหยาบ ขรุขระ จะให้ความรู้สึกแข็งแรงกว่าผิวเรียบ เช่น ส่วนฐานหรือเสาของอาคารหากใช้ผิวหยาบขรุขระจะช่วยให้รู้สึกแข็งแรงยิ่งขึ้น ลักษณะผิวจะช่วยสร้างความรู้สึกลึกซึ้งได้ เช่น ผิวเรียบเป็นมันสะท้อนจะรู้สึกน่าสนใจกว่าผิวหยาบ ลักษณะผิวให้ความรู้สึกเกี่ยวกับความสะอาดสบายและความปลอดภัย เช่น ผิวเรียบในสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะทำให้รู้สึกน่าใช้และปลอดภัยกว่าผิวหยาบ ลักษณะผิวให้ความรู้สึกระยะใกล้ได้ เช่น ผิวหยาบ จะให้ความรู้สึกใกล้กว่าผิวละเอียด หรือผิวเรียบ ลักษณะผิวใกล้เคียงกันกลมกลืนกัน ลักษณะผิวต่างกันตัดกัน

2.3.1.6 บริเวณว่างพื้นที่ว่าง (Space) พื้นที่ว่าง หมายถึง บริเวณว่างโดยรอบวัตถุ (Object) เรียกว่า พื้นที่ว่างทางลบ (Negative Space) และบริเวณว่างที่ตัวของวัตถุเรียกว่า พื้นที่ว่างทางบวก (Positive Space) ในการออกแบบงานต่าง ๆ จะต้องคำนึงถึงช่วงระยะ ให้มีความสัมพันธ์กัน ในการออกแบบงานประเภท 2 มิติ จะต้องกำหนดกรอบพื้นที่ (Space Frame) เป็นรูปสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม วงกลม หรือรูปร่างอิสระก่อน แล้วจึงจะสร้างรูปร่างรูปทรงตามที่ต้องการลงในกรอบพื้นที่อีกทีหนึ่ง

2.3.1.7 สี ตามทฤษฎีสีจำแนกสีแท้ตามวงจรสีธรรมชาติออกเป็น 12 สี และแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

ก) สีขั้นที่ 1 (Primary Color) คือ แม่สีวัตถุธาตุมี 3 สี คือ สีแดง (Crimson Lake) สีเหลือง (Gamboge Tint) และสีน้ำเงิน (Prussian Blue)

ข) สีขั้นที่ 2 (Secondary Color) คือ การนำเอาแม่สีมาผสมกัน เช่น สีแดง ผสมกับ สีเหลือง เป็นสีส้ม (Orange) สีเหลือง ผสมกับ สีน้ำเงิน เป็นสีเขียว (Green) สีน้ำเงิน ผสมกับ สีแดง เป็นสีม่วง (Violet)

ค) สีขั้นที่ 3 (Tertiary Color) คือ การนำสีขั้นที่ 2 มาผสมกับแม่สี เช่น สีเขียว ผสมกับ สีเหลือง เป็นสีเขียวเหลือง (Yellow Green) สีเขียว ผสมกับ สีน้ำเงิน เป็นสีเขียวแก่ (Blue Green) สีม่วง ผสมกับ สีน้ำเงิน เป็นสีม่วงน้ำเงิน (Ultramarine) สีม่วง ผสมกับ สีแดง เป็นสี

ม่วงแดง (Purple) สีส้ม ผสมกับ สีเหลือง เป็นสีส้มเหลือง (Yellow Orange) สีส้ม ผสมกับสีแดง เป็นสีส้มแดง (Vermillion)

ง) วรรณะของสี (Tone) ในวงจรสีทั้ง 12 สี แบ่งออกเป็น 2 วรรณะ ได้แก่ วรรณะสีร้อน (Warm Tone) คือ สีในวงจรที่มีส่วนผสมของสีแดงเป็นหลัก ได้แก่ สีส้มเหลือง สีส้ม สีส้มแดง สีแดง และสีม่วงแดง และวรรณะสีเย็น (Cool Tone) คือ สีในวงจรที่มีส่วนผสมของสีน้ำเงินเป็นหลัก ได้แก่ สีเขียวเหลือง สีเขียว สีเขียวแก่ สีน้ำเงิน และสีม่วง ส่วนสีเหลืองมีคุณสมบัติได้ทั้งวรรณะสีร้อนและวรรณะสีเย็น

จ) ความเข้มของสี (Intensity) คือ ความสดใสบริสุทธิ์ของสี ถ้านำไปผสมด้วยสีดำจะทำให้ความเข้มของสีหม่นลง ถ้าเติมสีดำลงไปอีกทีละน้อย ๆ จะทำให้สีค่อย ๆ หม่นลงทีละน้อย

ฉ) น้ำหนักของสี (Value) คือ ความสว่างและความมืดของสี ถ้าผสมสีขาวลงไปสีจะทำให้สีสว่างขึ้น ถ้าเติมสีขาวลงไปอีกทีละน้อย ๆ จะได้ค่าน้ำหนักของสีจากสีแก่ที่สุด ไปหาสีอ่อนที่สุด

ช) อิทธิพลของสี (Influence of Color) อิทธิพลของสีกับการรับรู้ สีมี่ความสำคัญอย่างมากในการรับรู้ของมนุษย์ สีไม่เพียงแต่ทำให้สามารถมองเห็นความแตกต่างของวัตถุได้เท่านั้น สียังก่อให้เกิดผลทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความชอบและความสวยงามอีกด้วย เราสามารถอธิบายถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างรวดเร็วเมื่ออ้างอิงสีของสิ่งนั้น เฟลมมิง และ ลิวาย (1979) ได้กล่าวถึงสีกับความรู้สึกในการรับรู้ สรุปได้ว่า คนส่วนมากชอบสีแดง สีน้ำเงิน และสีเขียว เป็นอันดับแรก ส่วนสีม่วง และสีเหลือง เป็นสีที่คนชอบน้อย สีแดงเป็นสีที่มองเห็นได้ดีในระยะใกล้ สีน้ำเงินสามารถมองเห็นได้ดีในระยะไกล และสีที่เห็นได้ชัดเจน คือ สีขาว สีเหลือง และสีเขียว ส่วนสีที่มีคุณสมบัติดึงดูดความสนใจได้ดีที่สุดเมื่ออยู่ใกล้สีขาว คือ สีแดง สีส้ม สีเขียว และสีดำ ในช่วงก่อน ค.ศ.1900 โจแฮนเนท อิทเทน (Johannes Itten) ผู้เชี่ยวชาญการใช้สีจากประเทศเยอรมัน ได้สังเกตธรรมชาติของสี พบว่า สีแต่ละสีให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน หลังจากนั้นได้มีนักวิจัยหลายท่านทำการวิจัยเรื่องอิทธิพลของสีที่มีต่อผู้พบเห็นสรุปได้ดังนี้

สีแดง (Red) ให้ความรู้สึกรุนแรง ตื่นเต้น เร้าใจ ถ้าใช้กับเสื้อผ้าทั้งชุดจะสะดุดตาต่อผู้พบเห็น แต่จะสะดุดตาและมองเห็นได้เมื่ออยู่ไกล มักใช้เป็นสีตกแต่ง

สีเหลือง (Yellow) เป็นสีที่มีความสว่างที่สุด ให้ความรู้สึกสนุกสนาน สดชื่น ถ้าใช้ร่วมกับสีขาวจะให้ความรู้สึกอ่อนหวาน

สีน้ำเงิน (Blue) ให้ความรู้สึกเยือกเย็น สวยมีศักดิ์ศรี นิยมใช้คำสีอ่อนในการออกแบบเสื้อผ้า

สีม่วง (Violet) ให้ความรู้สึกขม ลึกลับ สีที่ใช้คู่กับสีม่วงได้ดีคือสีฟ้าและสี
บานเย็น

สีม่วงแดง (Purple) ให้ความรู้สึกสง่าผ่าเผย หูหระ
สีเขียว (Green) ให้ความรู้สึกสบายตา สดชื่น น่าไว้วางใจ
สีส้ม (Orange) ให้ความรู้สึกอบอุ่น ยินดี กระปรี้กระเปร่า เบิกบาน นิยมใช้
เป็นสีเพื่อการตกแต่ง

สีชมพู (Pink) ให้ความรู้สึกอ่อนหวาน ละเอียดย้อน ประณีต
สีน้ำตาล (Brown) ให้ความรู้สึกน่าเชื่อถือ ไว้วางใจ เหมาะกับการออกแบบ
วัยผู้ใหญ่

สีดำ (Black) ให้ความรู้สึกเศร้า ซ่อนเร้น เมื่อใช้กับเสื้อผ้าทั้งหมดให้
ความรู้สึกมีพลัง

สีขาว (White) ให้ความรู้สึกสะอาด บริสุทธิ์ สง่า มักนิยมใช้ออกแบบ
เสื้อผ้าในโอกาสพิเศษ เช่น ชุดแต่งงาน ชุด เป็นต้น

สีเทา (Gray) ให้ความรู้สึกสบาย อนุรักษ์นิยม เป็นสีกลางที่เข้ากับทุกสีได้ดี

2.3.2 การออกแบบลายผ้า การออกแบบลวดลายเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หรือการ
ปรับปรุงของเก่าที่มีอยู่ให้เกิดการออกแบบที่สร้างสรรค์ลวดลายให้ปรากฏ เป็นรูปแบบในลักษณะ
ลวดลายมีความแปลกใหม่ยิ่งขึ้น การสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือการปรับปรุงสิ่งเก่าที่เป็นของเดิม ให้
เกิดเป็นลวดลายที่น่าสนใจแปลกใหม่จะเกิดขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์จากสิ่งที่พบเห็นในเรื่องของ
รูปแบบลวดลายที่ปรากฏ จากอดีตพบว่าลวดลายก่อนประวัติศาสตร์ เป็นลวดลายที่เกิดขึ้นโดย
บังเอิญ มีการบันทึกบนผนังถ้ำหรือผืนผ้าต่าง ๆ ลวดลายที่พบเกิดจากการใช้วัสดุต่าง ๆ ใน
ชีวิตประจำวัน เช่น ใบไม้ กิ่งไม้ เถาวัลย์ เปลือกไม้ เปลือกหอย ฯลฯ ต่อมานุษย์ได้เริ่มมี
วิวัฒนาการจากชีวิตแบบเดิม มีการเปลี่ยนแปลงทางความเป็นอยู่ สังคม รวมทั้งสภาพแวดล้อม
อิทธิพล ความเชื่อ ศาสนา เศรษฐกิจ การได้รับความรู้ ข่าวสาร และความก้าวหน้าพาให้เกิด
ความเปลี่ยนแปลง สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อการสร้างสรรค์การออกแบบลวดลาย (ภัทรานิษฐ์,
2553) ซึ่งมีผู้ได้ให้ความหมายของการออกแบบลวดลาย ดังนี้

อ้อยทิพย์ (2545) กล่าวว่า การออกแบบลวดลาย หมายถึง การจัดระบบความคิดผ่าน
กระบวนการสร้างสรรค์เป็นลวดลายต่าง ๆ โดยอาศัยองค์ประกอบของการออกแบบประยุกต์ให้เข้า
กับวัสดุ เทคนิควิธีการ และรูปแบบของงานที่จะออกแบบอย่างมีชั้นเชิง

พินาลิน (2549) กล่าวว่า การออกแบบลวดลาย หมายถึง การกำหนดความนึกคิด ด้วยจุด เส้น รูปร่าง รูปทรง และสี เพื่อสร้างสรรค์ผลงานประกอบการสร้างผลงานประเภทต่าง ๆ หรือ หมายถึง การนำองค์ประกอบในการสร้างผลงานมาสร้างสรรค์ให้เกิดรูปแบบที่แปลกใหม่ ตามสมัยนิยม สอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอย สำหรับการสร้างงานออกแบบลายผ้า ผู้สร้างงานออกแบบผ้า ตามลำดับขั้นตอนความสำคัญก่อน หลัง จะได้ผลงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดต่อผู้ใช้ประโยชน์จากลวดลายผ้า นำมาซึ่งความสำเร็จด้านการจัดจำหน่าย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการออกแบบลวดลายผ้า จะต้องคำนึงถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบลวดลายผ้าเพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจหาแนวทางในการออกแบบลวดลายตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาวิเคราะห์ก่อนตัดสินใจออกแบบลวดลายผ้า เช่น ศึกษาหน้าที่ใช้สอย แล้วเริ่มรวบรวมข้อมูลและมั่นใจได้ว่าเป็นข้อมูลที่เป็นจริง

การออกแบบลายผ้า แบ่งได้ เป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ คือ ลวดลายตกแต่ง (Decorative Design) ใช้ในการออกแบบผ้าพิมพ์ และลวดลายโครงสร้าง (Structural Design) ใช้ในการออกแบบผ้าทอ สำหรับการวิจัยครั้งนี้จะกล่าวถึงเฉพาะลักษณะของการออกแบบผ้าพิมพ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.2.1 ลักษณะของลายผ้าพิมพ์ ลวดลายที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในการพิมพ์ผ้า เป็นการนำต้นแบบของลวดลายมาจัดองค์ประกอบ หรือการผสมผสานของลวดลายแล้วนำมาจัดองค์ประกอบให้เกิดรูปแบบใหม่ ๆ โดยมีการซ้ำของลวดลาย ดุษฎี (2531) ได้กล่าวถึงลักษณะลายพิมพ์ผ้าประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ ลวดลายตกแต่ง (Decorative Design) สามารถจัดแบ่งลวดลายตกแต่งออกได้เป็น 5 ชนิด คือ ลายดอกไม้ ลายสัตว์ ลายเรขาคณิต ลาย Abstract ลายภาพของจริง และระบบจัดวางลาย คือ ระบบเนื้อที่จำกัด และระบบเนื้อที่ไม่จำกัด ซึ่งโสมวดี (2553) ได้ให้รายละเอียดไว้ดังนี้

ก) ลายดอกไม้ (Floral) หมายถึง การนำเอาส่วนประกอบต่าง ๆ ของพืช มาใช้ในการออกแบบ ดังภาพ 2.16

ภาพ 2.16 ผ้าลายดอกไม้

ที่มา : Lacetella (2554)

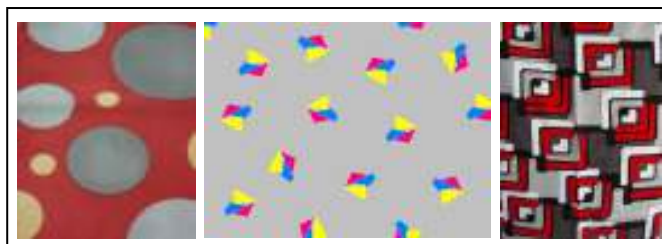
ข) ลายสัตว์ (Animate) ได้แก่ ลวดลายที่มาจากการนำเอารูปลักษณะโครงสร้างของสัตว์มาใช้ในการออกแบบ ลวดลายสัตว์นี้มีข้อจำกัดว่าจะต้องเป็นชนิดที่ทำให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกรับรู้ได้ ดังภาพ 2.17

ภาพ 2.17 ผ้าลายสัตว์

ที่มา : กิรติญา (2554)

ค) ลายเรขาคณิต (Geometric) ได้แก่ ลายที่นำเอารูปทรงในหลักวิชาเรขาคณิตทั้งหมดดังภาพ 2.18

ภาพ 2.18 ผ้าลายเรขาคณิต

ที่มา : Lacetella (2554)

ง) ลาย Abstract เป็นลวดลายที่เกิดจากการตัดทอนรูปทรงต่าง ๆ แล้วนำรูปทรงนั้นมาจัดองค์ประกอบขึ้นใหม่ลวดลายลักษณะนี้อาจชักจูงให้เกิดแนวความคิดต่าง ๆ ได้ ดังภาพ 2.19

ภาพที่ 2.19 ผ้าลาย Abstract

ที่มา : Lalake (2554)

จ) ลายภาพของจริงเป็นลวดลายของภาพทิวทัศน์ เครื่องจักร เรือรือต่าง ๆ

ฉ) ระบบเนื้อที่จำกัด หมายถึง การจัดองค์ประกอบของลายที่มีเนื้อที่ของลวดลายน้อยกว่าเนื้อที่ของพื้นผ้า อาจเรียกว่าลายเฉพาะแห่ง (Spot Design) ในที่นี้หมายถึง ลายเฉพาะบริเวณริมหรือเชิงผ้า ลายที่อยู่ในวงกรอบจำกัดด้วย

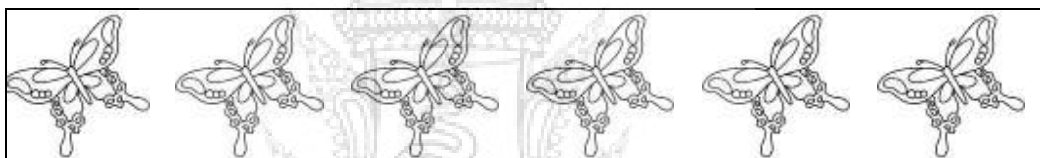
ช) ระบบเนื้อที่ไม่จำกัด หมายถึง การจัดองค์ประกอบลายให้กระจายเต็มพื้นผ้า (All Over) โดยที่เนื้อที่ของลวดลายจะมีมากกว่าเนื้อที่ของพื้นผ้าส่วนที่ไม่มีลาย ลักษณะของลวดลายอาจเป็นหน่วยเดี่ยว ลายเดี่ยว หรือรวมกันเป็นหมวดหมู่ หรือเป็นเส้นยาวต่อเนื่องกัน

2.3.3 หลักศิลปะและการออกแบบ (Principles of Design) เป็นการถ่ายทอดแรงบันดาลใจลงบนผลงานออกแบบ ซึ่งพีรยา (2553) ได้แบ่งหลักพื้นฐานในการออกแบบ คือ ความเป็นหน่วยหรือเอกภาพ ความสมดุล และความสัมพันธ์ทางศิลปะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.3.1 ความเป็นหน่วยหรือเอกภาพ (Unity) หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์ประกอบศิลป์ทั้งด้านรูปลักษณะ และด้านเนื้อหาเรื่องราว เป็นการประสานหรือจัดระเบียบของส่วนต่าง ๆ ให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียว เพื่อผลรวมอันไม่อาจแบ่งแยกส่วนใดส่วนหนึ่งออกไป

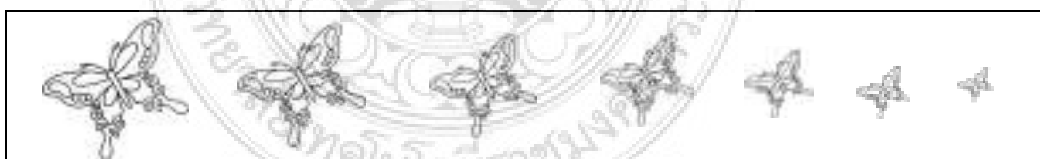
ก) การซ้ำ (Repetition) คือ การออกแบบรูปทรงที่เหมือน ๆ กัน รวมทั้งรูปแบบลวดลายหรือสีสันทันเป็นชุดเดียวกัน จัตรชัย (2548) ได้แบ่งการซ้ำออกเป็น 4 รูปแบบดังนี้

การซ้ำแบบเหมือนกัน เป็นการซ้ำขององค์ประกอบที่มีขนาดน้ำหนัก หรือลักษณะเดียวเรียงต่อเนื่องกันไป ดังภาพ 2.20

ภาพ 2.20 : รูปแบบการซ้ำแบบเหมือนกัน

การซ้ำแบบลดหลั่น เป็นการซ้ำขององค์ประกอบที่มีขนาดน้ำหนัก หรือลักษณะแตกต่างกัน เรียงมากจากน้อย หรือน้อยไปมาก ดังภาพ 2.21

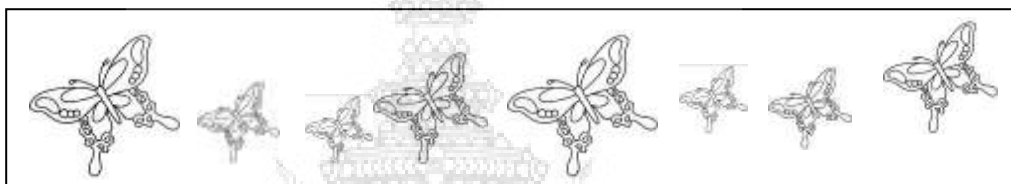
ภาพ 2.21 : รูปแบบการซ้ำแบบลดหลั่น

การซ้ำเป็นจังหวะ เป็นการซ้ำของชุดองค์ประกอบที่มีลักษณะเหมือนกัน เรียงกันต่อเนื่องกันไป ซึ่งภายในชุดองค์ประกอบ 1 ชุดนี้จะประกอบไปด้วยหน่วยย่อยที่มีขนาดน้ำหนัก หรือลักษณะแตกต่างกัน ดังภาพ 2.22

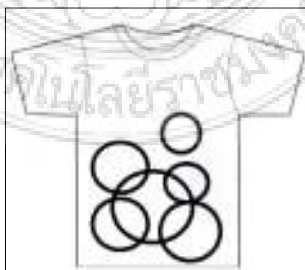
ภาพ 2.22 : รูปแบบการซ้ำเป็นจังหวะ

การซ้ำแบบไม่เป็นจังหวะ เป็นการซ้ำของชุดองค์ประกอบลักษณะหนึ่ง ๆ อย่างอิสระ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยแน่นอน ดังภาพ 2.23

ภาพ 2.23 : รูปแบบการซ้ำแบบไม่เป็นจังหวะ

ข) การออกแบบหลากหลาย (Variety) คือ การออกแบบรูปทรงคล้อยจองกันเป็นลักษณะการแปรเปลี่ยนจากการซ้ำกัน ที่ทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย จึงสามารถออกแบบให้เกิดความหลากหลายที่คล้ายคลึงแต่ไม่เหมือนกัน ดังภาพ 2.24 ใช้รูปวงกลมหลากหลายขนาดวางโดยใช้ช่องไฟหรือความห่างที่ไม่เท่ากัน ลวดลายและช่องไฟที่มีความแตกต่างหลากหลาย ดูแล้วทำให้ลดความซ้ำน่าเบื่อลงได้

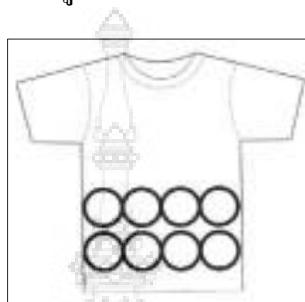

ภาพ 2.24 การออกแบบหลากหลาย

ที่มา : พิรยา (2553)

2.3.3.2 ความสมดุล (Balance) ซึ่งพีรยา (2553) ได้อธิบายลักษณะของการสมดุลไว้ดังนี้

ก) สมดุลในลักษณะเท่ากัน (Symmetry Balance) คือ ลวดลายหรือรูปทรงที่มีความเท่ากันทั้งสองด้านซ้ายขวา หรือที่เรียกว่า “สมมาตร” ดังภาพ 2.25 ใช้ภาพวงกลมวางลงบนเสื้อยืดด้านละเท่า ๆ กัน คือ ด้านละ 4 ลูก

ภาพ 2.25 การสมดุลในลักษณะเท่ากัน
ที่มา : พีรยา (2553)

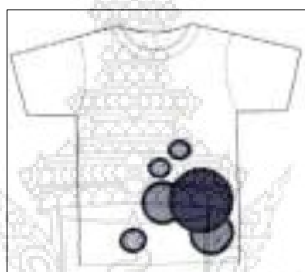
ข) สมดุลในลักษณะไม่เท่ากัน (Asymmetry Balance) คือ ลวดลายหรือรูปทรงที่ดูแล้วไม่เท่ากันหรือไม่เหมือนกัน ทั้งด้านซ้ายและขวา หรือที่เรียกว่า “อสมมาตร” การสมดุลในลักษณะแบบนี้ ถึงแม้ว่าจะไม่เท่ากันในด้านขนาด รูปร่าง มวล ในทางการออกแบบสามารถทำให้ดูแล้วเกิดความสมดุลได้ในความรู้สึกด้วยน้ำหนัก เส้น สี หรือธาตุอื่น ๆ โดยไม่ดูโน้มเอียงไปด้านซ้ายหรือขวาด้านบนหรือด้านล่าง การออกแบบในลักษณะนี้มีจุดประสงค์ในด้านความทันสมัย แปลกตา ไม่จำเจและดูไม่น่าเบื่อหน่าย ดังภาพ 2.26 แสดงลักษณะ “อสมมาตร” โดยการใช้น้ำหนักของสี ซึ่งช่วยทำให้งานออกแบบดูแล้วไม่เอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง นั่น หมายถึง ดูแล้วให้ความรู้สึกสมดุล

ภาพ 2.26 สมดุลในลักษณะไม่เท่ากัน
ที่มา : พีรยา (2553)

2.3.3.3 ความสัมพันธ์ทางศิลปะ (Relativity of Arts)

ก) ส่วนเด่นและส่วนรอง (Dominance and Subordination) หมายถึงการเน้นให้เกิดความโดดเด่นทางศิลปะ ดูแล้วเกิดความน่าสนใจ ประทับใจ แก่ผู้พบเห็น จุดนั้นอาจจะ เป็นสี รูปทรง ลวดลาย หรือพื้นผิวของผลงาน ในการเน้นจุดเด่นควรมีตำแหน่งไม่กระจายทั่วทั้งตัว ผลงาน เพราะถ้าจุดเด่นเกิดทั่วไปเหมือน ๆ กัน จะกลายเป็นความกลมกลืนทันที ควรมีตำแหน่งอื่น เป็นจุดส่วนรองคล้ายจุดเด่นนั่นเอง แต่มีความสำคัญรองไปตามลำดับจะช่วยให้เกิดความลดหล่นทางผลงานการออกแบบ ดูแล้วเกิดความนุ่มนวล ดังภาพ 2.27 จัควางจุดเด่นไว้ด้านล่างซ้ายมือของตัวเสื้อ และจุดรองกระจายอยู่รอบ ๆ จุดเด่นทำให้เกิดเสื้อมีความน่าสนใจมากขึ้น

ภาพ 2.27 สมดุลในลักษณะไม่เท่ากัน
ที่มา : พีรยา (2553)

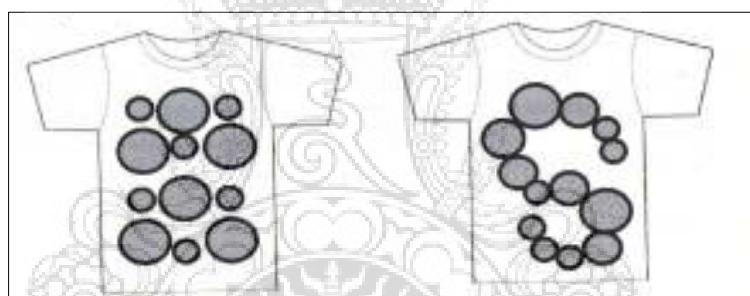
ข) จังหวะลีลา (Rhythm) หมายถึง ความสัมพันธ์ในทางความรู้สึก เคลื่อนไหว ในระยะความถี่ ความห่าง ของสัดส่วนช่องว่าง เป็นการรวมเอาการซ้ำกันของทัศนธาตุ (Visual Element) เข้าด้วยกันอย่างสมบูรณ์ มีจังหวะที่ลงตัวพอดีดูแล้วเกิดความรู้สึกไม่เบื่อ จังหวะลีลามีอยู่ 3 ลักษณะ คือ จังหวะที่ซ้ำกัน จังหวะที่สลับกัน และจังหวะต่อเนื่อง มีรายละเอียดดังนี้

จังหวะที่ซ้ำกัน คือ ซ้ำด้วยเส้น สี รูปทรง หรือแม้กระทั่งค่าน้ำหนักของสีและพื้นผิว ซึ่งเป็นส่วนประกอบของการออกแบบ แต่ถ้าการซ้ำนั้นรูปทรงเหมือนกันหมดจะเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ดังภาพ 2.28 การสร้างขนาดให้มีความแตกต่างกัน จะทำให้ดูมีความน่าสนใจมากขึ้น

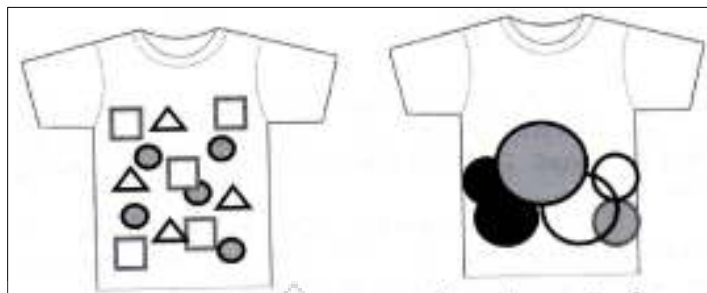
ภาพ 2.28 จังหวะที่ซ้ำกัน
ที่มา : พิรยา (2553)

จังหวะที่สลับกัน เป็นจังหวะที่รวมการซ้ำและมีการสลับกันระหว่างการซ้ำนั้น ทำให้ดูแปลกไปอีกแบบหนึ่งดังภาพที่ 2.29

ภาพที่ 2.29 จังหวะที่สลับกัน
ที่มา : พิรยา (2553)

จังหวะต่อเนื่อง เป็นจังหวะลีลาที่ต่อเนื่อง มีลักษณะการซ้ำของรูปทรงที่มีการแปรเปลี่ยนในลักษณะปกติ เป็นระยะ ๆ จังหวะแบบนี้มักจะมีการเปลี่ยนแปลงของรูปทรงไปเรื่อย ๆ ดังภาพ 2.30

ภาพ 2.30 จังหวะต่อเนื่อง

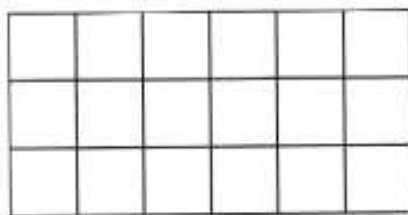
ที่มา : พิทยา (2553)

ค) ความแตกต่าง (Contrast) ความประสัของนักออกแบบที่ต้องการจะออกแบบให้เกิดความขัดแย้งในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของส่วนต่าง ๆ ในตัวผลิตภัณฑ์เพื่อแก้ปัญหาความซ้ำซาก จำเจ ที่จะก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ความแตกต่างจะช่วยให้เกิดความแปลกใหม่ ตื่นเต้นเร้าใจ ดังภาพ ตัวอย่างใช้ลวดลายเรขาคณิตหลาย ๆ รูปแบบวางบนเสื้อ ทำให้ดูแล้วแปลกตาน่าใจมากขึ้น

ง) ความกลมกลืน (Harmony) หมายถึง ความเหมาะสมพอดีเข้ากันได้ดี โดยไม่ขัดเจนหรือขัดตา ดังภาพตัวอย่างแสดงความกลมกลืนของภาพวงกลมและสีที่ใกล้เคียงกัน

2.3.3 การต่อลวดลาย การต่อลายมีลักษณะการต่อหลายลักษณะด้วยกันขึ้นอยู่กับผู้ออกแบบจะเลือกใช้ลักษณะใด ซึ่ง โสุมวดี (2553) ได้อธิบายรายละเอียดของแต่ละลักษณะไว้ดังนี้

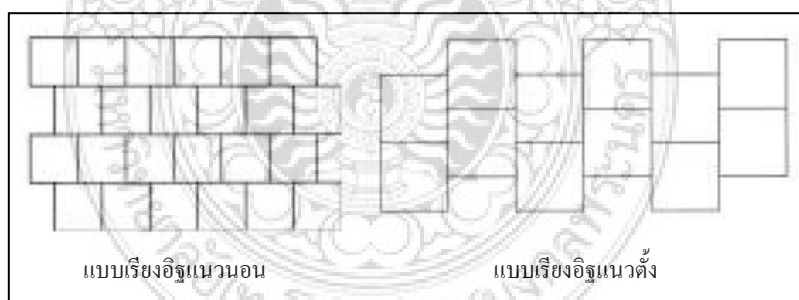
2.3.3.1 การต่อลวดลายในลักษณะสี่เหลี่ยม เริ่มต้นด้วยการสร้างสี่เหลี่ยมให้มีขนาดเท่า ๆ กัน จะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือด้านเท่าก็ได้ เริ่มต้นด้วยการเขียนเป็นตาราง แล้วเขียนลวดลายลงในสี่เหลี่ยมนั้น ๆ ลายจากรูปสี่เหลี่ยมเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัด เนื่องจากนักออกแบบสามารถสร้างลวดลายลงในสี่เหลี่ยมนั้นแล้วนำรูปสี่เหลี่ยมเหล่านั้นมาเรียงต่อกัน แนวนอนและแนวตั้ง ก็สามารถเกิดลวดลายได้ไม่มีที่สิ้นสุด ถือเป็นหลักการขั้นพื้นฐานในการออกแบบลายพิมพ์ผ้า โดยให้รูปสี่เหลี่ยมหนึ่งรูปเป็นหนึ่งหน่วยของลาย ดังภาพ 2.31

ภาพ 2.31 การต่อลวดลายในลักษณะสี่เหลี่ยม

ที่มา : โสภณ (2553)

2.3.3.2 การต่อลวดลายในลักษณะการเรียงอิฐแนวนอนและแนวตั้ง การต่อลวดลายในลักษณะนี้เป็นแบบการเรียงอิฐ มีหลักเกี่ยวเนื่องมาจากการต่อลายรูปสี่เหลี่ยม มีการเปลี่ยนแปลงง่าย ๆ มีโครงสร้างเกิดจากการขีดเส้นเป็นตารางตามแนวนอนจะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า หรือสี่เหลี่ยมจัตุรัสก็ได้ เป็นการเรียงสลับระหว่างแถวที่ 1 กับแนวที่ 2 คือ แถวที่ 1 จะเป็นเสมือนหลัก แถวที่ 2 เป็นเรียงสลับกับแถวที่ 1 โดยใช้เส้นแบ่งครึ่งของสี่เหลี่ยมในแถวที่ 1 ที่เป็นหลักอยู่แล้ว ส่วนแถวที่ 3 ทำเช่นเดียวกับแถวที่ 1 ส่วนแถวที่ 4 ทำเช่นเดียวกับแถวที่ 2 สลับกันดังนี้เรื่อยไป จะทำให้เกิดลวดลายที่แปลก ลักษณะการจัดวางดังนี้สามารถจะใช้เรียงสลับแนวตั้งได้เรียกว่า Half-Drop คือ เรียงกันแต่มีการลดระดับครึ่งหนึ่ง ลวดลายที่ลดระดับนี้เมื่อต่อลายสมบูรณ์แล้ว จะมองเห็นเป็นแนวเส้นเฉียงหรือเส้นทแยงมุม ดังภาพ 2.32

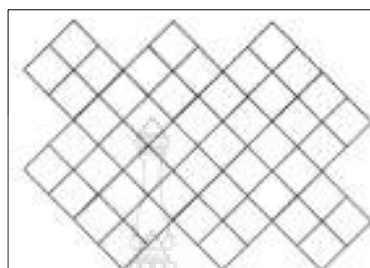

ภาพ 2.32 การต่อลวดลายในลักษณะการเรียงอิฐแนวนอนและแนวตั้ง

ที่มา : โสภณ (2553)

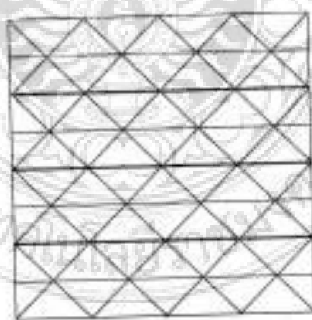
2.3.3.3 การต่อลายในลักษณะเหลี่ยมเพชรหรือสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน เกิดจากการสร้างสี่เหลี่ยมจัตุรัสเรียงกันในลักษณะเฉียงตามแนวเส้นทแยงมุมขนานกันไป คือ สี่เหลี่ยมจัตุรัสจะเอียง 45 องศา หรือนำวิธีการเรียงอิฐมาใช้โดยการตีเส้นระหว่างมุมตรงกันข้ามให้ขนานกันเรื่อยไป

จะเกิดรูปสี่เหลี่ยมเพชรหรือสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนขึ้น เมื่อใส่ลวดลายบรรจุลงในสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนนี้ และนำมาเรียงกันจะดูเป็นแนวตรงหรือแนวเฉียงก็ได้ ดังภาพ 2.33

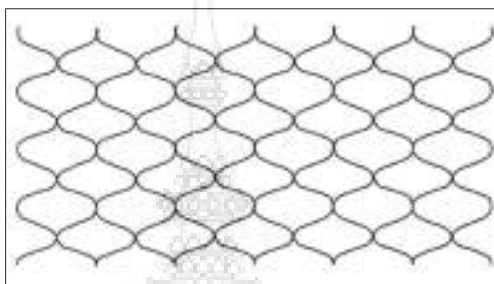
ภาพ 2.33 การต่อลายในลักษณะสี่เหลี่ยมเพชรหรือสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน
ที่มา : โสมวดี (2553)

2.3.3.4 การต่อลายในลักษณะสามเหลี่ยม สามเหลี่ยมนี้เกิดจากการแบ่งสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน คือ ลากเส้นทแยงมุมของสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ลวดลายที่บรรจุในรูปสามเหลี่ยมนำมาเรียงต่อกันได้เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสสี่เหลี่ยมผืนผ้า หกเหลี่ยม แปดเหลี่ยม แม้กระทั่งวงกลม เริ่มต้นด้วยการสร้างสี่เหลี่ยมจัตุรัสก่อน แล้วแบ่งภายในเป็นตารางสี่เหลี่ยมเท่า ๆ กัน จากนั้นลากเส้นระหว่างมุมของสี่เหลี่ยมเล็ก ก็จะได้สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนหรือเพชรและลากเส้นทแยงมุมของสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนก็จะเกิดรูปสามเหลี่ยม 2 รูป ภายในสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนดังภาพ 2.34

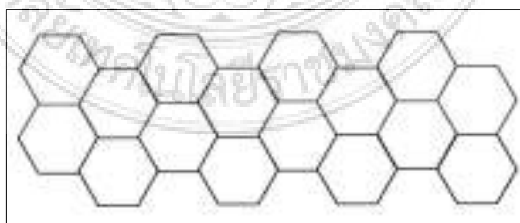
ภาพ 2.34 การต่อลายในลักษณะสามเหลี่ยม
ที่มา : โสมวดี (2553)

2.3.3.5 การต่อลายในลักษณะลวดลายตาข่าย ลวดลายตาข่ายที่มีลักษณะรีป่องตรงกลางคล้ายคลื่น เป็นลักษณะการต่อเชื่อมจากสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน แต่ดัดแปลงด้านข้างให้โค้งเมื่อเชื่อมต่อกลายแล้วจะเป็นรูปคล้ายลวดตาข่ายหัวและท้ายแหลม ตรงกลางป่อง วางอยู่ในแนวตั้งหรือแนวนอน การใส่ลวดลายในโครงสร้างนี้จะได้ลักษณะของเส้นและสีที่ทำให้ลวดลายงดงามมีความแปลก ๆ ที่แตกต่างกัน ดังภาพ 2.35

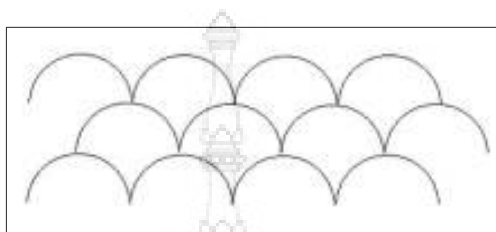
ภาพ 2.35 การต่อลายในลักษณะลวดลายตาข่าย
ที่มา : โสภมวดี (2553)

2.3.3.6 การต่อลายในลักษณะหกเหลี่ยม โครงสร้างนี้จะเริ่มต้นโดยการสร้างสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ต่อจากนั้นก็ลากเส้นเชื่อมเป็นหกเหลี่ยม หรืออาจจะสร้างโดยลากเส้นรัศมีจากศูนย์กลางของวงกลมให้มี 6 จุด ระยะห่างเท่า ๆ กัน แล้วลากเส้นเชื่อมจุด จะได้รูปหกเหลี่ยมด้านเท่า แล้วให้ออกแบบลวดลายเข้าไปบรรจุลงในรูปหกเหลี่ยมระยะห่างเท่ากัน เชื่อมต่อกลายระหว่างจุดเรียงเป็นแถวคล้ายรังผึ้ง บางทีดูเหมือนการต่อลายในลักษณะสามเหลี่ยมได้ ขึ้นอยู่กับการวางรูปลวดลายและน้ำหนักอ่อนแก่ที่บรรจุลงไป ดังภาพ 2.36

ภาพ 2.36 การต่อลายในลักษณะหกเหลี่ยม
ที่มา : โสภมวดี (2553)

2.3.3.7 การต่อลายในลักษณะรูปพัด เกิดจากโครงสร้างรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน การสร้างรูปพัดนี้ต้องอาศัยส่วนของวงกลมด้านบนโค้งด้านล่างปลายแหลม หรือเกิดจากส่วนของวงกลมซ้อนกัน และส่วนที่ได้จากเส้นรอบวงมาติดกันเหมือนพัดที่คลี่ออก ลวดลายจะบรรจุลงในรูปพัดอาจต่างกันหรือซ้ำกันในแนวนอนหรือแนวตั้งดังภาพ 2.37

ภาพ 2.37 การต่อลายในลักษณะรูปพัด
ที่มา : โสมวดี (2553)

2.3.3.8 การต่อลายในลักษณะวงกลม โดยการสร้างโครงด้วยรูปวงกลมนำมาเรียงต่อกันเป็นแถวแนวนอนหรือแนวตั้ง หรือเรียงลวดลายบรรจุภายในวงกลมวงเดียว แล้วนำลายที่มีใส่ไปในวงกลมดังภาพ 2.38

ภาพ 2.38 การต่อลายในลักษณะวงกลม
ที่มา : โสมวดี (2553)

การออกแบบลายผ้าสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ได้ออกแบบลักษณะของลายผ้าพิมพ์จากดอกไม้ และสัตว์ ซึ่งเป็นจุดเด่นของศิลปะอาร์ตนูโว คือ ใช้รูปแบบธรรมชาติ โดยการสร้างสรรค์แบบตัดทอนเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะในลักษณะบิดเบือนไปจากของจริง โดยจะให้ความสำคัญกับรูปแบบที่เหมือนจริงน้อยลง ในงานวิจัยนี้เลือกรูปแบบของผีเสื้อ ดอกไม้ และเถาวัลย์ เป็น

แรงบันดาลใจในการออกแบบ แล้วนำมาจัดวางลายโดยอาศัยองค์ประกอบของศิลปะ ใช้เทคนิคการต่อลวดลายแบบต่าง ๆ เพื่อให้ได้ลวดลายผ้าที่เหมาะสมเพื่อนำไปพิมพ์สกรีนบนผ้าใยสังเคราะห์ที่ผ่านการฟอก นอกจากนี้ได้กำหนดโทนสีของลายเป็นสีเดียวกัน คือ สีเทาฟ้า เป็นการผสมสีฟ้ากับสีเทาเข้าด้วยกัน เนื่องจากสีเทา (Gray) ให้ความรู้สึกสบาย อนุรักษ์นิยม เป็นสีกลางที่เข้ากับทุกสีได้ดีและสีน้ำเงินให้ความรู้สึกเยือกเย็น สบายมีศักดิ์ศรี นิยมใช้ค่าสีอ่อนในการออกแบบเสื้อผ้า เพื่อให้เหมาะสมกับการออกแบบเป็นเสื้อผ้าชุดทำงานที่ต้องการภาพลักษณ์ที่สุภาพ

2.4 การพิมพ์ซิลค์สกรีน (Silk Screen Printing)

การพิมพ์ซิลค์สกรีนเป็นระบบการพิมพ์ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันและพบเห็นอยู่เป็นประจำในรูปแบบที่อยู่บนวัสดุ สิ่งของ เครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ เช่น ผ้า ไม้ พลาสติกซึ่งมีอยู่หลายชนิด และถือได้ว่าเป็นระบบการพิมพ์เดียวที่สามารถพิมพ์ได้บนวัสดุทุกชนิด ซึ่งระบบอื่นไม่สามารถทำได้ เช่น รูปทรงกระบอก แบน โค้ง รูปทรงแปลก ๆ ผิวเรียบ และเหตุที่เรียกการพิมพ์ระบบนี้ว่า ซิลค์สกรีน เนื่องจากสมัยก่อนใช้ผ้าไหมมาจึงเพี้ยนทำแม่พิมพ์จึงเรียกผ้าซิลค์ ซึ่งมีรายละเอียดดังหัวข้อถัดไป

2.4.1 ประวัติภาพพิมพ์ซิลค์สกรีน ซิลค์สกรีนมีพื้นฐานมาจากการทำแผ่นลายฉลุ (Stencil) ในเอเชียเริ่มต้นที่ประเทศจีนและญี่ปุ่น โดยเฉพาะที่ประเทศญี่ปุ่นได้เริ่มมีการพัฒนา เรื่องการออกแบบลายผ้า และย้อมผ้าด้วยเทคนิคลายฉลุ ที่เรียกว่า Katagami ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการทำภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silk Screen) ในศตวรรษที่ 19 ประเทศญี่ปุ่นได้มีการแสดงลายผ้าออกสู่สายตาชาวโลกในงาน World Faire ทำให้ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก และในประเทศอังกฤษ แซมมวล ไซมอน (Samuel Simon) ได้เป็นผู้ริเริ่มการใช้กรอบไม้แทนการใช้มือวาดลายฉลุต่อมาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ประเทศสหรัฐอเมริกาเริ่มมีการเปิดโรงงานสำหรับการทำสกรีนขึ้นมา โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการทำธงชาติ และการโฆษณา ส่วนการทำงานศิลปะโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหมนั้น เริ่มจากการแสดงผลงานศิลปะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1930 หลังจากนั้นจึงเป็นที่นิยมกันแพร่หลาย ส่วนประเทศในยุโรปนั้นได้เริ่มมีความนิยมหลังช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และในปี ค.ศ. 1960 การทำภาพพิมพ์ตะแกรงไหมเริ่มได้รับความนิยมมากในหมู่ศิลปิน Pop Art ซึ่งเป็นศิลปินที่มีชื่อเสียงในสมัยนั้น เช่น แอนดี้ วอร์ฮอล (Andy Warhol) แฮร์รี สเตนเบิร์ก (Harry Stenberg) โรเบิร์ต ราเชนเบิร์ก (Robert Rauschenberg) และอีกหลาย ๆ คนที่ทำให้ภาพพิมพ์ตะแกรงไหมเป็นที่นิยมไปทั่วโลก และใช้ในงานโฆษณาเป็นจำนวนมาก (สาวิตรีและศศธร, 2552)

2.4.2 ความหมายของการพิมพ์ซิลค์สกรีน (Silk Screen Printing) คำว่า “พิมพ์” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Print” ซึ่งหมายถึง การผลิตข้อความและภาพโดยใช้ตัวพิมพ์ แม่พิมพ์ หรือ แบบพิมพ์ ซึ่งถูกทาหรือฉาบด้วยหมึกแล้วกดทับลงบนวัสดุที่ต้องการพิมพ์ เช่น กระดาษ ผ้า ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) คือ การใช้เครื่องจักรกดตัวหนังสือหรือภาพให้ติดลงบนวัตถุ เช่น กระดาษ ผ้า หรือ การทำให้เป็นตัวหนังสือหรือรูปอย่างใด ๆ โดยการกดหรือการใช้พิมพ์หินเครื่องกลวิธีเคมีหรือวิธีอื่นใดอันอาจให้เกิดเป็นสิ่งพิมพ์ขึ้นมาหลายสำเนา

การพิมพ์ซิลค์สกรีน (Silk Screen Printing) คือ การปาดหมึกพิมพ์ผ่านผ้าสกรีนที่ยึดบนกรอบสี่เหลี่ยมให้ลงไปติดกับวัสดุที่จะพิมพ์ หากต้องการให้หมึกผ่านผ้าสกรีนออกมาเป็นลวดลายใด ก็ทำให้รูผ้าเปิดหรือปิด ในส่วนที่ต้องการให้หมึกผ่านออกตามลวดลายนั้น ๆ การพิมพ์ระบบนี้สามารถใช้พิมพ์ลงบนวัตถุได้แทบทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นวัสดุแบน กลม เหลี่ยม หรือรูปทรงแปลก ๆ ทั้งหลาย การพิมพ์ระบบนี้ใช้การปาดหมึกพิมพ์ผ่านผ้าสกรีนลงไปติดบนวัสดุ ปริมาณของหมึกพิมพ์จึงสามารถผ่านลงไปเกาะยึดบนวัสดุที่พิมพ์ได้มากและดีกว่าการพิมพ์ระบบอื่น ๆ จึงทำให้ภาพพิมพ์แลดูสดใสและคงทนกว่างานพิมพ์ชนิดอื่น ๆ ลักษณะงานที่นิยมใช้การพิมพ์ลักษณะนี้ ได้แก่ งานพิมพ์สติ๊กเกอร์ รูปล่อน้ำ ฉลากสินค้า หน้ากากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เสื้อผ้า เป็นต้น (นงเยาว์และวิเชียร, 2535)

2.4.3 วัสดุและอุปกรณ์ ในการพิมพ์สกรีนมีวัสดุและอุปกรณ์ที่จะใช้สำหรับงานพิมพ์หลายอย่างด้วยกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.3.1 บล็อกสกรีน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของงานสกรีน รูปทรงและแบบของบล็อกสกรีน เป็นส่วนที่จะทำให้งานพิมพ์ออกมามีผลดีหรือไม่อย่างไร บล็อกสกรีน ทั่ว ๆ ไป คือ กรอบตรงหรือแบน (Flat Frame) ใช้สำหรับงานพิมพ์ผิวเรียบ ส่วนกรอบสกรีน (Screen Frame) สามารถทำได้จากวัสดุหลายชนิด เช่น ไม้ อลูมิเนียม สแตนเลสและพลาสติก (นงเยาว์และวิเชียร, 2535) ปัจจุบันสามารถหาซื้อบล็อกสกรีน ได้ตามร้านขายทั่วไป ซึ่งมีให้เลือกหลายขนาดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของชิ้นงานที่จะทำ (สาวิตรีและศศธร, 2552)

2.4.3.2 หมึกพิมพ์ (Printing Ink) หรือสีที่ใช้พิมพ์ หมึกพิมพ์ในระบบการพิมพ์แบบซิลค์สกรีน จะแตกต่างจากหมึกพิมพ์ในระบบการพิมพ์ชนิดอื่น ๆ เพราะหมึกพิมพ์แบบซิลค์สกรีนต้องการความข้นและความละเอียดของเนื้อหมึกสูง เพื่อให้ได้การพิมพ์ที่คมชัดและคงทนถาวร โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ (สาวิตรีและศศธร, 2552)

ก) หมึกพิมพ์เชื่อน้ำ คือ หมึกที่ผสมและล้างด้วยน้ำ เหมาะสำหรับใช้พิมพ์ผ้าทุกชนิด ซึ่งสามารถแบ่งคุณสมบัติในการใช้งานได้ คือ สีจม เนื้อสีจะมีคุณสมบัติแทรกซึมเข้าไประหว่างเส้นใยผ้าซึ่งเหมาะกับผ้าสีอ่อน สีลอยเนื้อสีจะลอยตัวบนผ้าสีเข้มได้ดี พื้นผิวด้าน ไม่มีความเงา การยืดหยุ่นมีน้อยมาก สียาง เนื้อสีจะเป็นฟิล์มเงา มีความยืดหยุ่น ลอยตัวบนผิวผ้า สีจมนเป็นสีจะฟุ้งเมื่อได้รับความร้อนจากเตารีด ทำให้เนื้อดูหนาขึ้น เนื้อสีไม่มีความเงา ไม่ค่อยยืดหยุ่น สีกำมะหยี่ เนื้อสีจะฟุ้งและมีลักษณะเหมือนกำมะหยี่ ซึ่งในการเลือกใช้หมึกพิมพ์ ควรเลือกให้เหมาะกับวัสดุที่จะพิมพ์ โดยต้องคำนึงถึงประเภทของสี การดูดซึม และลักษณะการนำไปใช้งานของวัสดุนั้น ๆ

ข) หมึกพิมพ์เชื่อน้ำมัน คือ หมึกที่ผสมและล้างด้วยน้ำมัน มีทั้งชนิดแห้งเร็วและแห้งช้า เหมาะสำหรับใช้พิมพ์กระดาษ ไม้ เหล็ก แก้ว ผ้า

ค) หมึกพิมพ์เชื่อพลาสติก คือ หมึกที่ใช้น้ำมันผสมหรือล้างสำหรับสีพลาสติกโดยเฉพาะ เป็นสีแห้งเร็ว เหมาะสำหรับใช้พิมพ์พลาสติกทุกชนิด หมึกพิมพ์เชื่อพลาสติกนี้ ยังแบ่งออกได้อีกหลายอย่างตามชนิดของพลาสติกที่จะพิมพ์ ซึ่งมีหลายชนิดตามชนิดของพลาสติกที่จะพิมพ์ เนื่องจากพลาสติกมีหลายชนิด ในการเลือกใช้หมึกพิมพ์ให้ถูกต้อง กับวัสดุที่จะพิมพ์นั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงประเภทชนิด สี การดูดซึม ลักษณะการนำไปใช้งานของวัสดุนั้น ๆ ให้เข้าใจเสียก่อนจึงจะเลือกใช้หมึกพิมพ์ได้ถูกต้อง

2.4.3.3 ยางปาด หมายถึง แปรงปาดสีหรือลูกกลิ้ง สำหรับในด้านการพิมพ์สกรีน จะหมายถึงอุปกรณ์ผิวเรียบที่พาหมึกพิมพ์ในบล็อกสกรีน จากข้างหนึ่งไปยังข้างหนึ่ง โดยที่หมึกจะได้รับแรงกดจากยางปาดให้ผ่านผ้าสกรีนลงไปบนวัสดุที่พิมพ์ อาจจะกล่าวได้ว่า การพิมพ์งานจะมีความสวยงามมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับยางปาดที่เลือกใช้ให้ถูกวิธี ยางปาดอาจจะทำจากวัสดุอะไรก็ได้ที่สามารถทนและมีความต้านทานต่อน้ำมันผสมในหมึกพิมพ์เนื่องจากน้ำมันผสมที่มีอยู่ในหมึกพิมพ์แต่ละชนิดมีคุณสมบัติแตกต่างกันไปยางปาดจึงจำเป็นต้องสามารถทนต่อน้ำมันผสมชนิดต่าง ๆ เหล่านี้ได้ สำหรับหมึกพิมพ์ระบบน้ำ เช่น หมึกพิมพ์ผ้า สามารถนำยางธรรมชาติหรือยางสังเคราะห์ชนิดหนึ่งชนิดใดก็ได้มาหล่อเป็นแท่งแล้วใช้เป็นยางปาด (นงเยาว์และวิเชียร, 2535)

2.4.3.4 เทปพลาสติก ไว้ปิดขอบไม้ของกรอบสกรีนและยางปาด

2.4.3.5 ไม้เป่าลมหรือพัดลม ใช้เป่าเพื่อให้สีแห้งเร็ว

2.4.3.6 ผ้ากันเปื้อน ป้องกันการเลอะเทอะในการทำงาน

2.4.4 วิธีการทำแม่พิมพ์ซิลค์สกรีน การทำแม่พิมพ์ สามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งจะต้องพิจารณาเลือกวิธีที่เหมาะสมกับงาน ต้นฉบับปริมาณ คุณภาพ และงบประมาณ โดยมีขั้นตอนดังนี้ (ธวัชชัย, 2554)

2.4.4.1 วิธีตัดกระดาษ ใช้กระดาษหรือวัสดุอื่นที่มีลักษณะเป็นแผ่นแบนและบาง เช่นเดียวกับกระดาษ ตัด หรือเจาะรูกระดาษให้เป็นช่อง หรือลวดลาย ตามที่ต้องการ แล้วนำไปติดลงบนผ้าสกรีนด้านที่จะกดลงทับกระดาษพิมพ์ วิธีการติด อาจใช้การปาดสี พิมพ์ติด การติดกาว หรือใช้เทปกาวก็ได้ เท่านั้นก็จะได้แม่พิมพ์ที่พร้อมที่จะใช้พิมพ์ วิธีนี้เหมาะกับงานพิมพ์ที่ไม่ต้องการความละเอียด และต้นฉบับเป็นลายเส้นขนาดใหญ่ เช่น ตัวเลข พิมพ์เบอร์เสื้อกีฬา

2.4.4.2 วิธีใช้สีแลคเกอร์ กาว การใช้สี แลคเกอร์ หรือกาวทาบนผ้าสกรีนมีเทคนิคการทำงานง่าย ๆ คือ ใช้กาวแลคเกอร์ หรือสีทาระบายลงบนผ้าสกรีนที่ขึงไว้บนกรอบแล้ว ทาตามแบบหรือลวดลายที่ได้เตรียมไว้ให้บางส่วนที่บางส่วนทะลุเป็นช่องตามลวดลาย เพื่อให้สีผ่านได้ในขั้นตอนการพิมพ์ วิธีนี้อาจไม่ทากาว หรือสีโดยตรงแต่ใช้วิธีตัดกระดาษให้เป็นลวดลายตามต้องการแล้ววางกระดาษติดบนกรอบสกรีนด้านใน แล้วใช้สีหรือกาวปาดทับลง แล้วจึงเอากระดาษออกแม่พิมพ์จะมีรอยทะลุตรงส่วนที่มีกระดาษวางอยู่ก่อนวิธีนี้ไม่ฉีก ได้ลวดลายหยาบ ๆ เท่านั้น

2.4.4.3 วิธีใช้ฟิล์มเขียว ฟิล์มเขียว มีลักษณะเป็นเยื่อบาง ๆ ของโพลีไวนิล (Polyvinyl Acetate) เคลือบอยู่บนแผ่นพลาสติกใสสามารถลอกให้หลุดออกจากกันได้ วิธีทำคือ ตัดแผ่นฟิล์ม ให้มีขนาดโตกว่าต้นแบบพอสมควรแล้ววางฟิล์มทับลงกับต้นแบบ โดยหงายด้านที่เป็นฟิล์มขึ้น จากนั้นใช้คัตเตอร์ปลายแหลม หรือเข็มหรือคัตเตอร์ ชนิดที่ทำขึ้นมาสำหรับการใช้กับงานนี้โดยเฉพาะ กรีดลงบนฟิล์ม ตามลวดลายของต้นฉบับโดยจะต้องกรีดเพียงเบา ๆ พอให้ฟิล์มที่เคลือบอยู่บนแผ่นพลาสติกขาดเท่านั้น หลังจากกรีดจนเสร็จทุกส่วนแล้ว นำแผ่นฟิล์มไปติดกับกรอบผ้าสกรีนวิธีติดทำได้โดยวางแผ่นฟิล์มลงบนกระจกเรียบ หงายด้านฟิล์มขึ้น แล้ววางกรอบผ้าสกรีนกดทับลงไปให้แน่นจากนั้นใช้สาลิชุบทินเนอร์ให้ชุ่มพอควร ลูบฟิล์มผ่านผ้าสกรีนให้ทั่ว ทินเนอร์จะต้องใช้พอให้ชื้น อย่าให้เปียกโชกเพราะจะทำให้ฟิล์มละลาย แต่ถ้าทินเนอร์น้อยไปฟิล์มก็จะไม่ติดผ้า การสังเกตว่าฟิล์มติดหรือไม่ให้ดูสีฟิล์มจะเปลี่ยนเป็นสีเข้มขึ้น แสดงว่า ฟิล์มได้รับทินเนอร์เพียงพอแล้ว ปล่อยให้ประมาณ 2 - 4 นาที เพื่อให้ฟิล์มแห้งสนิท สังเกตได้จากสีที่จางลงเท่ากับสีก่อนที่จะเปียกทินเนอร์ จากนั้น ค่อย ๆ ลอกแผ่นพลาสติกที่รองด้านหลังออก หากมีส่วนใดของฟิล์มหลุดออก ก็ให้กดลงแล้วชุบทินเนอร์ซ้ำอีกครั้งหนึ่งด้วย แม่แบบที่ทำด้วยฟิล์มเขียวมีคุณภาพดีพอสมควร แต่ลวดลายที่จะทำแม่พิมพ์วิธีนี้จะได้เพียง หยาบ ๆ เท่านั้น เพราะจะต้องใช้ฝีมือ หรือความสามารถในการกรีดฟิล์มด้วยมือ เช่น ตัวอักษร หรือตัวเลขขนาดใหญ่ สีที่ใช้พิมพ์ จะใช้ได้

เฉพาะสีเขื่อน้ำเท่านั้น ถ้าใช้สีเขื่อน้ำมันจะทำให้แผ่นฟิล์มละลาย การล้างแม่แบบล้างโดยใช้ทินเนอร์ เช็ด

2.4.4.4 วิธีใช้ฟิล์มน้ำ ฟิล์มน้ำ หรือฟิล์ม Autocut มีลักษณะคล้าย กับฟิล์มเขียว แต่ โปร่งใส เนื้อฟิล์ม และแผ่นรองรับ ไม่หดหรือขยายตัวง่าย ๆ ถูกน้ำจะละลาย ดังนั้นจึงติดกับกรอบ ผ้าสกรีน ด้วยการใช้น้ำเป็นตัวทำให้ติด วิธีทำแม่พิมพ์ มีวิธีการเช่นเดียวกับวิธีใช้ฟิล์มเขียว เพียงแต่ เปลี่ยน จากทินเนอร์เป็นน้ำเท่านั้น วิธีพิมพ์ฟิล์มน้ำ ใช้พิมพ์ได้กับหมึกพิมพ์เขื่อน้ำมัน และหมึกพิมพ์ เขื่อพลาสติก เท่านั้น สีพิมพ์จะใช้ไม่ได้ ในกรณีที่ต้องการพิมพ์ด้วยหมึกเขื่อน้ำให้ใช้วิธี ฟิล์มเขียว การล้างเมื่อต้องการเปลี่ยนแบบใหม่ให้ล้างฟิล์มน้ำออกจากผ้าสกรีนโดยใช้น้ำหรือ น้ำอุ่นเหมาะ สำหรับงานที่มีลายเส้นใหญ่ หรืองานที่คัดลอกด้วยมือได้ เหมาะสำหรับกรอบสกรีน ที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งการทำแม่พิมพ์แบบวิธีอื่นไม่สามารถทำงานได้สะดวก ในกรณีลายเส้นเล็ก ต้องใช้วิธีกาอัด หรือ ฟิล์มถ่าย

2.4.4.5 การทำแม่พิมพ์ด้วยวิธีฟิล์มม่วง ฟิล์มม่วง เป็นฟิล์มที่มีความไวแสง ใช้ทำ แม่ พิมพ์ Silk screen ร่วมกับกาอัด ให้รายละเอียด และพิมพ์ได้คมชัดกว่าการใช้กาอัดเพียงอย่าง เดียว เหมาะสำหรับพิมพ์ลายที่มีรายละเอียดมาก

2.4.5 วิธีการสกรีน การสกรีนนั้นมีหลายวิธี ซึ่ง สาวิตรีและศศธร (2552) ได้แบ่งเป็น 4 วิธี โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.5.1 การสกรีนโดยใช้วานิชดำ

ก) อุปกรณ์ ประกอบด้วย บล็อกสกรีน ขางปาด สีพิมพ์เขื่อน้ำ เทป พลาสติก แบบที่จะใช้ วานิชดำ ดินสอไขหรือปากกาเมจิก คอตตอนบัด พู่กัน ไดรเป้าผม ถังมือ ทินเนอร์ ถาดอลูมิเนียม น้ำมันสน

ข) วิธีการทำ คือ นำบล็อกไปติดเทปพลาสติกบริเวณกรอบไม้ แล้วนำมา วางทับลงบนแบบที่เตรียมไว้ แล้วใช้ปากกาวาดตามแบบลงบล็อก จากนั้นใช้พู่กันแตะวานิชดำเพื่อ ระบายทึบในส่วนที่ไม่ต้องการสกรีน ดังภาพ 2.39 รอให้แห้งสนิท ทดสอบโดยใช้มือแตะดูที่วานิช ถ้าลื่นไม่สะดุดแปลว่าสามารถนำไปสกรีนได้

ภาพ 2.39 วิธีการสกรีนโดยใช้วานิชดำ

ที่มา : ศาวิตรีและศศธร (2552)

ค) วิธีการสกรีน คือ เมื่อเตรียมบล็อกได้แล้วให้เทสีลงข้าง ๆ บล็อก เคลี่ยสีให้สม่ำเสมอ จับบล็อกให้แน่น แล้วใช้ยางปาดปาดเข้าหาตัว ยกบล็อกขึ้น เก็บสีในบล็อกออกให้หมด ใช้ใคร่เป่าให้แห้งหรือผึ่งลมให้แห้ง

ง) วิธีการล้าง ถ้าล้างสีสกรีนก็ล้างด้วยน้ำธรรมดาแล้วนำไปตากให้แห้ง แต่ถ้าต้องการล้างลายในบล็อก ทำได้โดยการนำถาดลูมิเนียมมารองแล้วนำบล็อกมาวางไว้ข้างใน แล้วเททินเนอร์ลงไปแล้วเช้ไว้ประมาณ 10-30 นาที จากนั้นถูให้ทั่วบล็อกและนำเศษผ้าชุบทินเนอร์มาขัดให้สะอาดอีกครั้ง

2.4.5.2 การสกรีนโดยใช้สติ๊กเกอร์

ก) อุปกรณ์ ประกอบด้วย บล็อกสกรีน ขางปาด สีพิมพ์เชื่อน้ำ เทปพลาสติก แผ่นสติ๊กเกอร์ กระดาษ (สำหรับวาดลาย) กรรไกรหรือคัตเตอร์ เทปนิตโต้ ใดร์เป่าผม ถังมือ น้ำยาล้างบล็อก (ไฮเตอร์ คลอลีน ทินเนอร์)

ข) วิธีการทำ คือ นำลายที่ออกแบบมาวางบนแผ่นสติ๊กเกอร์ทางด้านหน้า (ด้านที่เป็นสี) แล้วใช้เทปนิตโต้ติดยึดแบบกับแผ่นสติ๊กเกอร์ไว้เพื่อไม่ให้กระดาษเคลื่อน จากนั้นใช้คัตเตอร์ตัดตามแบบ ไม่ต้องตัดให้ขาด แค่ให้สติ๊กเกอร์ที่เป็นด้านสีขาดเท่านั้น เมื่อตัดเสร็จให้ลอกลายที่ตัดออก ใช้เทปนิตโต้ติดลงบนแผ่นสติ๊กเกอร์ โดยบริเวณลายที่เป็นจุดสำคัญ สติ๊กเกอร์จะได้ไม่ขาดออกจากกัน เพื่อดึงเอาสติ๊กเกอร์ไปติดกับบล็อก โดยติดด้านในของบล็อก แล้วลอกเทปนิตโต้ออกใช้เทปพลาสติกติดขอบให้เรียบร้อย ทั้งด้านในและด้านนอกของบล็อกเพื่อยึดขอบให้ติดกัน ดังภาพ 2.40

ภาพ 2.40 วิธีการสกรีนโดยใช้สติ๊กเกอร์
ที่มา : ศาวิตรีและศศธร (2552)

ค) วิธีการสกรีน คือ เมื่อเตรียมบล็อกได้แล้วให้เทสีลงข้าง ๆ บล็อก เคลี่ยสีให้สม่ำเสมอ จับบล็อกให้แน่น แล้วใช้ยางปาดปาดเข้าหาตัว ยกบล็อกขึ้น เก็บสีในบล็อกออกให้หมด ใช้ไคร้เป่าให้แห้งหรือผึ่งลมให้แห้ง

ง) วิธีการล้าง ถ้าล้างสีสกรีนก็ล้างด้วยน้ำธรรมดา โดยฉีดน้ำบริเวณที่ปาดสีแล้วนำไปตากให้แห้ง แต่ถ้าต้องการล้างลายให้ดังแผ่นสติ๊กเกอร์และเทปพลาสติกออกให้หมด จากนั้นนำไปแช่น้ำยาล้างบล็อก ถูน้ำยาให้ทั่วทั้งบล็อกทิ้งไว้ประมาณ 15 นาที แล้วล้างน้ำสะอาดตากให้แห้ง

2.4.5.3 การสกรีนโดยใช้ฟิล์ม

ก) อุปกรณ์ คือ บล็อกสกรีน ขางปาด สีพิมพ์เชื่อน้ำ เทปพลาสติก ฟิล์มที่ใช้เป็นแบบ กระดาษ (สำหรับวาดลาย) กรรไกรหรือคัตเตอร์ เทปนิติโต้ ลำลี เศษผ้า ไคร้เป่าผม ถูมือ ทินเนอร์

ข) วิธีการทำ คือ ตัดฟิล์มให้มีขนาดใหญ่กว่าแบบ แล้ววางฟิล์มทับลงบนแบบโดยหงายด้านที่เป็นฟิล์มขึ้น (ผิวด้าน) จากนั้นใช้คัตเตอร์ปลายแหลมกรีดลงบนฟิล์มตามลวดลายของแบบ โดยกรีดเบา ๆ แลให้ฟิล์มที่เคลือบอยู่บนแผ่นพลาสติกขาดเท่านั้น เมื่อกรีดเสร็จแล้ว นำแผ่นฟิล์มไปติดกับบล็อกสกรีน โดยวางแผ่นฟิล์มลงบนกระจกเรียบ หงายด้านฟิล์มขึ้น แล้ววางบล็อกสกรีนกดทับลงไปให้แน่น จากนั้นใช้สีหรือเศษผ้าชุบทินเนอร์ให้ชุ่ม นามาลูบฟิล์มผ่านผ้าสกรีนให้ทั่ว ดังภาพ 2.41 ควรใช้ทินเนอร์พอชื้นอย่าให้เปียกโชก เพราะจะทำให้ฟิล์มละลาย แต่ถ้าทินเนอร์น้อยไปก็จะทำให้ไม่ติดผ้า ซึ่งสามารถสังเกตได้จากสี ถ้าสีเข้มขึ้นแสดงว่าฟิล์มได้รับทินเนอร์เพียงพอแล้ว ปล่อยไว้ประมาณ 2-4 นาที เพื่อให้ฟิล์มแห้งสนิท สังเกตได้จากสีที่จางลง

จากนั้นลอกแผ่นพลาสติกที่รองด้านหลังออก หากมีส่วนใดของฟิล์มหลุดออก ให้กดลงแล้วชุบทินเนอร์ซ้ำอีกครั้ง

ภาพ 2.41 วิธีการสกรีนโดยใช้ฟิล์ม

ที่มา : สาวิตรีและศศธร (2552)

ค) วิธีการสกรีน คือ เมื่อเตรียมบล็อกได้แล้วให้เทสีลงข้าง ๆ บล็อก เคลี่ยสีให้สม่ำเสมอ จับบล็อกให้แน่น แล้วใช้ยางปาดปาดเข้าหาตัว ยกบล็อกขึ้น เก็บสีในบล็อกออกให้หมด ใช้ใคร่เป่าให้แห้งหรือผึ่งลมให้แห้ง

ง) วิธีการล้าง ถ้าล้างสีสกรีนให้ใช้น้ำล้างออก แล้วตากให้แห้ง แต่ถ้าล้างลายให้ใช้ทินเนอร์ แช่ไว้ประมาณ 5 นาที หรือใช้เศษผ้าชุบทินเนอร์เช็ดออก

2.4.5.4 การสกรีนโดยใช้กาวยัด การทำแม่พิมพ์โดยใช้กาวยัด สามารถทำแม่พิมพ์ที่มีลวดลายได้ละเอียดพอสมควร โดยใช้ฟิล์มได้ทั้งหมึกเชื่อน้ำและเชื่อน้ำมัน

ก) อุปกรณ์ คือ บล็อกสกรีน ขางปาด สีพิมพ์เชื่อน้ำ เทปพลาสติก คู่ทึบแสง ถ้วยผสมสี (แบบตวงปริมาณได้) แบบที่จะใช้ กาวยัด น้ำยาไวแสง รางปาดกาวยัด เทปניתได้น้ำมันสน กระดาษทิชชู ห้องมืด ตู้ไฟ ใคร่เป่าลมหรือพัดลม ถูมือ น้ำยาล้างบล็อก (ไฮเตอร์กลอลีน)

ข) วิธีการทำ มีดังนี้

1) ผสมกาวยัดกับน้ำยาไวแสงตาม ส่วนของกาวยัดแต่ละชนิด คนให้เข้ากัน วางทิ้งไว้สักครู่เพื่อให้ฟองอากาศหมดไป

2) เทกาวยัดที่ผสมแล้วในรางปาดกาวยัด ซึ่งอาจใช้ขางปาดหรือไม่บรรทัดก็ได้ โดยปาดกาวยัดให้เคลือบผ้าสกรีนให้เรียบทั้งสองหน้า

3) นำบล็อกสกรีนที่ปาดกาวยัดแล้ว เข้าห้องมืด ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องมืดสนิทก็ใช้ได้ เป่าด้วย เครื่องเป่าลมอุ่น ให้แห้ง

4) นำกระดาษทิชชูหรือฟองน้ำชุบน้ำมันสน แล้วทาที่ด้านหลังของแบบให้ทั่ว เมื่อแบบแห้งสนิทแล้ว นำแบบไปวางบนตู้ไฟ นำบล็อกสกรีนที่แห้งสนิทมาวางทับแบบ ใช้ผ้าคลุมบล็อกสกรีน และใช้ของหนักวางทับอีกชั้นหนึ่ง เพื่อให้แนบกับกระจกตู้ไฟได้มากที่สุด จากนั้นเปิดไฟของตู้ไฟเพื่อถ่ายแบบ จะใช้เวลาประมาณ 1 นาที 45 วินาที (บางครั้งจะระบุเวลาที่ข้างขวดของกาวอัดและน้ำยาไวแสง) ดังภาพ 2.42

ภาพ 2.42 วิธีการสกรีนโดยใช้กาวอัด

ที่มา : สาวิตรีและศศธร (2552)

5) นำบล็อกสกรีนไปล้างน้ำสะอาดประมาณ 3 - 5 นาที ฉีดน้ำเป็นฝอยล้างบริเวณที่ถ่ายแบบ กาวอัดส่วนที่ถูกแสงจะติดล้างไม่ออก กาวอัดส่วนที่ไม่ถูกแสงจะถูกน้ำล้างออกเนื่องจากถูกแบบส่วนที่เป็นสีดำบังเอาไว้นำไปเป่าให้แห้ง แล้วนำไปสกรีนได้

ค) วิธีการสกรีน คือ เมื่อเตรียมบล็อกได้แล้วให้เทสีลงข้าง ๆ บล็อก เกลี่ยสีให้สม่ำเสมอ จับบล็อกให้แน่น แล้วใช้ยางปาดปาดเข้าหาตัว ยกบล็อกขึ้น เก็บสีในบล็อกออกให้หมด ใช้ใคร้เป่าให้แห้งหรือผึ่งลมให้แห้ง

ง) วิธีการล้าง ถ้าล้างสีสกรีนให้ใช้น้ำล้างออก แล้วตากให้แห้ง แต่ถ้าล้างลายให้ดึงเทปพลาสติกออกแล้วล้างน้ำ จากนั้นใช้น้ำยาล้างบล็อกขัดให้ทั่ว แช่ไว้ประมาณ 15 นาที หรือนานกว่านั้น ล้างน้ำให้สะอาดแล้วตากให้แห้ง

2.4.6 เทคนิคการสกรีนแบบต่าง ๆ เทคนิคการสกรีนมีหลายแบบด้วยกันดังนี้ (สาวิตรีและศศธร, 2552)

2.4.6.1 การสกรีนแบบหลายสี เป็นการสกรีนที่มากกว่า 1 สี ควรมีการวางแผนก่อนเริ่มจากการออกแบบว่าควรจะใช้สีอะไรตรงส่วนใด การสกรีนแต่ละสีต้องแยกบล็อกแต่ละลาย แต่

ละสีด้วย การสกรีนควรเริ่มจากสีอ่อนที่สุดแล้วจึงจะสกรีนสีเข้ม ก่อนการสกรีนควรมีการกำหนดจุดของแต่ละบล็อกด้วย

2.4.6.2 การสกรีนแบบเรนโบ คือ การวางสีที่แตกต่างกันอยู่บนบล็อกเดียวกัน ซึ่งจะเรียงจากสีอ่อนไปหาสีเข้ม หรือสีเข้มไปหาสีอ่อนก็ได้ขึ้นอยู่กับรูปแบบของแต่ละบุคคล โดยปาดสีไปทิศทางเดียวกัน

2.4.6.3 การสกรีนลายหินอ่อน คือ การวางสลับกันไปมาบนบล็อกเดียวกัน จากนั้นให้ปาดสีลงบนบล็อก แต่ควรปาดเพียง 2-3 ครั้งเท่านั้น เพราะถ้าปาดมากกว่านี้ สีจะผสมกันไปหมดจนไม่เกิดเป็นลายหินอ่อน

2.4.6.4 การสกรีนแบบบริฟิท คือ การสกรีนลายต่อเนื่อง การสกรีนแบบนี้ต้องมีการวางแผนและกะระยะให้แม่นยำ ในการปาดครั้งแรกต้องทิ้งให้แห้งก่อน แล้วจึงจะปาดสีลายต่อเนื่องได้

การพิมพ์ซิลค์สกรีนสำหรับการวิจัยครั้งนี้จะใช้หมึกพิมพ์เชื่อน้ำ ซึ่งเหมาะสำหรับใช้พิมพ์ผ้าทุกชนิด เนื่องจากจะนำไปพิมพ์ลงลายบนผ้าใยัญชง และใช้สีแบบสีจม เพราะว่าเนื้อสีจะมีคุณสมบัติแทรกซึมเข้าไประหว่างเส้นใยผ้าซึ่งเหมาะกับผ้าสีอ่อน เพราะผ้าใยัญชงที่นำมาใช้ในการวิจัยได้ผ่านการฟอกขาวทำให้มีสีขาวกว่าผ้าใยัญชงทั่วไป ส่วนการสกรีนจะใช้การสกรีนโดยใช้กาวยัด เนื่องจากลวดลายที่ออกแบบด้วยแรงบันดาลใจจากศิลปะอาร์ตนูวอนั้น มีลวดลายค่อนข้างละเอียดอ่อนซ้อย เหมาะสำหรับการทำแม่พิมพ์โดยใช้กาวยัด เพราะสามารถทำแม่พิมพ์ที่มีลวดลายได้ละเอียดพอสมควร และใช้ได้ทั้งหมึกเชื่อน้ำและเชื่อน้ำมัน ส่วนเทคนิคการสกรีนใช้การสกรีนแบบบริฟิท คือ การสกรีนลายต่อเนื่อง เพราะต้องสกรีนลวดลายที่ออกแบบให้เต็มผืนผ้าที่มีความกว้างพอสมควรเพื่อให้ได้ปริมาณผ้าเพียงพอต่อการตัดเย็บเป็นชุดทำงานสตรี

2.5 การออกแบบเสื้อผ้าชุดทำงานสตรี

การออกแบบเสื้อผ้าชุดทำงานสตรีนั้นจัดว่าเป็นการออกแบบเสื้อผ้าอย่างหนึ่ง ดังนั้นเพื่อให้สามารถออกแบบชุดทำงานสตรีให้เหมาะสมกับผู้สวมใส่จึงควรศึกษารายละเอียดหรือแนวคิดในการออกแบบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น เช่น เรื่องของความสำคัญของการออกแบบเครื่องแต่งกาย วัตถุประสงค์ในการออกแบบเสื้อ องค์ประกอบการออกแบบเสื้อ หลักการใช้สี หลักการออกแบบโครงสร้างของเสื้อ หลักการออกแบบตกแต่งเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดงานออกแบบที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้สวมใส่

2.5.1 ความสำคัญของการออกแบบเครื่องแต่งกาย เมื่อมนุษย์ถือกำเนิดขึ้นในโลก มนุษย์ดำรงชีวิตในร่างเปลือยเปล่าเช่นเดียวกับสัตว์โลกชนิดอื่น ๆ แต่ด้วยเหตุที่มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีผิวหนังบอบบางมาก จึงประสบความยากลำบากในการดำรงชีวิตเนื่องจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ในยุคหินเก่า (Old Stone Age) มนุษย์ต้องเผชิญกับภูมิอากาศที่หนาวเย็นของโลกในยุคน้ำแข็งได้รับความทุกข์ทรมานจากการถูกหิวหนาว การกัดต่อยของสัตว์ หนอน และแมลงต่าง ๆ ที่เป็นอันตรายต่อผิวหนังมนุษย์ บางครั้งถึงขั้นทำให้ต้องเสียชีวิต มนุษย์จึงต้องปรับตัวโดยนำเอาสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น ใบไม้ หนังสัตว์ มาห่อหุ้มร่างกาย เพื่อความอยู่รอด

ครั้นถึงยุคหินใหม่ (New Stone Age) มนุษย์มีความเจริญทางด้านวิทยาการมากขึ้นจึงค้นคิดได้ถึงวิธีการนำเอาใยจากต้นแฟลกซ์ (Flax) มาทอเป็นผ้า “ลินิน” (Linen) และรู้จักวิธีนำใยจากต้นไม้อื่น ๆ มาทอผ้าเพิ่มชนิดขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อนำมาใช้ตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกายซึ่งได้รับการออกแบบให้มีรูปแบบแตกต่างกันไป เนื่องจากความแตกต่างด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพกิจการงาน และอาชีพที่ทำ สภาพสังคมและเศรษฐกิจประโยชน์ใช้สอย รวมถึงความต้องการดึงดูดใจเพศตรงข้าม อาจกล่าวได้ว่า การออกแบบเครื่องแต่งกายนั้นได้มีบทบาทสำคัญต่อการตัดเย็บเครื่องแต่งกายของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยโบราณ เพียงแต่เป็นไปในลักษณะของความตกลงเห็นพ้องร่วมกันในเรื่องของแบบที่จะตัดเย็บเป็นคราว ๆ ไป ระหว่างผู้สั่งตัดเสื้อผ้า ผู้ตัดเย็บ และผู้ออกแบบ ซึ่งอาจจะเป็นผู้สั่งตัดเองหรือผู้ตัดเย็บเองเป็นผู้ออกแบบโดยที่ไม่ได้มีการเผยแพร่แบบเสื้อผ้านั้น ๆ ออกสู่สาธารณชน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2313 จึงมีการจัดพิมพ์ “แผ่นแฟชั่น” (Fashion Plates) ขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อนำเสนอแบบเสื้อผ้าที่สวยงามให้สตรีที่ร่ำรวยสั่งตัดเสื้อผ้าให้ทันสมัยตามแผ่นแฟชั่น การตัดเย็บเสื้อผ้าในยุคนั้นต้องประดิษฐ์ด้วยมือ เนื่องจากยังไม่มีจักรเย็บผ้าใช้ ครั้นถึง ปี พ.ศ. 2383 จึงได้มีการประดิษฐ์จักรเย็บผ้าขึ้น แม้จะยังมีคุณภาพไม่ดีเท่ากับปัจจุบัน แต่ก็ทำให้การผลิตเสื้อผ้าววดเร็วขึ้นและค่าแรงถูกลง จึงเริ่มมีการผลิตเสื้อผ้าครั้งละมาก ๆ ความต้องการภาพวาดแสดงแบบอย่างจริงจึงเริ่มด้นขึ้น นิตยสารแฟชั่นเป็นสิ่งพิมพ์ที่ค้นคว้าไปให้ความสนใจมากขึ้น การออกแบบเครื่องแต่งกายจึงกลายเป็นอาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญในสังคม สร้างรายได้และชื่อเสียงให้แก่ผู้ประกอบการอาชีพ แม้ในปัจจุบันนิตยสารแฟชั่นจะใช้รูปถ่ายแทนภาพวาดมากขึ้น เพราะสะดวกและรวดเร็วกว่า แต่นิตยสารชั้นนำยังคงใช้รูปถ่ายและภาพวาดผสมกัน เพราะภาพวาดให้ความรู้สึกในเรื่องศิลปะมากกว่าวัฒนธรรมในการแต่งกายมีการเปลี่ยนแปลง โดยผู้ที่ได้รับอิทธิพลด้านการ แต่งกายจะนำรูปแบบการแต่งกายที่ตนถนัดเป็นต้นแบบไปดัดแปลงแก้ไขเพิ่มเติมในรายละเอียดให้เหมาะสมกับภาวะการดำเนินชีวิตที่ดำรงอยู่ในสังคมของตนและสอดคล้องกับความต้องการของผู้สวมใส่ การนำเอารูปแบบการแต่งกายของชนชาติอื่นที่มีอารยธรรมสูงกว่ามาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมดังกล่าว ทำให้ผู้คนในแต่ละชนชาติมี

วิวัฒนาการด้านการแต่งกายของตนเองอย่างต่อเนื่องและมีรูปแบบการแต่งกายที่แตกต่างกันออกไป มาโดยตลอด แม้ในยุคปัจจุบัน ซึ่งเรียกกันว่า “ยุคโลกไร้พรมแดน” เนื่องจากมีความทันสมัยด้านระบบสื่อสารที่ช่วยให้ชนชาติต่าง ๆ สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้อย่างรวดเร็ว การลอกเลียนรูปแบบการแต่งกายสามารถกระทำได้ง่ายขึ้นกว่าเดิมมาก ดังจะเห็นได้จากการยอมรับเอาชุดสูทสากลชุดทำงานที่สวมเสื้อเชิ้ต ผูกเนคไท และนุ่งกางเกงขายาว ซึ่งได้รับอิทธิพลจากประเทศแถบตะวันตกมาใช้ในชีวิตประจำวันของผู้คนในเกือบทุกประเทศทั่วโลก แต่ชนทุกชาติยังคงมีชุดแต่งกายประจำชาติที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง และมีวิวัฒนาการเพื่อให้เหมาะสมกับความนิยมตามยุคสมัยของคนในชาติมาโดยตลอด นักออกแบบเครื่องแต่งกายจึงควรให้ความสนใจศึกษาวิวัฒนาการด้านการแต่งกายของชนชาติต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการคิดสร้างสรรค์ออกแบบเครื่องแต่งกายให้สวยงาม เหมาะสมกับยุคสมัย และความนิยมของผู้สวมใส่และผู้คนในสังคมตลอดไป (จารุพรรณ, 2543)

2.5.2 วัตถุประสงค์สำคัญในการออกแบบเสื้อ เจียมจิต (2546) กล่าวว่า วัตถุประสงค์สำคัญในการออกแบบเสื้อมี 4 ประการดังนี้

2.5.2.1 เพื่อป้องกันความร้อนหนาวจากสภาพอากาศ (Protection) ในแต่ละสถานที่แต่ละภูมิประเทศย่อมมีสภาพอากาศที่แตกต่างกัน เช่น ขั้วโลกเหนือ ขั้วโลกใต้ มีอากาศหนาว การออกแบบต้องมีลักษณะป้องกันความหนาว ดังนั้น การออกแบบจะต้องเลือกผ้าและแบบเพื่อป้องกันความหนาวให้กับผู้สวมใส่เช่นเดียวกันกับการออกแบบเสื้อให้กับประเทศเขตร้อนจะต้องเลือกใช้ผ้าที่ระบายอากาศได้ดีและลักษณะต้องเป็นแบบที่สวมใส่สบาย

2.5.2.2 เพื่อประโยชน์ใช้สอย (Function) เนื่องจากสังคมแต่ละสังคมประกอบไปด้วยคนต่างฐานะ ต่างอาชีพ ต่างกิจกรรม ซึ่งลักษณะการแต่งกายของคนแต่ละสังคมนั้นย่อมแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นการออกแบบเสื้อจึงต้องคำนึงถึงอาชีพ ลักษณะของแบบเสื้อต้องออกแบบให้มีประโยชน์ใช้สอยสอดคล้องกับอาชีพด้วย เช่น ช่างเทคนิคต้องการชุดทำงานที่ให้ความปลอดภัยและคล่องตัวในการทำงาน นักกีฬาต้องการชุดรัดรูปไม่รุงรัง นักธุรกิจต้องการชุดภูมิฐานเพิ่มความสง่างาม เป็นต้น

2.5.2.3 เพื่อเป็นสื่อแห่งสัญลักษณ์ (Communication) การออกแบบเสื้อโดยเฉพาะชุดทำงาน ชุดกีฬา บางครั้งการแต่งกายต้องการแสดงออกให้ผู้อื่นรู้ถึงหน้าที่ สถาบัน หรือกลุ่มเพื่อให้คนในสังคมรับรู้ ดังนั้นการออกแบบเสื้อจะเป็นเสื้อเฉพาะเพื่อเป็นสื่อแห่งสัญลักษณ์นั้น ๆ เช่น ชุดข้าราชการ ชุดตำรวจ ชุดทหาร ชุดไปรษณีย์ เสื้อคลุมของแพทย์ ชุดคลุมท้อง ชุดฟุตบอล ชุดว่ายน้ำ เป็นต้น

2.5.2.4 เพื่อการตกแต่งสวยงาม (Decoration) สิ่งสำคัญที่สุดในการออกแบบเสื้อ คือ ความสวยงามซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่สุด ดังนั้น ไม่ว่าเสื้อที่ใช้ในโอกาสใด นักออกแบบจะนำสิ่งต่าง ๆ มาตกแต่งให้เกิดความสวยงามและเหมาะสมกับโอกาสสวมใส่

2.5.3 องค์ประกอบของการออกแบบเสื้อที่สำคัญ เจียมจิต (2546) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการออกแบบเสื้อ คือ เส้น สี ผิวสัมผัส โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.5.3.1 เส้น (Line) เส้นมีความสำคัญต่อการออกแบบมากเพราะรูปแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏต่อสายตาอาศัยเส้นเป็นตัวนำ เส้นมีคุณสมบัติมากต่อความรู้สึกของอารมณ์ ซึ่งสามารถ ลงตาและสร้างคุณค่าของแบบเสื้อได้ เส้นในแบบเสื้อ หมายถึง เส้นที่ทำให้เกิดเป็นรูปร่างลักษณะ ของตัวเสื้อ เส้นที่เป็นรูปร่างรอบนอก เรียกว่า เส้นกรอบนอก เส้นที่ใช้ในการออกแบบเสื้อมีดังนี้

ก) เส้นตรงแนวตั้ง (Vertical Lines) ให้ความรู้สึกแข็งแรง มั่นคง เป็นเส้นที่ แสดงถึงความสง่า เหมาะสำหรับคนอ้วนเตี้ย

ข) เส้นตรงแนวนอน (Horizontal Lines) เป็นเส้นแสดงถึงความกว้าง ความสงบ ความนิ่งเฉย แบบเสื้อที่ใช้เส้นตรงแนวนอน เหมาะสำหรับคนผอมสูง ซึ่งจะพรางตาให้ดู อ้วนขึ้นหรือเตี้ยลง

ค) เส้นเฉียงหรือเส้นทแยงมุม (Diagonal Lines) เป็นเส้นที่แสดงถึงความ เคลื่อนไหว ไม่อยู่นิ่ง เส้นเฉียงจะช่วยพรางตาได้หลายความรู้สึก เช่น ทำให้ดูสูงขึ้น เตี้ยลง อ้วนขึ้น หรือผอมลง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยาวของเส้นและมุมของเส้นทแยงนั้น ๆ กล่าวคือ เส้นทแยงมุมยาว จะช่วยให้ดูสูงขึ้น เส้นทแยงมุมสั้นจะทำให้บริเวณนั้นดูกว้าง

ง) เส้นโค้ง (Curve Lines) ให้ความรู้สึกนุ่มนวลและอ่อนช้อยนิ่มนวลรำแรง แบบเสื้อที่ใช้เส้นโค้งเหมาะสำหรับเสื้อเด็กและเสื้อวัยรุ่น

2.5.3.2 สี (Color) หลักการใช้สีบนเสื้อผ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความประหยัด และให้เกิดความรู้สึกดีตาไม่น่าเบื่อ สีมีความเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก การเลือกสีเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าควรนำอิทธิพลของสีและความรู้เรื่องทฤษฎีสีมาใช้ควบคู่การพิจารณา เพื่อให้เสื้อผ้างดงามมีความสวยงาม เสริมบุคลิกของผู้สวมใส่ ทำให้เป็นที่ประทับใจต่อผู้พบเห็น ซึ่งเจียมจิต (2546) กล่าวถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสีที่ใช้บนเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ก) แฟชั่นคัลเลอร์ (Fashion Color) หมายถึง สมัยนิยมของสี งานออกแบบเสื้อไม่นิยมนำสีเบื่อกันมาใช้กับเสื้อผ้า สีเบื่อกัน ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีนํ้าเงิน สีเขียว สีส้มและสีม่วงเท่านั้น ดังนั้นควรนำสีที่ลดค่าความเข้มหรือเพิ่มความเข้มของสีมาใช้จะทำให้เสื้อผ้ามี่ความงามยิ่งขึ้น

ข) สเตปิลคัลเลอร์ (Staple Color) หมายถึง สีใดๆ ก็ตามที่ใช้ร่วมกับสีต่าง ๆ แล้วเกิดความผสมผสานไปกันได้เสมอ (Staple Color) ของประเทศเซนต์นาฟ คือ สีดำ สีน้ำตาลปนดำ และสีกรมท่า (Staple Color) ของประเทศเซตร็อน คือ สีขาวและสีครีม

ค) แฟลร์คัลเลอร์ (Flair Color) หมายถึง สีใดๆ ที่ทำหน้าที่เน้นหรือตัดเส้น

ง) แฟลร์แอกเซสเซอร์รี่ (Flair Accessories) หมายถึง ผ้าพันคอ คอปก ขอบปลายแขน เข็มขัด เครื่องประดับ หมวกทำหน้าที่เน้นให้เกิดจุดเด่นในเสื้อผ้า

จ) สแตนดาร์ดแอกเซสเซอร์รี่ (Standard Accessories) หมายถึง รองเท้า กระเป๋า ถุงมือ ถ้าทั้ง 3 สิ่ง ทำจากวัสดุชิ้นเดียวกันที่เรียกว่า ยูนิท (Unit) ของทั้ง 3 สิ่ง ไม่จำเป็นต้องทำจากวัสดุชนิดเดียวกันเสมอไป แต่ถ้าใช้รองเท้า กระเป๋าเป็น สเตปิลคัลเลอร์ (Staple Color) จะสามารถใช้กับเสื้อผ้าได้ทุกประเภท

ฉ) เพอร์ซันนอลิตี (Personality Area) หมายถึง บริเวณทั้งหมดซึ่งรวมทั้งศีรษะและลำคอ เป็นบริเวณที่ควรเน้นให้เกิดจุดเด่นบนเสื้อผ้า

ช) รีเลตเตดคัลเลอร์ (Related Color) คือ สีรวม เช่น เสื้อสีส้ม มีสีม่วงกับสีแดงเป็นสีรวม สีม่วงกับสีเขียว มีสีน้ำเงินเป็นสีรวม

ซ) อันรีเลตเตดคัลเลอร์ (Unrelated Color) หมายถึง สีสองสีที่ไม่มีสีร่วมกัน เช่น สีเหลืองกับสีม่วงไม่มีสีรวม สีเขียวกับสีแดงไม่มีสีรวม

ฌ) การใช้สีใกล้เคียงหรือสีกลมกลืน (Harmony) คือ การเลือกใช้สีในวรรณะเดียวกันแต่ค่าสีต่างกัน เช่น เลือกใช้วรรณะสีเขียว สีน้ำเงินคู่กับสีฟ้า เป็นต้น หรืออาจเลือกใช้สีที่อยู่ใกล้เคียงกันในวงจรสีก็ได้ เช่น สีเขียวกับสีเหลือง เป็นต้น การใช้สีกลมกลืน มักนิยมใช้ค่าสีสว่างมากกว่าสีมืดบนพื้นที่ส่วนใหญ่ เราสามารถนำสองสีมาใช้คู่กันได้ในปริมาณ 50:50% แบบเสื้อที่ใช้สีกลมกลืนให้ความรู้สึกสวยเรียบสบายตา

ญ) การใช้สีตรงข้ามหรือสีตัดกัน (Contrast) แบบเสื้อที่ใช้สีตรงกันข้ามจะสวยงามต้องนำมาใช้ให้ถูกสัดส่วน ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีดังนี้ การใช้สีตรงกันข้ามเท่ากันในเสื้อผ้า ย่อมทำให้เสื้อผ้าไม่สวย ต้องใช้ให้สีใดสีหนึ่งมีจำนวนมากอีกสีหนึ่งมีจำนวนน้อยในอัตราส่วน 20:80% ถ้าต้องการใช้สีตัดกัน 2 สี ในเนื้อที่จำนวนเท่ากันคือ 50:50% ก็ใช้ได้ โดยลดค่าความเข้มของสีใดสีหนึ่งลง เช่น แทนที่จะใช้สีเขียวกับสีแดง ให้ลดค่าความเข้มของสีแดงลงมาใช้สีเขียวกับสีชมพู หรือการระบายสีถ้าจะใช้สีเขียวคู่กับสีแดง เราอาจลดความสดไสของสีเขียวได้ โดยการนำสีแดงมาผสมลงบนสีเขียวชนิดหนึ่ง จะทำให้สีเขียวลดค่าความสดไสลง เป็นต้น ส่วนการใช้สีตรงกันข้าม 2 สี ในแบบเสื้ออาจทำให้มองดูบาดตา แก้ไขได้โดยใช้สีดำหรือสีเข้มอื่น ๆ มาคั่นกลางระหว่างสีตัดกัน 2 สีจะทำให้ดูสวยงาม

ฎ) การใช้สีให้เหมาะกับฤดูกาล คือ ต้องเลือกใช้สีให้ตัดกับสิ่งแวดล้อมในฤดูนั้น เช่น ฤดูร้อน สิ่งแวดล้อมมักเป็นสีอ่อน ทำให้เกิดความรู้สึกแห้งแล้ง สีของเครื่องแต่งกายควรเป็นสีเย็นและให้ความรู้สึกสดชื่น เช่น สีเขียวใบไม้อ่อน สีคราม สีเขียวปนเหลือง ฯลฯ ถ้าในฤดูหนาวให้เลือกใช้เสื้อผ้าสีอ่อน เช่น น้ำตาลแก่ ดำ แดงเข้ม เป็นต้น

ฏ) การเลือกใช้สีให้เหมาะกับเวลาและโอกาส การเลือกใช้สีให้เหมาะกับเวลาและโอกาสไม่มีกฎตายตัว แต่จะขอยกตัวอย่างการใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม เช่น สีน้ำเงิน สีกรมท่า เหมาะกับชุดทำงานหรือชุดพิธีการ สีเหลือง เหลืองแกมเขียว สีชมพู เหมาะกับชุดในโอกาสพักผ่อน สีส้ม สีเหลือง แดงชาด เหมาะกับโอกาสพบปะสังสรรค์ความสนุกสนานรื่นเริง สีหางนกยูง สีเงินแกมเขียว เมื่อได้รับเชิญไปเป็นเกียรติ สีส้ม สีเหลือง เมื่อไปเที่ยวทางเรือ สีน้ำเงิน สีแดงชาด สีเลือดนก เมื่อไปเที่ยวทางบก ชุดสีไปทำงาน ควรใช้สีสุภาพ สีส่อนสดใส ถ้าใช้สีเข้ม ควรเป็นสีที่ถูกลดค่าความเข้มให้หม่นลง ชุดสีไปงานกลางคืน ควรใช้สีสด ๆ สีเข้ม สีใส ๆ การใช้สีหม่นในเวลากลางคืนไม่เหมาะสม เพราะจะทำให้รู้สึกหดหู่ใจ ยกเว้นในโอกาสที่เป็นพิธีการที่ไม่ใช่งานรื่นเริง

จ) การใช้สีให้เหมาะกับรูปร่าง รูปร่างอ้วนเตี้ย ผิวดำและผิวขาว ผิวดำ ควรเลือกใช้สีค่อนข้างสว่าง เป็นกลางและสีเข้ม ถ้าจะใช้สีสด ควรใช้สีสดประมาณ 10 - 30% บนเสื้อผ้าสีอ่อน สว่างหรือขาวประมาณ 30 - 40% เหตุผลเพราะพื้นสีอ่อนจะสะท้อนสีผิวออกมาบดบังสีเข้มให้ดูหดตัวลงจะพรางตาให้ดูผอมลง ผิวขาว ใช้ได้เกือบทุกสี ทั้งสีสดใส สีสดเข้ม และสีหม่น ส่วนสีอ่อนสว่างควรใช้ปริมาณน้อย เพราะจะทำให้ดูอ้วนขึ้น รูปร่างท้วม สูง ผิวดำและผิวขาวผิวดำ ควรใช้สีกลาง ๆ ไม่ใช่สีสดหรือสีเข้มมากไป ถ้าจะใช้สีสดหรือสีอ่อนสดใสมาผสมควรใช้ปริมาณ 10-30% ผิวขาว ใช้ได้ทุกสีไม่จำกัด รูปร่างเล็ก ผิวดำและผิวขาว ผิวดำ ควรใช้สีกลาง สีสว่าง ถ้าจะใช้สีสดหรือสีอ่อนสดใสมาผสม ควรใช้ปริมาณ 10 - 30% ผิวขาว ใช้ได้ทุกสีไม่จำกัด รูปร่างผอม สูง ผิวดำและผิวขาว ผิวดำ ควรใช้สีค่อนข้างสว่าง สีกลาง ถ้าใช้สีสด สีอ่อนประมาณ 10 - 30% ดูกระปรี้กระเปร่าขึ้น ผิวขาว ใช้ได้ทุกสีไม่จำกัด

ช) การใช้สีให้เหมาะกับวัย วัยเด็ก - 12 ขวบ สีที่เหมาะสมคือสีอ่อน สีสดใส สะอาดตา ถ้าต้องการใช้สีที่ตัดกันควรใช้ปริมาณ 20 - 40% และควรใช้สีสดที่คล้ายคลึงธรรมชาติ เช่น สีฟ้า สีน้ำทะเล สีของดอกไม้ใบหญ้าต่าง ๆ วัยรุ่น เป็นวัยที่มีความคิดเป็นอิสระไม่ชอบกฎเกณฑ์ มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ชอบง่ายเบื่อเร็ว มีความเพ้อฝัน ชอบเลียนแบบ ชอบแต่งตัวตามแฟชั่นเพื่อให้เกิดจุดเด่น ควรเลือกใช้สีสดใสที่อยู่ในแฟชั่นรูปแบบสอดคล้องตามสมัยนิยม วัยหนุ่มสาว (วัยทำงาน) สามารถใช้สีได้อย่างกว้างขวางตั้งแต่สีสดใสแบบวัยรุ่นหรือสีหม่น สีเข้ม สีสด โดยการนำไปใช้ จะดูจากโอกาสใช้สอยว่าเป็นชุดอะไร และให้เข้ากับผิว สวมใส่แล้วเสริมบุคลิกภาพ

วัยผู้สูงอายุ ในสมัยก่อนแฟชั่นของผู้สูงอายุมักมีไม่กี่สี เช่น ขาว ดำ น้ำเงิน น้ำตาลเทา เป็นต้น แต่ในปัจจุบันแฟชั่นผู้สูงอายุจะใช้สีเข้มขรึมแบบดั้งเดิมและใช้สีสด สีเข้ม สีหม่น มีแฟชั่นสีสันสวยงามขึ้นเพื่อให้ผู้สูงอายุสดชื่น กระปรี้กระเปร่า ซึ่งในปัจจุบันผู้สูงอายุจะมีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับผู้บริหาร การออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับผู้สูงอายุจะเน้นรูปแบบเรียบ มีการตกแต่งเล็กน้อย เพื่อให้มีความสง่างามสมวัย เครื่องแต่งกายมีฝีมือการตัดเย็บที่ประณีต

2.5.3.3 ผิวสัมผัส (Texture) หมายถึง ลักษณะพื้นผิวของวัสดุที่นำมาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้า ซึ่งจะให้ความรู้สึกได้โดยการมอง จับต้อง ซึ่งผิวสัมผัสเหล่านั้นมักเกิดจากเนื้อผ้าที่นำมาตัดเย็บหลังจากออกแบบเสื้อผ้าแล้ว เพราะผิวสัมผัสของผ้าจะนำมาเป็นสิ่งสำคัญเพื่อพิจารณาออกแบบเสื้อผ้าให้เหมาะกับโอกาสใช้สอย ซึ่งเนื้อผ้าแต่ละชนิดจะมีผิวสัมผัสต่างกัน เช่น ความลื่น ความมัน ความหยาบกระด้าง ความเรียบ ความละเอียด เป็นต้น ความรู้สึกเช่นนี้เกิดจากกลดลายที่ปรากฏบนผ้า สีสันของผ้า โครงสร้างของผ้า เช่น ลักษณะการทอและการพิมพ์ ดังนั้น การออกแบบเสื้อผ้าต้องพิจารณาให้เหมาะสมจึงจะทำให้แบบเสื้อนั้นมีความสวยงาม หลักในการพิจารณามีดังนี้

ก) ผ้าผิวสัมผัสนุ่มมาก เช่น ผ้าป่าน ผ้าชีฟอง ผ้าฝ้าย ผ้าเนื้อบาง ฯลฯ ควรออกแบบเส้นที่มีเส้นกรอบนอกทั้งตัว ตกแต่งด้วยระบายหรือจีบรูด

ข) ผ้าผิวสัมผัสปานกลาง เช่น ผ้าไหมผ้าฝ้ายเนื้อบางปานกลางหรือผ้าอื่นๆ ที่มีความทรงตัวเหมาะสมสำหรับออกแบบเสื้อที่มีเส้นกรอบนอกทรงตรง

ค) ผ้าชนิดผิวสัมผัสหยาบขรุขระ เช่น ผ้าฝ้ายเนื้อหนา ผ้ายีนส์ ผ้าลูกฟูก ผ้ากำมะหยี่ หรือผ้าที่มีเนื้อค่อนข้างหนาทรงตัวเหมาะสมกับการออกแบบเสื้อประเภทที่ต้องการความคงทน เช่น เสื้อแจ็คเก็ต เสื้อเทเลอร์ เป็นต้น

2.5.4 หลักการออกแบบเสื้อผ้า ในการออกแบบเสื้อผ้านั้น ควรคำนึงถึงหลักการออกแบบที่สำคัญ ซึ่งจารุพรรณ (2543) ได้กล่าวถึงหลักการที่สำคัญไว้ดังนี้

2.5.4.1 สัดส่วน (Proportion) ในการออกแบบเสื้อผ้า หมายถึง สัดส่วนระหว่างแบบเสื้อ และ ส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น ปกเสื้อ กระเป๋ กระดุมเสื้อ รวมถึงสิ่งตกแต่งอื่น ๆ ต้องมีสัดส่วนที่สัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมทั้งในเรื่องของขนาดและแบบ ที่เหมาะสมกับแบบเสื้อนั้น ๆ เพื่อความสวยงาม

2.5.4.2 รูปร่าง (Shape) ในการออกแบบเสื้อผ้า หมายถึง เส้นกรอบนอกของวัตถุที่แสดงให้เห็นภาพเพียง 2 มิติ มีลักษณะแบนราบเห็นเฉพาะความกว้างและความสูง ในงานออกแบบเสื้อผ้าได้แบ่งรูปร่างออกเป็น 7 ประเภทดังนี้

ก) รูปร่างปกติ (Average Shape) หมายถึง รูปร่างที่มีสัดส่วนสมดุลในโครงสร้าง สามารถใส่เสื้อผ้าได้หลากหลายรูปแบบ

ข) รูปร่างทรงลิ้ม (Wedge Shape) หมายถึง รูปร่างที่มีช่วงบนใหญ่ และช่วงล่างเล็กในการออกแบบเครื่องแต่งกายไม่ควรเน้น หรือ ตกแต่งช่วงบนของร่างกาย เช่น เสริมฟองน้ำที่ไหล่ หรือ จีบระบายช่วงหน้าอกเพราะจะไปเน้นให้ช่วงบนดูใหญ่และหนามากยิ่งขึ้นแบบเสื้อควรเป็นแบบเรียบ ๆ แต่ควรจะไปตกแต่งในส่วนของช่วงสะโพกที่เล็กโดยการเสริมสะโพกให้ดูเด่นขึ้น เช่น การออกแบบให้มีจีบระบาย

ค) รูปร่างทรงนาฬิกาทราย (Hourglass Shape) หมายถึง รูปร่างที่มีช่วงอกและสะโพกใหญ่ เอวเล็ก ถ้าเป็นคนที่รูปร่างไม่สูงมากจะทำให้ดูเป็นคนค่อนข้างเจ้าเนื้อ การออกแบบเสื้อผ้าควรหลีกเลี่ยงการตกแต่ง และเน้นช่วงอกสะโพกควรเป็นแบบเสื้อผ้าที่พอดีตัว

ง) รูปร่างทรงสามเหลี่ยม (Triangle Shape) หมายถึง รูปร่างที่มีช่วงบนเล็กช่วงล่างใหญ่การออกแบบจะเน้นการตกแต่งช่วงบนให้ดูมีหน้าอก เช่น จีบระบาย หรือเน้นช่วงไหล่ให้ดูกว้างด้วยการเสริมฟองน้ำ ช่วงล่างใหญ่การออกแบบกระโปรงหรือกางเกงควรเป็นแบบเรียบ ๆ พอดีตัว

จ) รูปร่างทรงรูปไข่ (Oval Shape) หมายถึง รูปร่างที่สมบรูณ์ทั้งอก เอว สะโพก การออกแบบเสื้อผ้าต้องพรางสายตาโดยใช้เส้นในการออกแบบเพื่อให้ดูมีเอว การตกแต่งเสื้อผ้าไม่ควรตกแต่งด้วยส่วนประกอบที่มีขนาดใหญ่ เช่น ปกเสื้อ จีบระบายที่พองฟู

ฉ) รูปร่างทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า (Rectangle Shape) หมายถึง รูปร่างที่เป็นทรงตรงไม่มีส่วนเว้าส่วนโค้งการออกแบบควรเน้นให้มีเอว เช่น ออกแบบให้เป็นกระโปรงบานต่อช่วงสะโพก

ช) รูปร่างผอม (Thin Shape) หมายถึง รูปร่างที่มีช่วงไหล่เล็ก และช่วงสะโพกแคบ การออกแบบเสื้อผ้าควรเน้นให้มีส่วนเว้าส่วนโค้ง และควรตกแต่งด้วยจีบระบายอัดพลีท

2.5.4.3 ความสมดุล (Balance) ในการออกแบบเสื้อผ้า หมายถึง การจัดวางสิ่งตกแต่งและส่วนประกอบของเสื้อผ้าให้มีความสมดุล โดยวัดจากความรู้สึกที่มองเห็นด้วยตา ซึ่งความสมดุลมี 2 แบบ

ก) สมดุลปกติ (Formal Balance) หมายถึง แบบเสื้อที่มีการตกแต่งเหมือนกันทั้งสองด้านแต่เมื่อวัดจากการมองเห็นด้วยสายตาก็จะมีความสมดุลกันทั้ง 2 ด้าน เน้นการออกแบบที่เรียบง่าย สวยงาม

ข) สมดุลไม่ปกติ (Informal Balance) หมายถึง แบบเสื้อทั้งสองด้าน ตกแต่งไม่เหมือนกัน แต่เมื่อวัดจากการมองเห็นด้วยสายตาจะมีความสมดุลกันทั้ง 2 ด้าน เน้นการออกแบบที่สร้างสรรค์ โดยประยุกต์จากแบบเสื้อพื้นฐานเป็นแบบที่แปลกใหม่

2.5.4.4 จังหวะ (Rhythm) หมายถึง การจัดวาง การใช้เทคนิคในการตกแต่งเสื้อผ้า การนำวัสดุมาตกแต่งบนตัวเสื้อ ขึ้นอยู่กับลักษณะการออกแบบ การตัดเย็บ ทำให้เกิดระยะ เกิดความเคลื่อนไหว สวยงาม อ่อนหวาน หรือ หยาบกระด้างทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับทางเลือกจังหวะการจัดวาง ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

ก) จังหวะคงที่ (Static rhythm) คือ การเว้นจังหวะช่องว่างในแต่ละจุด มีการแบ่งระยะที่เท่า ๆ กัน เช่น ระยะห่างของกระดุม ระยะห่างของการตีเกล็ด

ข) จังหวะต่อเนื่อง (Related rhythm) ในการออกแบบเสื้อผ้า คือ การเว้นช่องว่างในแต่ละจุดมีระยะการแบ่งที่ไม่เท่ากัน แต่จะมีความต่อเนื่องกัน เช่น เสื้อคอถ่วง กระโปรงหลาย ๆ ชั้น

ค) จังหวะผสม (Conventional rhythm) เป็นการออกแบบเสื้อผ้าโดยการผสมผสาน ระหว่างจังหวะคงที่ และจังหวะต่อเนื่อง ให้สวยงาม และลงตัว

2.5.4.5 จุดเด่นหรือการเน้น (Dominance) หมายถึง การเน้นให้เห็นจุดใดจุดหนึ่งในตัวเสื้อผ้าให้เด่นเพียงจุดเดียวซึ่งไม่ควรเน้นจุดเด่นหลายจุดเพราะจะทำให้ดึงความสนใจและลดความงามของเสื้อผ้าไป ประโยชน์ของการเน้นทำให้เสื้อผ้ามีคุณค่า มีเอกลักษณ์มากขึ้น เช่น การเน้นแนวคอ การเน้นเครื่องประกอบ (หมวก ถุงมือ เข็มขัด) การเน้นเส้น การเน้นสัดส่วน บริเวณจุดที่จะเน้นนั้นควรอยู่ในระดับสายตา

2.5.5 ชนิดของการออกแบบเสื้อ การออกแบบเสื้อที่ใช้ในโอกาสต่าง ๆ จำแนกตามลักษณะแบบ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ การออกแบบโครงสร้าง (Structure design) และการออกแบบตกแต่งเพิ่มเติมภายหลัง (Decorative design) โดยเจียมจิต (2546) กล่าวถึงการออกแบบเสื้อไว้ดังนี้

2.5.5.1 การออกแบบโครงสร้างเสื้อ จะเน้นประโยชน์ใช้สอย ดังนั้นสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในแบบเสื้อต้องสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง คือ ต้องออกแบบให้เกิดรูปทรงโดยให้มีส่วนสัมพันธ์กันกับส่วนประกอบของตัวเสื้อ เช่น แขนเสื้อ ปก ตัวเสื้อและส่วนประกอบต่าง ๆ ในตัวเสื้อ หลักสำคัญในการออกแบบโครงสร้างเสื้อ มีรายละเอียดดังนี้

ก) ต้องให้เหมาะสมกับรูปร่างของผู้สวมใส่ เช่น บุคคลที่มีร่างกายเตี้ยล่ำ ควรใช้เสื้อผ้าลายเส้นแนวตั้งหรือเฉียงขึ้น เสื้อควรใช้ทรงแคบยาวคลุมสะโพก กางเกงควรเป็นแบบ

เรียบ ๆ ไม่มีจีบ กระโปรงแบบเรียบ ๆ ควรใช้ผ้าสีเข้มแบบทึบตัว หลีกเลี่ยงการใช้เข็มขัดเส้นใหญ่ ส่วนบุคคลที่มีร่างกายท้วมหรืออ้วน ควรใช้เสื้อผ้าลายเส้นแนวดิ่ง หลีกเลี่ยงลายเส้นโค้งหยักหรือทรงกลม ไม่ควรใช้เสื้อรัดรูปหรือหลวมมากจนเกินไป แบบเสื้อควรเป็นแบบเรียบ ควรใช้เสื้อผ้าสีเข้มหรือโทนหม่น ๆ เป็นผ้าที่มีน้ำหนัก ควรหลีกเลี่ยงการใส่เสื้อแขนกุดและผ้าที่มีความมันวาว ส่วนบุคคลที่มีร่างกายผอม ควรสวมเสื้อผ้าลายขวางหรือเส้นโค้ง เสื้อผ้าควรมีการหนุนไหล่ ควรใช้เสื้อคอปิดเพื่อปิดบังความผอมของลำคอ ถ้าใส่เสื้อสูทควรให้ยาวคลุมสะโพกเข็มขัดควรใช้เส้นใหญ่ ถ้าสวมกระโปรงควรเป็นกระโปรงยาวปิดขา ถ้าเป็นกางเกงควรเลือกแบบมีจีบที่เอว ควรเลือกใช้เสื้อผ้าสีสว่างหรือสีอ่อนและบุคคลที่มีร่างกายสูงใหญ่ จะแต่งตัวได้ค่อนข้างง่าย สามารถใช้เสื้อผ้าได้หลายแบบ แต่ที่สำคัญก็คือควรเลือกให้เหมาะสมกับเวลาและสถานที่

ข) แบบเสื้อต้องมีลักษณะเรียบง่ายช่วยพรางตา ส่วนที่บกพร่องและช่วยเสริมส่วนที่เด่น

ค) มีสัดส่วนที่เหมาะสมและมีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ง) มีความกลมกลืนกับทุกส่วนในตัวเสื้อและเน้นประโยชน์ใช้สอย

2.5.5.2 การออกแบบตกแต่งเพิ่มเติมภายหลัง เป็นการออกแบบเพิ่มเติมภายหลังจากการทำตัวเสื้อเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้เสื้อผ้านั้นมีความสมบูรณ์และสวยงามยิ่งขึ้นเป็นการเน้นและเสริมสร้างความสนใจให้กับผู้พบเห็น เช่น การปัก การเดินเส้น การติดปะ ติดระบาย ติดโบ ปักมุก ปักเลื่อม เพ้นท์สี สาคู (2548) กล่าวว่า การตกแต่งเสื้อ คือ การทำวิธีใดวิธีหนึ่งเพื่อให้เสื้อนั้นดูสวยงาม มองดูแล้วน่าสวมใส่และสามารถดึงดูดความสนใจของเพศตรงข้าม การตกแต่งเสื้อไม่ว่าจะเป็นการตกแต่งด้วยมือ หรือด้วยเครื่องจักรก็มีความสำคัญทั้งสิ้น การตกแต่งด้วยเครื่องจักรมีการจีบรัด จีบระบาย การปักจักร การเดินเส้น ซึ่งจะทำให้เสื้อเกิดความสวยงามมากยิ่งขึ้น การตกแต่งสามารถช่วยเพิ่มราคาเสื้อ และบ่งบอกถึงรสนิยมของผู้สวมใส่ บางครั้งสามารถช่วยแก้ปัญหาการตัดเย็บได้ เช่น จีบระบาย ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความยาวเสื้อ กระโปรง หรือแก้ปัญหารูปแบบเสื้อที่แข็งกระด้าง ให้ดูอ่อนหวาน น่ารักได้เช่นกัน หรือการเดินเส้นตะเข็บเส้นคิ้วช่วยให้ตะเข็บเรียบ และเพิ่มจุดเด่นน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ส่วนการปักมุกด้วยเส้นไหมสีแปลกตาปักเป็นลวดลายธรรมชาติ ลวดลายเรขาคณิต ฯลฯ สามารถช่วยให้เสื้อเกิดจุดเด่น น่ามอง เป็นเอกลักษณ์ เป็นงานฝีมือควรค่าแก่การเป็นเจ้าของและน่าสวมใส่อีกด้วย ซึ่งมีข้อควรพิจารณา ดังนี้

ก) การตกแต่งต้องกลมกลืนกัน เช่น ตัวเสื้อเป็นผ้าพื้น ก็นำผ้าที่มีลวดลายมาตกแต่ง

ข) รูปทรงของการตกแต่งต้องเหมาะสมกับรูปแบบหรือโครงสร้างเสื้อผ้า

ค) สีและผิวสัมผัสของผ้ากับการตกแต่งต้องให้กลมกลืนกัน

ง) จุดเด่นบนเสื้อผ้า การตกแต่งเสื้อผ้าควรมีจุดเดียว เช่น ทำลวดลายรอบคอเสื้อ รอบขอบและกระเป๋

จ) ความสมดุลของการตกแต่ง ควรหลีกเลี่ยงการแบ่งสัดส่วนการตกแต่งที่มีความสมดุลเท่ากันบนตัวเสื้อ เช่น ขนาดเท่า ๆ กันจะเกิดความซ้ำ ไม่น่าสนใจ

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบเสื้อผ้าเพื่อนำมาออกแบบชุดทำงานสตรีจาก ผ้าใยกันขงฟอกขาวผู้วิจัยได้คำนึงถึงโอกาสในการสวมใส่เป็นสำคัญเนื่องจากเป็นชุดทำงานสตรีซึ่งจะต้องมีความคล่องตัวในการทำงาน ดูสวยงาม มีภูมิฐาน และควรเป็นสีอ่อน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ผ้าใยกันขง ที่ฟอกขาวแล้วมาใช้ในการตัดเย็บ เพราะจะมีโทนสีที่อ่อนกว่าผ้าใยกันขงทั่วไป และคำนึงถึงผิวสัมผัสของผ้า กล่าวคือ ผ้าชนิดผิวสัมผัสหยาบขรุขระ เช่น ผ้าฝ้ายเนื้อหนา ผ้ายีนส์ ผ้าลูกฟูก ผ้ากำมะหยี่ หรือผ้าที่มีเนื้อค่อนข้างหนาทรงตัวเหมาะกับการออกแบบเสื้อประเภทที่ต้องการความคงทน เช่น เสื้อแจ็คเก็ต เสื้อเทเลอร์ แต่ผ้าใยกันขงที่ผ่านการฟอกแล้วจะมีผิวสัมผัสที่นุ่มขึ้นเหมาะแก่การออกแบบเป็นเสื้อคลุม ชุดติดกัน และกระโปรง นอกจากนี้ยังคำนึงถึงโทนสี กล่าวคือ สีนํ้าเงิน เหมาะกับชุดทำงานหรือชุดพิธีการ ผู้วิจัยจึงนำสีนํ้าเงินผสมกับสีเทาเป็นสีเทาฟ้ามาใช้ในการออกแบบลวดลายบนผ้า เนื่องจากคำนึงถึงแฟชั่นคัลเลอร์ (Fashion Color) หรือสมัยนิยมของสี คือ งานออกแบบเสื้อไม่นิยมนำสีเบื่องตันมาใช้กับเสื้อผ้า สีเบื่องตัน ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีนํ้าเงิน สีเขียว สีส้มและสีม่วงเท่านั้น ดังนั้นควรนำสีที่ลดค่าความเข้มหรือเพิ่มความเข้มของสีมาใช้จะทำให้เสื้อมีความงามยิ่งขึ้น

2.6 กระบวนการพัฒนาการออกแบบ (Design Development Produce)

การออกแบบเป็นความคิดที่ถ่ายทอดออกมาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีผลต่อรูปแบบการดำรงชีวิตของมนุษย์ในด้านของความงาม ประโยชน์ใช้สอย ดังนั้นการออกแบบจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มความสุขของชีวิต ซึ่งอ้อยใจ (2553) กล่าวถึงกระบวนการออกแบบดังนี้

2.6.1 แนวคิด (Concept) ถือเป็นพื้นฐานในการสร้างผลงานด้านการออกแบบและเป็นความคิดรวบยอดที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องมีเพื่อจำกัดขอบเขตและกำหนดทิศทางในการทำงาน แนวคิดมีผลทำให้ผลงานมีความโดดเด่นและสื่อสารให้กับผู้ชมได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์การออกแบบ เช่น การออกแบบเสื้อผ้าภายใต้แนวคิด “สงบและสันติสุข” ซึ่งอาจคิดแยกเป็น Theme สัญลักษณ์แห่งสันติสุขจึงมี Inspiration (แรงบันดาลใจ) จากนกพิราบสีขาวหรือเทพีเสรีภาพ ดังนั้นแนวคิดจึงเป็นสิ่งที่กำหนดขอบเขตของการทำงานและมี Theme เป็นทิศทางการทำงานให้อยู่ภายใต้แนวคิดที่กำหนดไว้

2.6.2 การศึกษาค้นคว้า (Research) การศึกษาค้นคว้าเป็นส่วนสำคัญเพื่อให้ผู้ออกแบบมีความเข้าใจลึกซึ้งใน Theme และ Inspiration ที่กำลังจะทำและมีส่วนให้ผลงานมีความแตกต่างจากผลงานของผู้อื่นที่สร้างสรรค์ไว้แล้ว โดยการศึกษาค้นคว้าควรศึกษาในเรื่องของ สังคม (Sociology) ความเชื่อ (Folklore) ประวัติศาสตร์ (History) แนวโน้ม (Trend) ธรรมชาติ (Nature) แรงบันดาลใจ (Inspiration) ศิลปะ (Art)

2.6.3 Story Board คือ ภาพจากจินตนาการภายใต้แนวคิดที่กำหนดไว้โดยได้จากการศึกษา ค้นคว้า การสร้าง Story Board ทำให้ขอบเขตของ Concept และ Theme ชัดเจนมากขึ้น ดังภาพ 2.43

ภาพ 2.43 Story Board
ที่มา : Pauline (2551)

2.6.4 Theme การออกแบบที่มีแนวคิดที่ชัดเจนทำให้การทำงานในแต่ละขั้นตอนมีทิศทางที่แน่นอนการกำหนดทิศทางการทำงานจึงมีกระบวนการดังนี้

2.6.4.1 Look /Style cloth การออกแบบที่ดีควรกำหนดลักษณะรูปแบบเสื้อผ้าเพื่อเป็นข้อจำกัดให้ออกแบบให้อยู่เฉพาะที่ต้องการ ซึ่งรูปแบบเสื้อผ้าในปัจจุบันมีมากมาย เช่น Haute Couture , Evening and Wedding Dress, Ready to wear, Business wear, Active wear, Casual wear, Sport wear , Under wear, Swim wear

2.6.4.2 Target การออกแบบเสื้อผ้าต้องคำนึงถึงการสนองตอบความต้องการกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ดังนั้นผู้ออกแบบต้องสร้าง Customer profile ที่อธิบายถึงรูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มลูกค้าการสร้างขอบเขตของกลุ่มลูกค้าส่งผลให้ผู้ผลิตสามารถคาดเดาปริมาณการขายได้

2.6.4.3 Silhouette / Form รูปทรงหรือเส้นกรอบนอกของเสื้อผ้าที่ต้องการออกแบบใน Collection

2.6.4.4 Material การกำหนดคุณลักษณะของวัตถุดิบเพื่อใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าใน Collection การคำนึงถึง Concept และ Theme เช่น แนวคิดที่เป็นธรรมชาติควรเลือกใช้ผ้าที่เป็นเส้นใยธรรมชาติเป็นหลัก เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าลินิน

2.6.4.5 Color การกำหนดสีที่ใช้ใน Collection ต้องคำนึงถึง Concept ,Theme และเนื่องจากผ้ามีคุณสมบัติต่างกันและเมื่อย้อมสีแล้วทำให้สีที่ปรากฏบนผ้าให้ความรู้สึกต่างกันได้ จึงควรพิจารณาให้สอดคล้องกัน

2.6.4.6 Detail เป็นการกำหนดรายละเอียดภายในเพื่อเสริมให้ผลิตภัณฑ์มีความโดดเด่น

2.6.4.7 Embroidery การตกแต่งด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น การเดินเส้นเทพ การปัก และอื่น ๆ

2.6.5 Design การออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน จากแนวความคิดออกมาเป็นผลงานโดยมีกระบวนการดังนี้

2.6.5.1 Objective วัตถุประสงค์การออกแบบสามารถแบ่งได้เป็น การสร้างสรรค์งานเพื่อแสดงแนวคิด เน้นเรื่องความแปลกใหม่และความสวยงามของผลิตภัณฑ์ กับการสร้างสรรค์งานเพื่อประโยชน์ใช้สอย มุ่งหมายการคิดค้นเปลี่ยนแปลงและสร้างผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย

2.6.5.2 การเลือกแรงบันดาลใจที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานภายใต้ Concept ที่กำหนดโดยคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของสิ่งบันดาลใจนั้น ๆ และการตัดทอนรายละเอียดบางส่วนออกไป

2.6.5.3 Sketch การวาดภาพร่างตาม Concept สำหรับพิจารณาเลือกลงใน Collection โดยภาพร่างอาจไม่ต้องการความละเอียด เป็นการร่างที่แปลงจากจินตนาการมาเป็นรูปแบบเสื้อผ้า ดังภาพ 2.44

ภาพ 2.44 การวาดภาพร่าง

ที่มา : กิริติญา (2554)

2.6.5.4 Collection การออกแบบผลิตภัณฑ์จากแนวคิดและร่างภาพจากจินตนาการ แล้วต้องรวบรวมให้เป็น Collection โดยให้มีรูปแบบเสื้อผ้าที่ใกล้เคียงกันแต่อาจต่างกันในเรื่องรายละเอียด เช่น ด้านของความยาว สีสันทันใช้ร่วมกันโดยเลือกสีหลักและสีเส้น (Accent)

2.6.6 Illustration การวาดภาพประกอบตามหัวข้อหรือแนวคิดมีกระบวนการดังนี้

2.6.6.1 Illustration Show เป็นการวาดภาพและระบายสีเพื่อนำเสนอผลงาน

ดังภาพ 2.45

ภาพ 2.45 การวาดภาพและระบายสี

ที่มา : กิริติญา (2554)

2.6.6.2 Technical Drawing เป็นการวาดแสดงรายละเอียดเพื่อส่งเข้าสู่การผลิต

2.6.7 Prototype การสร้างชิ้นงานต้นแบบเพื่อตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของชิ้นงานก่อนผลิตชิ้นงานจริงมีกระบวนการดังนี้

2.6.7.1 Pattern การออกแบบแบบตัดเพื่อผลิตผลงานสามารถทำได้โดยการทำแบบตัดในกระดาษและการออกแบบตัดบนหุ่น

2.6.7.2 Cutting and Sewing เป็นการตัดผ้าหรือวัตถุดิบเพื่อใช้ในการเย็บต้นแบบผลิตภัณฑ์

2.6.7.3 Fitting เป็นการทดลองการสวมใส่เพื่อพิจารณาความเหมาะสม

2.6.7.4 Final Sample

ผู้วิจัยได้นำกระบวนการพัฒนาการออกแบบมาใช้ในการวิจัย คือ ใช้ศิลปะอาร์ตดูโอเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบลวดลายผ้า โดยนำรูปแบบจากดอกไม้ รูปแบบจากผีเสื้อ และรูปแบบจากเถาวัลย์มาใช้ในการออกแบบ แล้วนำลวดลายไปพิมพ์บนผ้าใยถักยุงฟอกขาวด้วยเทคนิคการพิมพ์สกรีน จากนั้นออกแบบชุดทำงานสตรีประกอบด้วย ชุดติดกัน เสื้อคลุม และกระโปรง ในการออกแบบได้คำนึงถึงช่วงอายุของผู้สวมใส่และประโยชน์ใช้สอย เมื่อได้แบบที่เหมาะสมแล้วนำไปตัดเย็บเป็นชุดทำงานต้นแบบต่อไป

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อังกาบ (2552) ศึกษาความต้องการประเภทและรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้จำหน่ายและผู้บริโภค มีปัจจัยหลักที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า คือ คุณภาพ ประโยชน์ใช้สอย ร้อยละ 41.45 และเลือกที่ดูดี สวยงามมีคุณค่า ร้อยละ 29.97 และจากผลการศึกษาพบว่ามีความต้องการผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ ประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ร้อยละ 55.98 ซึ่งประกอบไปด้วย ผ้าปูโต๊ะ ที่รองจาน ผ้าเช็ดปาก ซองใส่ช้อนส้อม และกล่องกระดาษทิชชู โดยเลือกขนาดที่นำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ที่ 4-6 ที่นั่ง ร้อยละ 74.81 และมีความต้องการใช้สีน้ำเงินหรือฟ้า ร้อยละ 58.12 และสีขาวหรือครีม ร้อยละ 25.20 ผู้จำหน่ายและผู้บริโภคมีความต้องการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานีร่วมกับผักตบชวามากที่สุด ร้อยละ 28.63 และรองลงมา คือ ไม้สัก ร้อยละ 21.37 ประกอบกับผลการออกแบบและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เลือกแบบที่จะนำมาผลิต ได้แก่รูปแบบที่ 2 ซึ่งมีลักษณะเหมาะสมทางด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม

และด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) รองลงมาคือรูปแบบที่ 3 ($\bar{x} = 4.40$)

อุไรวรรณ กรัณท์รัตน์ และ สิริรัตน์ (2552) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแฟชั่นเสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยถักขงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกายแฟชั่น ในปี 2008-2009 และศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบเสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกาย โดยการออกแบบเพื่อพัฒนาเสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกายสำหรับวัยรุ่นสตรีตามแนวโน้มแฟชั่น ปี 2008-2009 หลังจากนั้นนำมาตัดเย็บด้วยผ้าใยถักขงบาติกและผ้าปักของชาวเขาเผ่าม้ง และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อเสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกาย จำนวน 100 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบบังเอิญและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่าได้เสื้อผ้าแฟชั่นที่เหมาะสมกับวัยรุ่นสตรี จำนวน 5 ชุด และเครื่องประกอบการแต่งกายที่เหมาะสมอีกจำนวน 10 รูปแบบ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมของเสื้อผ้าชุดที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.60$) ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และเครื่องประกอบการแต่งกายพบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมรูปแบบที่ 8 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.54$) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ฟาริดา (2552) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อการสวมใส่ของผู้หญิงวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อการสวมใส่ของผู้หญิงวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้หญิงวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร จำนวน 385 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ Chi-Square โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Cramer's V จากการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 31- 40 ปี ประกอบอาชีพข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เลือกเส้นใยที่ผลิตผ้าไทยจากใยฝ้าย ประเภทของผ้าที่ซื้อมากที่สุดคือ เสื้อผ้าสำเร็จรูป โอกาสที่จะซื้อเพื่อออกงานสังคม/สังสรรค์ ส่วนใหญ่ซื้อจากร้านจำหน่ายผ้าไทยในกรุงเทพมหานคร และบุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ คือ ตนเอง ผลทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการทางสถิติพบว่า

1. ปัจจัยด้านอายุ มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อการสวมใส่ของผู้หญิงวัยทำงาน ในด้านการเลือกเส้นใยที่ผลิต ประเภทของผลิตภัณฑ์ ด้านโอกาสในการสวมใส่ ด้านแหล่งจำหน่าย และด้านบุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจซื้อ

2. ปัจจัยด้านอาชีพ มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อการสวมใส่ของผู้หญิงวัยทำงาน ในด้านประเภทของผลิตภัณฑ์ ด้านโอกาสในการสวมใส่ และด้านบุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจซื้อ

3. ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อการสวมใส่ของผู้หญิงวัยทำงาน ในด้านการเลือกเส้นใยที่ผลิต ด้านประเภทของผลิตภัณฑ์ด้านโอกาสในการสวมใส่ผลิตภัณฑ์ ด้านแหล่งจำหน่าย และด้านบุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจซื้อ

4. ปัจจัยด้านระดับการศึกษา มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อการสวมใส่ของผู้หญิงวัยทำงาน ในด้านการเลือกเส้นใยที่ผลิต ด้านประเภทของผลิตภัณฑ์ และด้านโอกาสในการสวมใส่ผลิตภัณฑ์

5. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อการสวมใส่ของผู้หญิงวัยทำงาน ในด้านโอกาสในการสวมใส่ผลิตภัณฑ์ และด้านแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์

6. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อการสวมใส่ของผู้หญิงวัยทำงานในด้านการเลือกเส้นใยที่ผลิต

7. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านการจัดจำหน่าย มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อการสวมใส่ของผู้หญิงวัยทำงาน ในด้านประเภทของผลิตภัณฑ์ ด้านโอกาสในการสวมใส่ ด้านแหล่งจำหน่าย และด้านบุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจซื้อ

8. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาดมีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อการสวมใส่ของผู้หญิงวัยทำงาน ในด้านการเลือกเส้นใยที่ผลิตและด้านประเภทของผลิตภัณฑ์

สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ (2550) สำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคต่อเสื้อผ้าชุดทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทัศนคติต่อเสื้อผ้าชุดทำงานในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา และการส่งเสริมการตลาด 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคต่อเสื้อผ้าชุดทำงาน ในด้านราคา ความถี่และโอกาสในการเลือกซื้อสินค้า ตลอดจนปัจจัยในการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าชุดทำงาน โดยจำแนกตามลักษณะตลาดของการบริโภคภายในประเทศ ได้แก่ ตลาดนัด ตลาดไฮเปอร์มาร์เก็ต และห้างสรรพสินค้า ทำให้สามารถทราบถึงมุมมองการบริโภคของผู้บริโภค ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมทัศนคติของผู้บริโภคชุดทำงาน ทางด้านภาพลักษณ์ของลักษณะทางผลิตภัณฑ์รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคจะอยู่ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่เลือกซื้อชุดทำงาน โดยเฉพาะลักษณะของผลิตภัณฑ์ผู้บริโภคจะมีความเห็นที่ใกล้เคียงกัน เช่น ความเรียบร้อยในการตัดเย็บ ความคงทนของสีและผ้า ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะซื้อสินค้าเมื่อชอบหรือ

ถูกใจ หากเดิมรูปแบบ สี สัน ลวดลาย ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้มากขึ้น และส่งเสริมการขายที่ผู้บริโภคสนใจมากที่สุด คือ การลดราคาชุดทำงานในระดับ 30 % - 50% จะเป็นช่วงที่เหมาะสมที่สุดสำหรับตลาดไฮเปอร์มาร์เก็ตและห้างสรรพสินค้า สำหรับราคาที่เหมาะสมอยู่ในช่วง 201-600 บาท

อรรถ (2550) ศึกษาการพัฒนาการตลาดผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วย และเศษเหลือทิ้งการตลาดของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์กล้วยที่พบ คือ การนำเส้นใยมาถักนิตดัดแปรรูปเป็นเสื้อผ้า หมวก กระเป๋า เป็นต้น และนำเส้นใยมาทอเป็นผ้าฝ้าย นำมาแปรรูปเป็นผ้าบาติก หรือนำผ้าใยกล้วยมาตัดเย็บแปรรูปเป็นเสื้อผ้า กระเป๋า หมวก เข็มขัด ปลอกหมอน เป็นต้น และได้ศึกษาตลาดต่างประเทศที่ซื้อสินค้าแปรรูป ได้แก่ ออสเตรเลีย อเมริกา แคนาดา เยอรมัน ตลาดหลัก คือ ญี่ปุ่นและแคนาดา เป็นต้น

อุไรวรรณ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อเสื้อนอกตกแต่งด้วยผ้าชนิดบ้านคำพระ จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า กลุ่มที่มีความพึงพอใจต่อผ้าชนิดเป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีสถานภาพสมรส อาชีพรับราชการ มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน นิยมซื้อผ้าไทย เหตุผลที่ซื้อเพราะความชอบส่วนตัว ชอบผ้าไหม ประเภทผ้ามัดหมี่ส่วนใหญ่จะพิจารณา ลวดลายก่อนซื้อและสวมใส่ได้หลาย ๆ โอกาส

กมลภัทร์ (2543) วิจัยเรื่อง การออกแบบเสื้อผ้าสตรีวัยทำงานที่มีส่วนประกอบของผ้าทอพื้นเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ลักษณะผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดเชียงใหม่เป็นผ้าทอของชาวพื้นราบและผ้าทอของชาวเขามีสีผ้าพื้น ผ้าทอเป็นลวดลาย ผ้าทอตกแต่งด้วยวัสดุต่าง ๆ ส่งผลต่อแนวทางการออกแบบเสื้อผ้าสตรีวัยทำงาน คือ การเลือกลวดลายและสีสันทันให้เหมาะสมกับเสื้อผ้าแต่ละรูปแบบ ความงามและประโยชน์ใช้สอย โอกาสในการสวมใส่วัยและลักษณะรูปร่างเนื่องจากรูปร่างของแต่ละคนไม่เหมือนกัน นักออกแบบต้องรู้จักการแก้ไขสภาพรูปร่างที่บกพร่องให้สวยงาม

เกื้อกุล (2543) วิจัยเรื่อง คุณลักษณะผ้าไทยตามความต้องการของนักออกแบบเสื้อผ้า พบว่า พฤติกรรมการนำผ้าไทยไปใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายส่วนใหญ่จะใช้ไหมและฝ้าย ด้านปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของนักออกแบบ คือ คุณภาพของผ้า ด้านปัญหาที่นักออกแบบพบเมื่อนำผ้าไทยไปใช้ คือ ความกว้างของผืนผ้า ความคงทนของสี (ตก/ซีด) ความหนาแน่นสม่ำเสมอในการทอพื้นผ้า และคุณลักษณะของผ้าไทยตามความต้องการของนักออกแบบเสื้อผ้า คือ ต้องการให้มีการปรับปรุงในด้านคุณภาพของสีที่ใช้ย้อม ความกว้างของหน้าผ้า ความหนาแน่นสม่ำเสมอในการทอ ควรลดรอยต่อของเส้นด้ายบนผืนผ้าและควรปรับปรุงให้มีลวดลายใหม่เพิ่มขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมา วิธีการทำผ้าใยัญชง การพิมพ์สกรีน และศึกษาแนวคิดจากศิลปะอาร์ตนูโว รวมทั้งศึกษาการออกแบบลวดลายผ้า การออกแบบชุดทำงานสตรี จากนั้นทำการตัดเย็บชุดทำงานจากผ้าใยัญชงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว ด้วยวิธีการสกรีน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1.1 แบบร่างลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) ประกอบด้วย รูปแบบจากผีเสื้อ รูปแบบจากดอกไม้ และรูปแบบเกวาล์ว จำนวนรูปแบบละ 5 ลวดลาย รวมทั้งหมด 15 ลวดลาย

3.1.2 แบบร่างชุดทำงานสตรี ประกอบด้วย ชุดติดกัน เสื้อคลุม และกระโปรง จำนวนแบบร่างละ 5 แบบ รวมทั้งหมด 15 แบบ

3.1.3 ชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยัญชงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว จำนวน 9 ชุด

3.1.4 แบบสอบถาม

3.1.4.1 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะการออกแบบลายผ้า และการพิมพ์ผ้าที่มีต่อแบบร่าง ลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) ที่ผู้วิจัยออกแบบทั้ง 15 ลวดลาย เพื่อคัดเลือกให้เหลือ จำนวน 3 ลวดลาย

3.1.4.2 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเสื้อผ้าที่มีต่อแบบร่างเสื้อผ้า ที่ผู้วิจัยออกแบบ 15 แบบ เพื่อคัดเลือกให้เหลือ จำนวน 3 แบบ

3.1.4.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยัญชงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลการใช้ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยัญชงและการซื้อชุดทำงาน

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกันยงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) มีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3.2 วิธีการ

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

ก) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้านศิลปะการออกแบบลายผ้าและการพิมพ์ผ้า
ด้านการออกแบบเสื้อผ้า

ข) กลุ่มผู้ประเมินความพึงพอใจ สตรีวัยทำงานอายุ 25-35 ปี ในเขตสาทรและเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

3.2.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ก) ผู้เชี่ยวชาญ ด้านศิลปะการออกแบบลายผ้าและการพิมพ์ผ้า จำนวน 5 คน ด้านการออกแบบเสื้อผ้าจำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้อง ของผู้เชี่ยวชาญ

ข) กลุ่มผู้ประเมินความพึงพอใจ คือ สตรีวัยทำงานอายุ 25-35 ปี ในเขตสาทรและเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นย่านธุรกิจและแหล่งการค้า ซึ่งมีจำนวน 523,556 คน (สำนักบริหารการทะเบียน, 2552) ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (ยูทธ, 2545 อ้างจาก Yamane, 1970) โดยมีความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ไม่เกิน 0.05 ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accident Sampling)

3.2.2 วิธีการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

3.2.2.1 ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจาก ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย และเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2.2.2 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าใยกันยง การซื้อชุดทำงานและความพึงพอใจต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกันยงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) ของผู้หญิงวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

3.2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา

ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีข้อความตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมของการวิจัยมากที่สุด

3.2.2.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และตรวจสอบความถูกต้องของภาษา แล้วนำผลมาหาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 - 1

3.2.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงในกรุงเทพมหานครจำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficiency) ของครอนบาค (Cronbach) (กัลยา, 2550) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

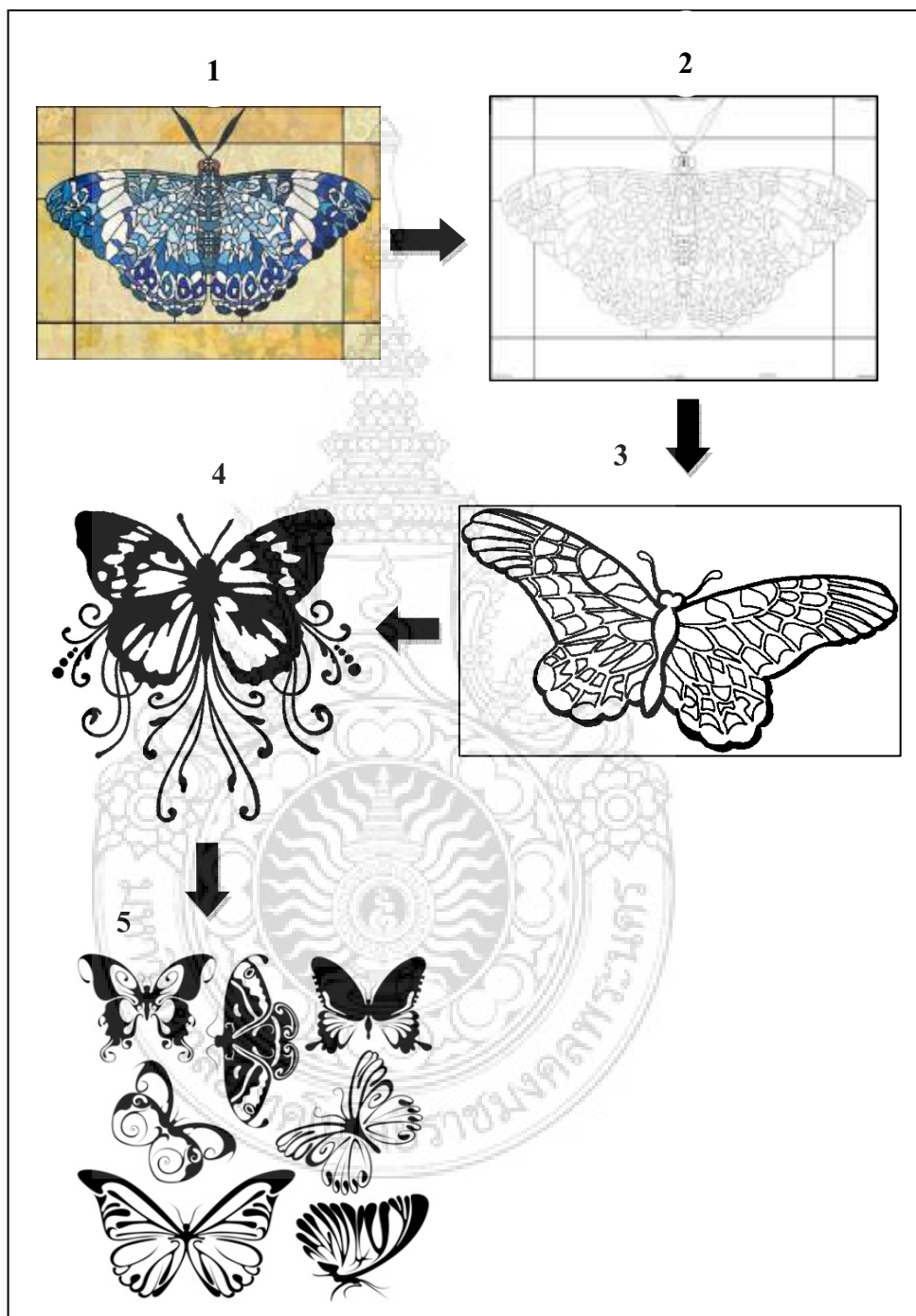
3.2.2.6 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

3.2.3 การสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบ สำหรับการสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุป วิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบ โดยเริ่มจากการออกแบบลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) แล้วนำมาสกรีนบนผ้าใยสังเคราะห์ จากนั้นนำผ้าใยสังเคราะห์ที่ผ่านการสกรีนลวดลายแล้วมาตัดเย็บเป็นชุดทำงานสตรี แล้วจึงนำไปสำรวจความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.3.1 การออกแบบลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเก็บข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบลายผ้า พบว่า ศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) มีจุดเด่น คือใช้รูปแบบธรรมชาติ โดยเฉพาะดอกไม้และพืชพันธุ์หลายชนิด มาทำเป็นลวดลายเส้นโค้งอ่อนช้อย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550) เพื่อเป็นการลวงตาให้ผ้าใยสังเคราะห์มีลักษณะอ่อนช้อยที่เกิดจากลายเส้นภาพพิมพ์ จากลักษณะเฉพาะของ ศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) นี้ผู้วิจัยจึงเลือกเป็นแรงบันดาลใจแรกเริ่มที่จะนำมาสร้างสรรค์ลวดลายลงบนผืนผ้า โดยการสร้างสรรค์แบบตัดทอน เป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะในลักษณะบิดเบือนไปจากของจริง โดยจะให้ความสำคัญกับรูปแบบที่เหมือนจริงน้อยลง แต่ให้ความสำคัญกับรูปแบบความคิดของศิลปินมากขึ้นเพื่อสื่อความงามในการรับรู้ให้เข้าใจ (ชะลูด, 2531) ซึ่งในงานวิจัยนี้ออกแบบลวดลายโดยเลือกรูปแบบจากผีเสื้อ รูปแบบจากดอกไม้ และรูปแบบจากเถาวัลย์ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาใช้ในการออกแบบร่างลวดลายพิมพ์ โดยได้ต้นแบบร่างดังนี้

ก) ต้นแบบร่างศิลปะอาร์ตนูโว(Art Nouveau) รูปแบบจากผีเสื้อ ดังภาพ

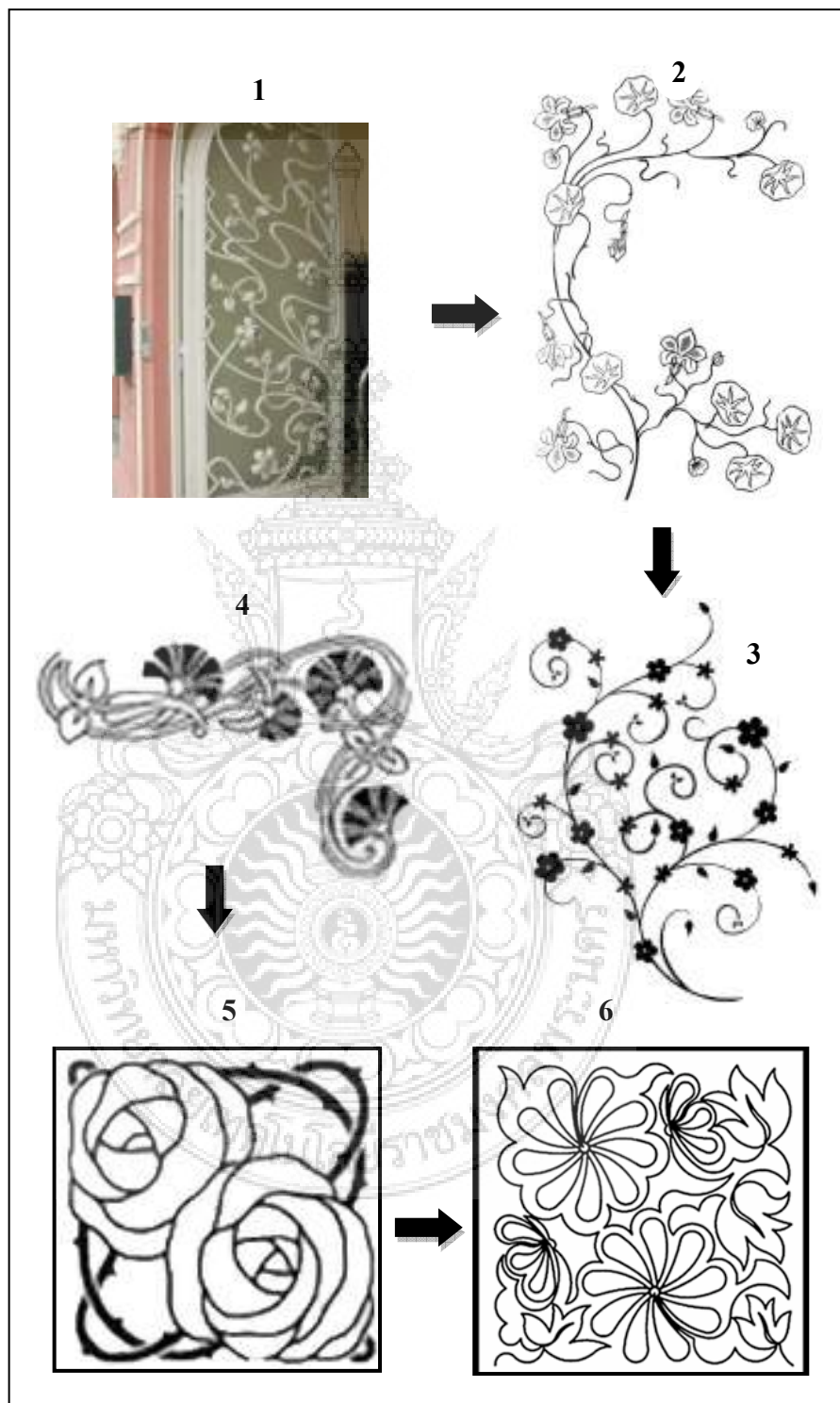
3.1

ภาพ 3.1 ต้นแบบร่างรูปแบบจากผีเสื้อ

ข) ต้นแบบร่างศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) รูปแบบจากดอกไม้

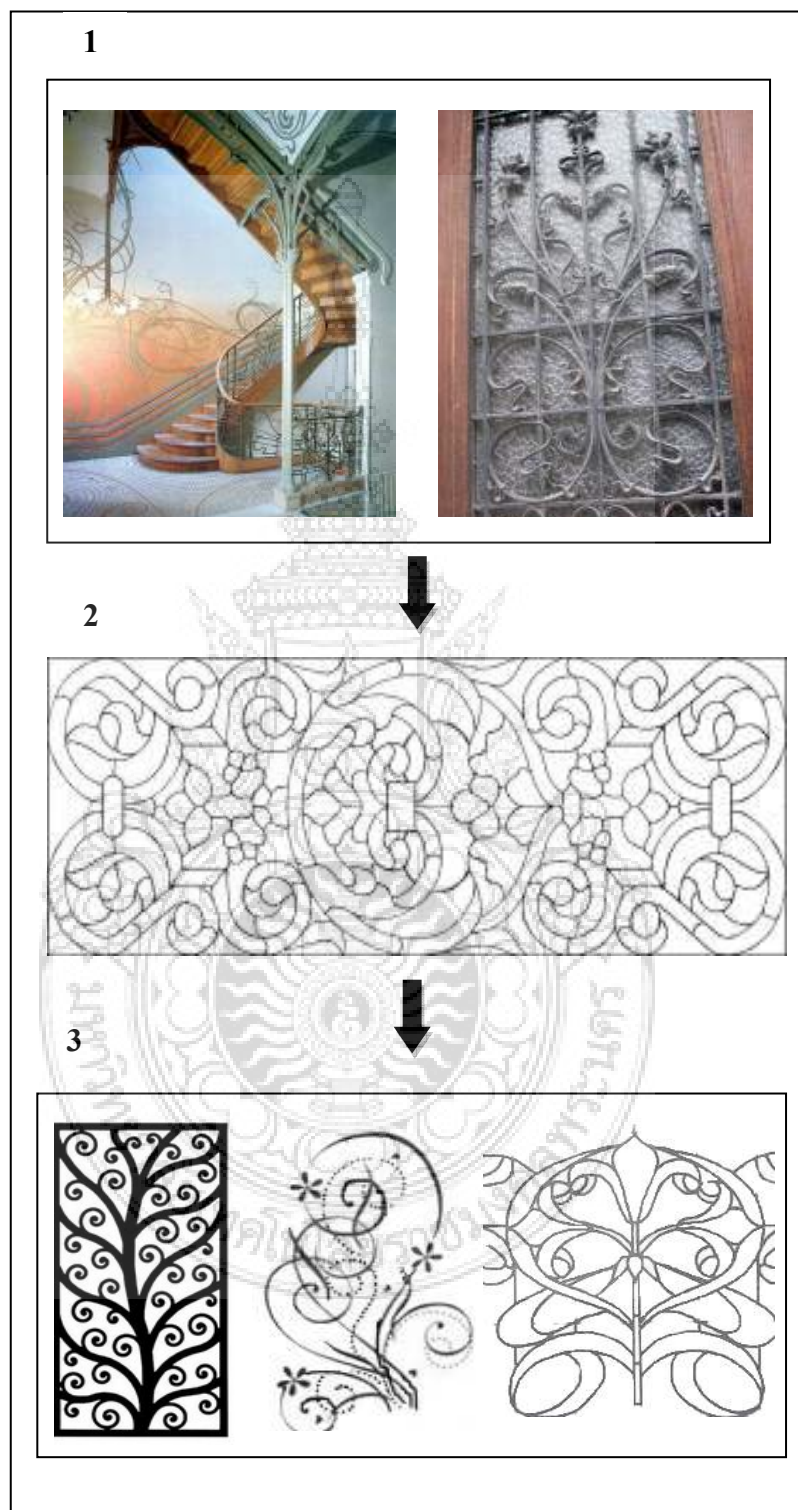
ดั่งภาพ 3.2

ภาพ 3.2 ต้นแบบร่างรูปแบบจากดอกไม้

ค) ต้นแบบร่างศิลปะอาร์ตนูโว(Art Nouveau) รูปแบบจากเถาวัลย์

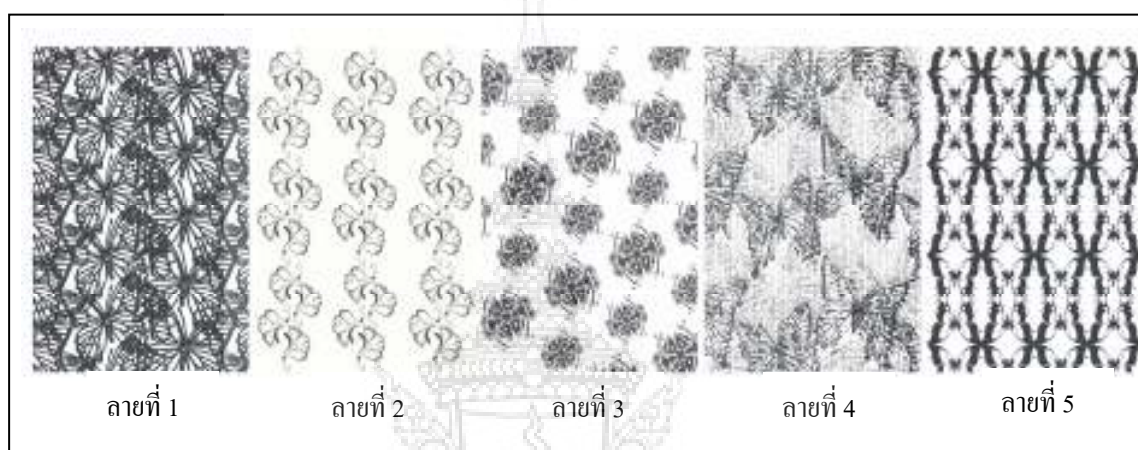
ดั่งภาพ 3.3

ภาพ 3.3 ต้นแบบร่างรูปแบบจากเถาวัลย์

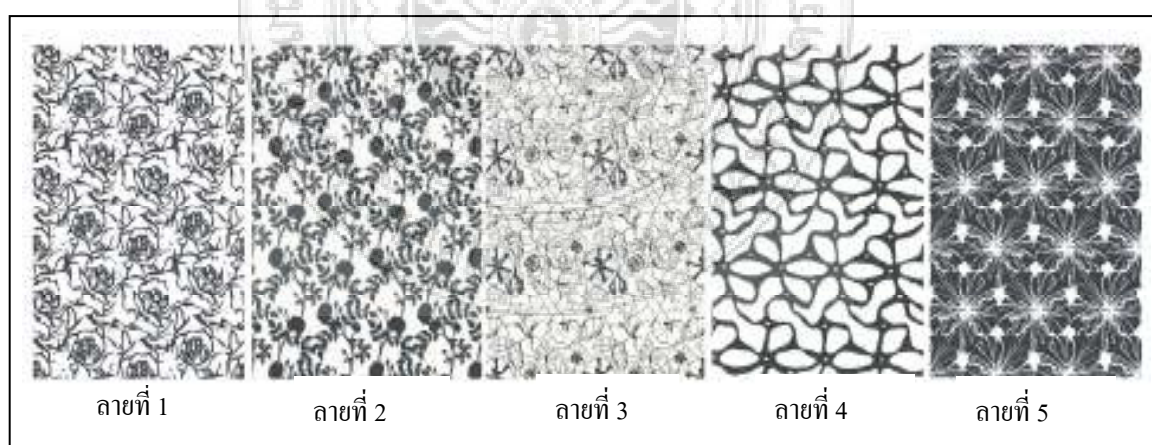
3.2.3.2 ดำเนินการออกแบบลายพิมพ์ จากต้นแบบร่างทั้ง 3 แบบผู้วิจัยนำมาออกแบบลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) ได้ 15 ลาย แบ่งออกเป็นรูปแบบละ 5 ลวดลาย จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาคัดเลือกลายที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ให้เหลือรูปแบบละ 1 ลวดลาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ก) ลวดลายจากรูปแบบผีเสื้อ จำนวน 5 ลาย ดังภาพ 3.4

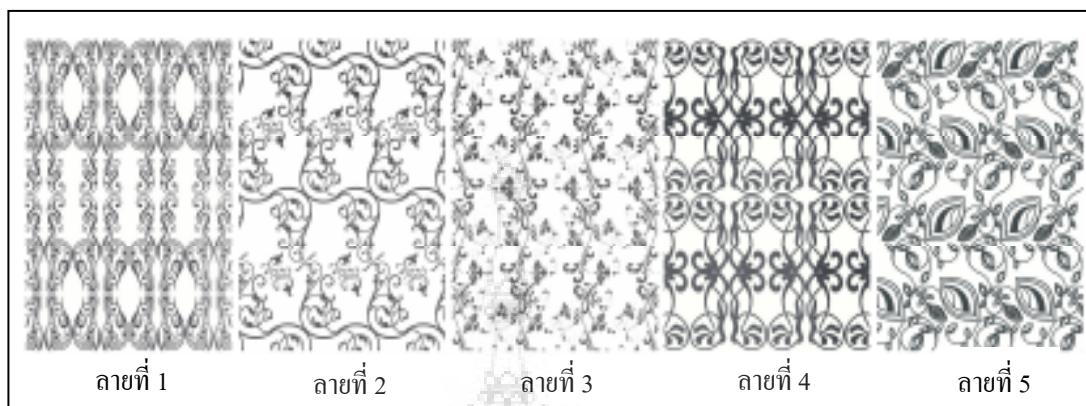
ภาพ 3.4 ลวดลายจากรูปแบบผีเสื้อ

ข) ลวดลายจากรูปแบบดอกไม้ จำนวน 5 ลาย ดังภาพที่ 3.5

ภาพ 3.5 ลวดลายจากรูปแบบดอกไม้

ค) ลวดลาย จากรูปแบบเถาวัลย์ จำนวน 5 ลาย ดังภาพ 3.6

ภาพ 3.6 ลวดลายจากรูปแบบเถาวัลย์

3.2.3.3 ทำการคัดเลือกลวดลาย จากรูปแบบละ 5 ลวดลาย ให้เหลือรูปแบบละ 1 ลวดลาย โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ซึ่งได้ผลจากการพิจารณา ในการคัดเลือกลายที่เหมาะสมเพื่อจะนำไปสกรีนบนผ้าใยัญชง รายละเอียดดังตาราง 3.1

ตาราง 3.1 ผลการคัดเลือกลายจากผู้เชี่ยวชาญ

ลวดลาย	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
ลายผีเสื้อ						
ลายที่ 1						0
ลายที่ 2						0
ลายที่ 3	✓					1
ลายที่ 4		✓	✓	✓	✓	4
ลายที่ 5						0

ตาราง 3.1 (ต่อ)

ลวดลาย	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
ลายดอกไม้						
ลายที่ 1		✓	✓	✓	✓	4
ลายที่ 2						0
ลายที่ 3	✓					1
ลายที่ 4						0
ลายที่ 5						0
ลายเถาวัลย์						
ลายที่ 1						0
ลายที่ 2						0
ลายที่ 3	✓					1
ลายที่ 4			✓	✓	✓	3
ลายที่ 5		✓				1

จากตาราง 3.1 สรุปได้ว่าลวดลายพิมพ์รูปแบบลายผีเสื้อที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญได้แก่ ลายที่ 4 รูปแบบลายดอกไม้ ได้แก่ ลายที่ 1 และรูปแบบลายเถาวัลย์ ได้แก่ ลายที่ 4 โดยผู้เชี่ยวชาญให้เหตุผลในการคัดเลือกดังนี้

รูปแบบลายผีเสื้อ

คนที่ 2 เหตุผลที่เลือก เนื่องจากเนื้อผ้าของใยัญชงมีลักษณะหยาบไม่เหมาะสมกับลวดลายที่ต้องการความคมชัด ภาพลายผีเสื้อที่มีลักษณะไม่ชัดเจนและทับซ้อนกันอาจเป็นทางออกที่ดี เหมาะสำหรับผ้าใยัญชง

คนที่ 3 เหตุผลที่เลือกเพราะลวดลายมีองค์ประกอบที่ชัดเจนรูปแบบเรียบง่าย เหมาะสมในการออกแบบเป็นชุดทำงานสตรี

คนที่ 4 เหตุผลที่เลือกเพราะลวดลายดูอ่อนหวาน สามารถมองเห็นได้หลายมิติ

คนที่ 5 เหตุผลที่เลือกเพราะลวดลายให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติเนื่องจากรูปแบบผีเสื้อที่สื่อออกมาได้เป็นอย่างดีแล้ว ผิวสัมผัสของงานพิมพ์มีลักษณะเกิดขึ้นแบบธรรมชาติเหมือนลวดลาย

ของปีกผีเสื้อดูแล้วสบายตา แต่อาจเพิ่มหรือลดขนาดของรูปแบบผีเสื้อให้มีลักษณะเล็กใหญ่บ้าง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดจุดหลักและจุดรองในภาพ

รูปแบบลายดอกไม้

คนที่ 2 เหตุผลที่เลือกเพราะลวดลายที่ไม่ประตึดประต๋องกันอย่างชัดเจน ผู้หญิงไทยชอบดอกไม้ แต่ต้องไม่ใช่ดอกเสมือนจริงเกินไป และลักษณะลวดลายเหมาะสำหรับผ้าเนื้อใยกันขยับที่มีลักษณะหยาบ

คนที่ 3 เหตุผลที่เลือกเพราะเป็นการนำเสนอด้วยลวดลายดอกไม้ที่เน้นลายเส้นสวยงาม มีความเรียบง่ายเหมาะสมกับชุดทำงาน

คนที่ 4 เหตุผลที่เลือกเพราะลวดลายมีรายละเอียดของดอกไม้และมีความอ่อนช้อย

คนที่ 5 เหตุผลที่เลือกเพราะประทับใจในมุมมองของผู้ออกแบบ ดูแล้วรู้สึกว่าเป็นมุมมองจากด้านบนของดอกไม้ เกิดเส้นและลวดลายน่าสนใจ มีการจัดวางองค์ประกอบได้เหมาะสม ดูไม่จืดจางเกินไป และลักษณะความหนาบางของเส้นทำได้อย่างลงตัว

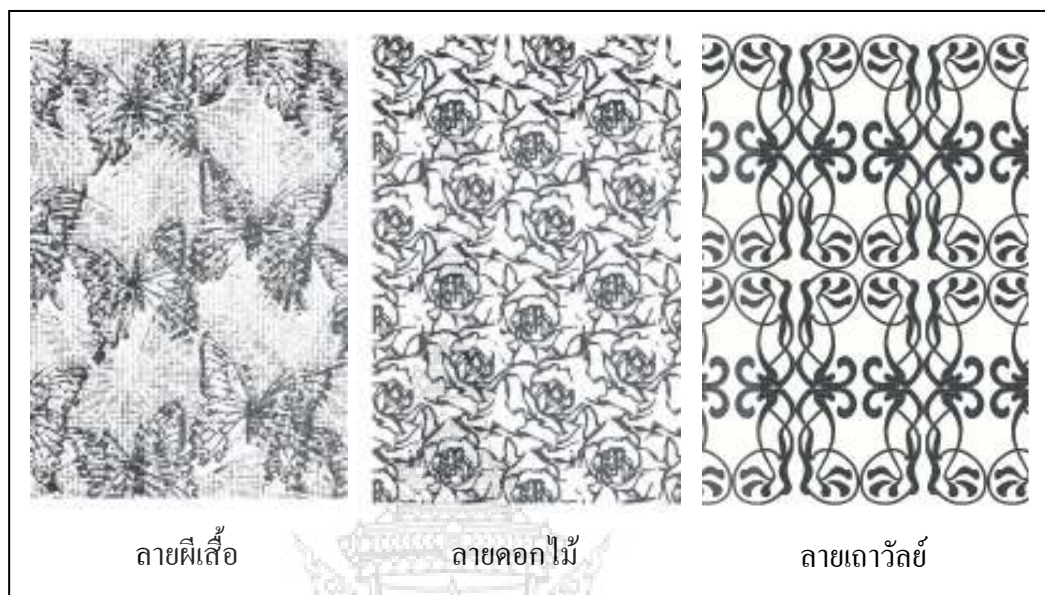
รูปแบบลายเถาวัลย์

คนที่ 3 เหตุผลที่เลือกเพราะลวดลายมีความแปลกใหม่มีองค์ประกอบภาพชัดเจนไม่สมดุลงเกินไปเหมาะสมกับชุดทำงาน

คนที่ 4 เหตุผลที่เลือกเพราะลวดลายมีความสวยงามมีการเว้นจังหวะและรายละเอียดตรงกับศิลปะอาร์ตโนโว เมื่อนำมาตัดเย็บเป็นชุดทำงานสตรี สามารถสวมใส่ได้หลากหลายโอกาส และสามารถออกแบบเป็นชุดติดกันได้หลากหลายรูปแบบ

คนที่ 5 เหตุผลที่เลือกเพราะเป็นการซ้ำของลวดลายที่มีพลังมาก และรายละเอียดตรงกับศิลปะอาร์ตโนโวดูมีพลังแต่ก็มีความพลิ้วไหวในขณะเดียวกันลายเส้นสวยงาม ช่องว่างลงตัวช่วยให้ลวดลายมีพลังมากขึ้นแต่ก็ถึงความอ่อนหวานของเถาวัลย์และมีเส้นขนาดบาง เส้นขนาดกลาง และเส้นขนาดหนาใช้ร่วมกันได้เป็นอย่างดี

สรุปผลลวดลายพิมพ์จากการพิจารณาในการคัดเลือกลวดลายที่เหมาะสมเพื่อจะนำไปสกรีนบนผ้าใย
กัญชง ดังภาพ 3.7

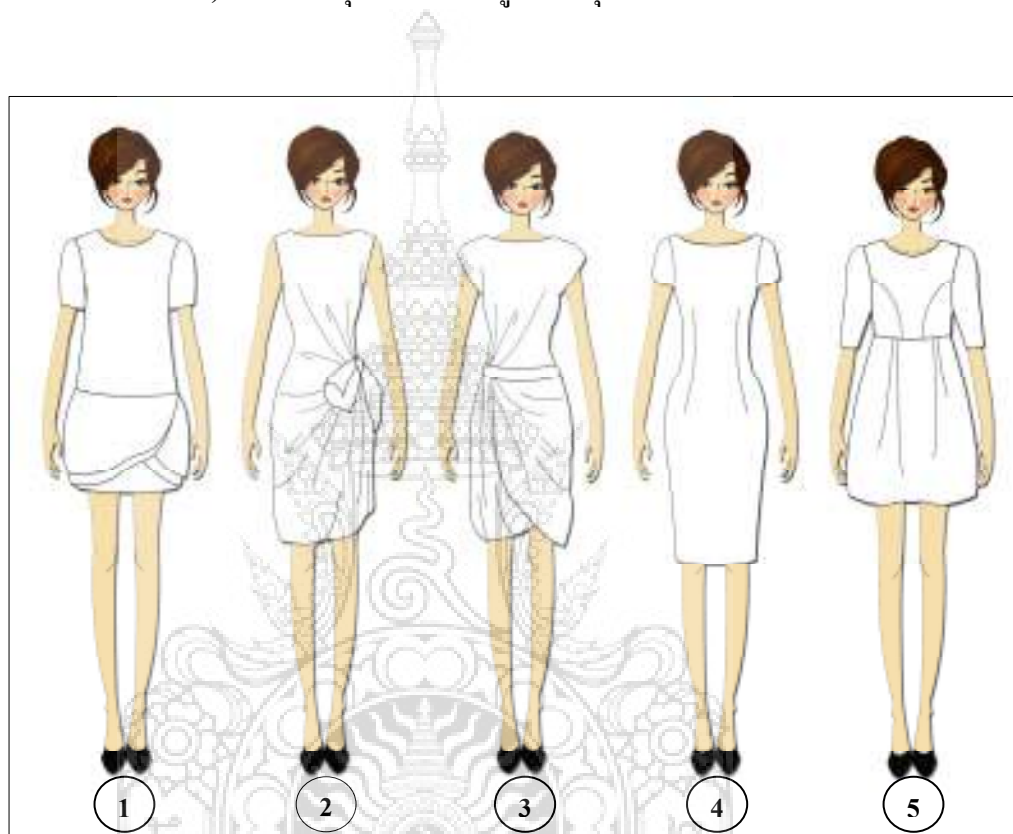

ภาพ 3.7 ลวดลายพิมพ์คัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญ

3.2.3.4 การออกแบบเสื้อผ้า ได้แบบร่างชุดทำงานสตรีจำนวน 15 แบบ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ รูปแบบชุดติดกัน รูปแบบเสื้อคลุม และรูปแบบกระโปรง แบบร่างละ 5 แบบ จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาคัดเลือกแบบที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ให้เหลือกลุ่มละ 1 แบบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

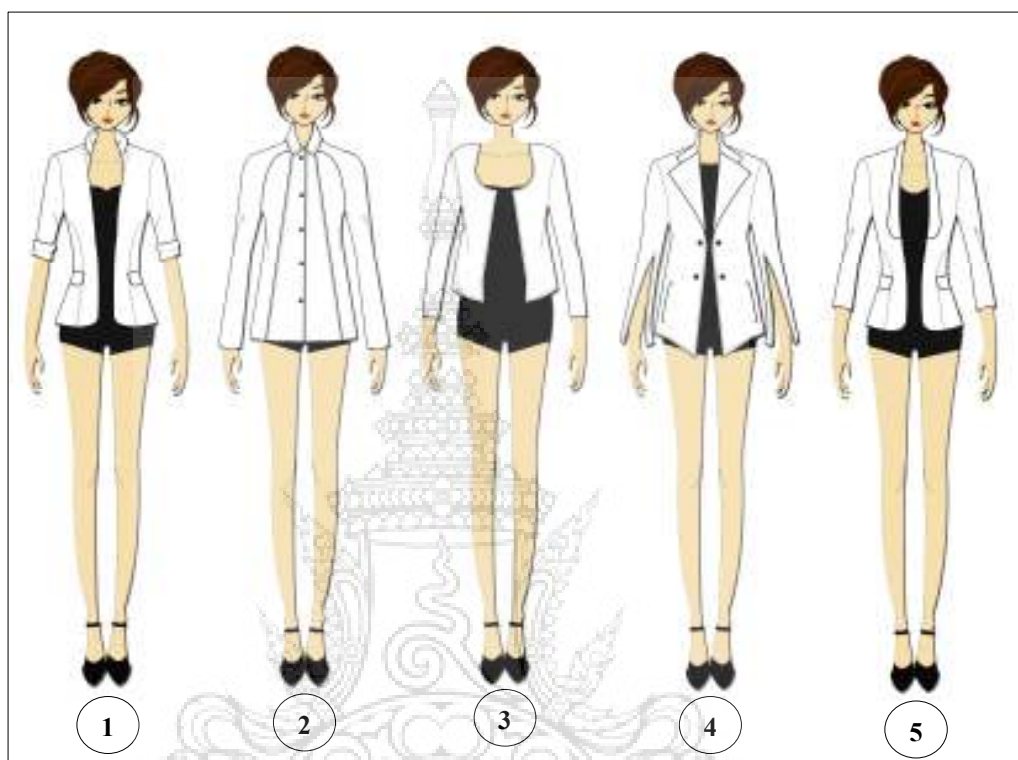
ก) แบบร่างชุดทำงานสตรีรูปแบบชุดติดกันจำนวน 5 แบบ ดังภาพ 3.8

ภาพ 3.8 แบบร่างชุดทำงานสตรีรูปแบบชุดติดกัน

ข) แบบร่างชุดทำงานสตรีรูปแบบเสื้อคลุมจำนวน 5 แบบ

ดั่งภาพ 3.9

ภาพ 3.9 แบบร่างชุดทำงานสตรีรูปแบบเสื้อคลุม

ค) แบบร่างชุดทำงานสตรีรูปแบบกระโปรง จำนวน 5 แบบ

ดังภาพ 3.10

ภาพ 3.10 แบบร่างชุดทำงานสตรีรูปแบบกระโปรง

3.2.3.5 ทำการคัดเลือกแบบร่างชุดทำงานสตรีจำนวน 15 แบบ ให้เหลือแบบร่างละ 1 แบบ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งได้ผลจากการพิจารณาในการคัดเลือกแบบที่เหมาะสมเพื่อจะนำไปตัดเย็บด้วยผ้าใยกันขงพิมพ์ลาย ดังตาราง 3.2

ตาราง 3.2 ผลการคัดเลือกแบบร่างชุดทำงานสตรีจากผู้เชี่ยวชาญ

รูปแบบ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
ชุดติดกัน						
แบบที่ 1	✓					1
แบบที่ 2						0
แบบที่ 3						0
แบบที่ 4		✓	✓	✓	✓	4
แบบที่ 5						0
เสื้อคลุม						
แบบที่ 1						0
แบบที่ 2	✓					1
แบบที่ 3						0
แบบที่ 4						0
แบบที่ 5		✓	✓	✓	✓	4
กระโปรง						
แบบที่ 1					✓	3
แบบที่ 2						0
แบบที่ 3						0
แบบที่ 4	✓	✓				2
แบบที่ 5						0

จากตาราง 3.2 สรุปได้ว่าแบบร่างชุดทำงานสตรีรูปแบบชุดติดกันที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญได้แก่ แบบที่ 4 รูปแบบเสื้อคลุม ได้แก่ แบบที่ 5 และรูปแบบกระโปรง ได้แก่ แบบที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญให้เหตุผลในการคัดเลือกดังนี้

รูปแบบชุดติดกัน

คนที่ 2 เหตุผลที่เลือกเพราะผ้าใยกันขุ่นมีความหนาเหมาะสมกับทรงชุดติดกันที่
เข้ารูป

คนที่ 3 เหตุผลที่เลือกเพราะมีรูปแบบเรียบง่ายเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกันขุ่น

คนที่ 4 เหตุผลที่เลือกเพราะชุดมีรูปแบบเรียบง่ายสามารถประยุกต์ใส่กับเสื้อตัวนอกได้หลากหลายแบบเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน ไม่มีรายละเอียดของเสื้อผ้ามากจนเกินไป

คนที่ 5 เหตุผลที่เลือกเพราะรูปแบบเรียบง่าย มีแขนเสื้อดูสุภาพเรียบร้อย ทำให้ผู้สวมใส่ดูสวยงาม กระชับกระเ้ง ไม่มีรายละเอียดที่อาจจะไม่สะดวกในการใส่ทำงานแบบที่ต้องการการเคลื่อนไหวมาก

รูปแบบเสื้อคลุม

คนที่ 2 เหตุผลที่เลือกเพราะรูปทรงเสื้อ เหมาะกับแบบของเสื้อผ้า แนวปกเสื้อและแขนสามส่วนทำให้ดูพอมไม่อึดอัด

คนที่ 3 เหตุผลที่เลือกเพราะมีรูปแบบเรียบง่ายเข้ากับเสื้อผ้าทุกรูปแบบ

คนที่ 4 เหตุผลที่เลือกเพราะเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน รายละเอียดไม่มากนัก เน้นรูปร่างของผู้หญิงได้ดี สามารถสวมใส่กับกางเกงหรือกระโปรงได้หลากหลายรูปแบบ

คนที่ 5 เหตุผลที่เลือกเพราะชอบปกเสื้อ ดูแล้วสุภาพ แต่ไม่ดูเป็นทางการมากจนเกินไป ทรงเสื้อเข้ารูป เน้นให้เห็นรูปร่าง ส่วนเอว แขนยาวพอเหมาะ สามารถใส่ในห้องที่มีเครื่องปรับอากาศเพื่อป้องกันความหนาวได้ หรือใส่กันแดดได้เมื่อต้องการทำงานกลางแจ้ง

รูปแบบกระโปรง

คนที่ 3 เหตุผลที่เลือกเพราะ มีรูปแบบเรียบง่าย รูปทรงเหมาะกับเนื้อผ้าใยกันขุ่น และสวมใส่ได้ง่ายเข้ากับเสื้อได้ทุกรูปแบบ

คนที่ 4 เหตุผลที่เลือกเพราะสามารถประยุกต์ ใส่กับเสื้อตัวนอก เช่น เสื้อสูท

คนที่ 5 เหตุผลที่เลือกเพราะเหมาะสำหรับใส่ในวันสบาย ๆ ดูเรียบง่าย เสริมให้มีบุคลิกมั่นใจ ใส่ได้หลากหลายโอกาส

สรุปผลแบบร่างชุดทำงานสตรีจากการพิจารณาในการคัดเลือกแบบที่เหมาะสมเพื่อนำไปตัดเย็บด้วยผ้าใยสังเคราะห์ผสมพลาสติกจากศิลปะอาร์ตนิวโว ดังภาพ 3.11

ภาพ 3.11 แบบร่างชุดทำงานสตรีคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญ

3.2.3.6 นำแบบร่างชุดติดกัน เสื้อคลุม กระโปรงที่ผู้เชี่ยวชาญเลือก มาออกแบบ ใส่ลายผีเสื้อ ลายดอกไม้ และลายเถาวัลย์ แบบละ 3 ลวดลาย ดังภาพ 3.12-3.14

ภาพ 3.12 แบบร่างชุดติดกัน 3 ลวดลาย

ภาพ 3.13 แบบร่างเสื้อคลุม 3 ลวดลาย

ภาพ 3.14 แบบร่างกระโปรง 3 ลวดลาย

3.2.3.7 ทำการสกรีนลวดลายที่ได้ออกแบบไว้บนผ้าใยัญชงที่ฟอกขาวแล้วด้วยหมึกพิมพ์เชื่อน้ำ โดยสกรีนแบบรีพีท มีขั้นตอนดังนี้

ก) ทำบล็อกสกรีนด้วยวิธีการอัดตามลวดลาย จากนั้นทำการสกรีนโดยนำหมึกพิมพ์เทในบล็อกสกรีนตรงบริเวณลาย ในปริมาณพอสมควร เพื่อเตรียมใช้ยางปาด ดังภาพ 3.15

ภาพ 3.15 การพิมพ์สกรีนลวดลาย

ข) ใช้ยางปาดแล้วขยับบล็อกวางลายไปเรื่อย ๆ จนเต็มผืนผ้าดังภาพ 3.16

ภาพ 3.16 การขยับบล็อกวางลาย

ค) พิมพ์สกรีนแล้วรอให้แห้ง และสกรีนจนครบทุกลาย คือ ลายผีเสื้อ
ลายดอกไม้ และลายเถาวัลย์ จะได้ลายผ้าจากศิลปะอาร์ตนูโว ลงบนผ้าใยัญชง ดังภาพ 3.17

ลายผีเสื้อ

ลายดอกไม้

ลายเถาวัลย์

ภาพ 3.17 ผ้าใยัญชงที่พิมพ์ลวดลาย

3.2.3.8 ดำเนินการตัดเย็บชุดทำงานสตรีจากผ้าใยกันขงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ต
นูโว (Art Nouveau) ตามแบบร่างได้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบดังนี้

ก) ชุดทำงานสตรีแบบชุดติดกันพิมพ์ลายผีเสื้อ ดังภาพ 3.18

ภาพ 3.18 ชุดทำงานสตรีแบบชุดติดกันพิมพ์ลายผีเสื้อ

ข) ชุดทำงานสตรีแบบชุดติดกันพิมพ์ลายดอกไม้ ดังภาพ 3.19

ภาพ 3.19 ชุดทำงานสตรีแบบชุดติดกันพิมพ์ลายดอกไม้

ค) ชุดทำงานสตรีแบบชุดติดกันพิมพ์ลายเถาวัลย์ ดังภาพ 3.20

ภาพ 3.20 ชุดทำงานสตรีแบบชุดติดกันพิมพ์ลายเถาวัลย์

ง) ชุดทำงานสตรีแบบเสื้อคลุมพิมพ์ลายผีเสื้อ ดังภาพ 3.21

ภาพ 3.21 ชุดทำงานสตรีแบบเสื้อคลุมพิมพ์ลายผีเสื้อ

จ) ชุดทำงานสตรีแบบเสื้อคลุมพิมพ์ลายดอกไม้ ดังภาพ 3.22

ภาพ 3.22 ชุดทำงานสตรีแบบเสื้อคลุมพิมพ์ลายดอกไม้

น) ชุดทำงานสตรีแบบเสื้อคลุมพิมพ์ลายเถาวัลย์ ดังภาพ 3.23

ภาพ 3.23 ชุดทำงานสตรีแบบเสื้อคลุมพิมพ์ลายเถาวัลย์

ข) ชุดทำงานสตรีแบบกระโปรงพิมพ์ลายผีเสื้อ ดังภาพ 3.24

ภาพ 3.24 ชุดทำงานสตรีแบบกระโปรงพิมพ์ลายผีเสื้อ

ซ) ชุดทำงานสตรีแบบกระโปรงพิมพ์ลายดอกไม้ ดังภาพ 3.25

ภาพ 3.25 ชุดทำงานสตรีแบบกระโปรงพิมพ์ลายดอกไม้

ณ) ชุดทำงานสตรีแบบกระโปรงพิมพ์ลายเถาวัลย์ ดังภาพ 3.26

ภาพ 3.26 ชุดทำงานสตรีแบบกระโปรงพิมพ์ลายเถาวัลย์

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.2.4.1 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

3.2.3.2 ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามแล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของข้อมูล และลงรหัสเตรียมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ การศึกษาโดยหาค่าแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการใช้ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกาย จากผ้าใยถักขงและการซื้อชุดทำงาน โดยหาค่าแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยถักขงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย มีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

คะแนน	ระดับความพึงพอใจ
5	พึงพอใจมากที่สุด
4	พึงพอใจมาก
3	พึงพอใจปานกลาง
2	พึงพอใจน้อย
1	พึงพอใจน้อยที่สุด

เกณฑ์ของการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยโดยประยุกต์จากชูศรี (2534) แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	พึงพอใจมากที่สุด
3.50 - 4.49	พึงพอใจมาก
2.50 - 3.49	พึงพอใจปานกลาง
1.50 - 2.49	พึงพอใจน้อย
1.00 - 1.49	พึงพอใจน้อยที่สุด

3.2.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อเก็บแบบสอบถามตามจำนวนที่กำหนดได้แล้ว ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลโดยแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก และพิจารณาความสอดคล้องของคำตอบในแบบสอบถามในทุกข้อทุกประเด็นและนำข้อมูลมาประมวลผลโดยวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

3.2.6.1 สถิติพื้นฐานได้แก่

ก) ค่าร้อยละโดยใช้สูตร (บุญเชิด, 2547)

$$p = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ

p	แทน	ค่าร้อยละ
f	แทน	ค่าความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นร้อยละ
n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.2.6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (บุญเชิด, 2547)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ

$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
N	แทน	จำนวนข้อมูล
$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

ข) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตร

(บุญเชิด, 2547)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	=	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	=	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	=	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	=	จำนวนประชากร

3.2.6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

ก) การหาความเที่ยงตรง หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจเนื้อหา โดยใช้สูตร (พิสนุ, 2552)

$$IOC = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์
	R	แทน	ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	โดยใช้เกณฑ์ของค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป		

ข) การหาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(ยูทช, 2545)

$$a_k = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_1^2}{s_1^2} \right]$$

เมื่อ	a	=	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	=	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum s_{items}^2$	=	ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	s_{total}^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของเครื่องมือทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ ดังนี้

n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูวอนผ้าใยัญชงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแสดงการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการใช้ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยัญชงและการซื้อชุดทำงาน โดยแสดงการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยัญชงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูว (Art Nouveau) โดยแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแสดงการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังตาราง 4.1-4.5

ตาราง 4.1 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = 384)

อายุ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
25-30 ปี	231	60.16
31-35 ปี	153	39.84

จากตาราง 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ 25-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.16 รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.84

ตาราง 4.2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = 384)

สถานภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
โสด	239	62.24
สมรส	139	36.20
หย่าร้าง	3	0.78
เป็นหม้าย	3	0.78

จากตาราง 4.2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 62.24 รองลงมามีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 36.20 หย่าร้างและเป็นหม้าย คิดเป็นร้อยละ เท่ากันคือ 0.78

ตาราง 4.3 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = 384)

อาชีพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
พนักงานเอกชน	179	46.61
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	89	23.18
รับราชการ	54	14.06
รัฐวิสาหกิจ	52	13.54
อื่น ๆ (อาจารย์มหาวิทยาลัย)	10	2.61

จากตาราง 4.3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพ พนักงานเอกชนคิดเป็นร้อยละ 46.61 รองลงมา คือ ประกอบธุรกิจส่วนตัวและค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 23.18 รับราชการคิดเป็นร้อยละ 14.06 รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 13.54 และอาจารย์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 2.61

ตาราง 4.4 รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = 384)

รายได้ (ต่อเดือน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	20	5.21
15,000 -25,000 บาท	186	48.44
25,001-35,000 บาท	90	23.44
35,001 - 45,000 บาท	71	18.49
45,000 บาทขึ้นไป	17	4.43

จากตาราง 4.4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ ระหว่าง 15,000-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.44 รองลงมา คือ อยู่ระหว่าง 25,001-35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.44 รายได้ 35,001 - 45,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.49 รายได้ ต่ำกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.21 และรายได้ 45,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.43

ตาราง 4.5 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n =384)

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	20	5.21
ปริญญาตรี	247	64.32
สูงกว่าปริญญาตรี	117	30.47

จากตาราง 4.5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64.32 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 30.47 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 5.21

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยัญชงและการซื้อชุดทำงาน จากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยัญชงและการซื้อชุดทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแสดงการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังตาราง 4.6-4.13

ตาราง 4.6 เคยใช้ เคยซื้อ เสื้อผ้าหรือเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยัญชง

(n = 384)

เคยใช้ เคยซื้อ เสื้อผ้าหรือเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยัญชง	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อันดับ
เคยซื้อ/เคยใช้	208	54.17	1
ไม่เคยซื้อ/ไม่เคยใช้	111	28.91	2
อื่น ๆ (เคยใช้แต่ไม่เคยซื้อ)	65	16.93	3

จากตาราง 4.6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เคยซื้อ เคยใช้ เสื้อผ้าหรือเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยัญชง คิดเป็นร้อยละ 54.17 รองลงมา คือ ไม่เคยซื้อ ไม่เคยใช้ คิดเป็นร้อยละ 28.91 และอื่น ๆ คือ เคยใช้แต่ไม่เคยซื้อ คิดเป็นร้อยละ 16.93

ตาราง 4.7 เสื้อผ้าหรือเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยัญชงที่ เคยใช้เคยซื้อหรือสนใจที่จะซื้อ

(n = 384)

เสื้อผ้าหรือเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยัญชง	จำนวน (คำตอบ)	ร้อยละ	อันดับ
กระเป๋	215	55.99	1
กระโปรง	154	40.10	2
รองเท้า	110	28.65	3
กางเกง	106	27.60	4
เสื้อ	102	26.56	5
หมวก	102	26.56	6
ผ้าคลุมไหล่	62	16.15	7
ผ้าพันคอ	40	10.42	8

หมายเหตุ ผู้ตอบเลือกคำตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 4.7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ซื้อหรือใช้เสื้อผ้าหรือเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยกันขงมากที่สุด คือ กระเป๋าคิดเป็นร้อยละ 55.99 รองลงมา คือ กระโปรง คิดเป็นร้อยละ 40.10 รองเท้า คิดเป็นร้อยละ 28.65 กางเกง คิดเป็นร้อยละ 27.60 และ เสื้อ คิดเป็นร้อยละ 26.56 หมวก คิดเป็นร้อยละ 26.56 ผ้าคลุมไหล่ คิดเป็นร้อยละ 16.15 และ ผ้าพันคอคิดเป็นร้อยละ 10.42

ตาราง 4.8 โอกาสในการสวมใส่เสื้อผ้าหรือเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยกันขง

(n = 384)

โอกาสในการสวมใส่	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อันดับ
ใช้สวมใส่เป็นชุดลำลอง	181	47.14	1
ใช้สวมใส่ในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ	112	29.17	2
ใช้สวมใส่เป็นชุดทำงาน	60	15.63	3
ใช้สวมใส่เพื่อออกงานสังคม / สังสรรค์	31	8.07	4

จากตาราง 4.8 พบว่าโอกาสที่ผู้ตอบแบบสอบถามสวมใส่เสื้อผ้าหรือเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยกันขงมากที่สุด คือ สวมใส่เป็นชุดลำลอง คิดเป็นร้อยละ 47.14 รองลงมา คือ สวมใส่ในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ เช่น งานบุญประเพณี คิดเป็นร้อยละ 29.17 สวมใส่เป็นชุดทำงาน คิดเป็นร้อยละ 15.63 และสวมใส่เพื่อออกงานสังคม / สังสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 8.07

ตาราง 4.9 เหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อชุดทำงาน

(n = 384)

เหตุผลในการตัดสินใจ	จำนวน (คำตอบ)	ร้อยละ	อันดับ
ซื้อเมื่อชอบ	272	70.83	1
ซื้อเมื่อมีโอกาส	189	49.22	2
ซื้อเมื่อมีการจัดรายการลดราคา	138	35.94	3

หมายเหตุ ผู้ตอบเลือกคำตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 4.9 พบว่า เหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อชุดทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ซื้อเมื่อชอบ คิดเป็นร้อยละ 70.83 รองลงมา คือ ซื้อเมื่อมีโอกาส คิดเป็นร้อยละ 49.22 และซื้อเมื่อมีการจัดรายการลดราคา คิดเป็นร้อยละ 35.94

ตาราง 4.10 ประเด็นในการตัดสินใจซื้อชุดทำงาน

(n = 384)

ประเด็นในการตัดสินใจซื้อชุดทำงาน	จำนวน (คำตอบ)	ร้อยละ	ลำดับ
ความสวยงาม รูปแบบ ความทันสมัย	298	77.60	1
คุณภาพของสินค้า	266	69.27	2
ความเหมาะสมกับบุคลิกภาพ	220	57.29	3
ความเหมาะสมของราคา	218	56.77	4
ความจำเป็นที่ต้องใช้งาน	197	51.30	5
ความสะดวกในการซื้อ	105	27.34	6

หมายเหตุ ผู้ตอบเลือกคำตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 4.10 พบว่าประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาในการตัดสินใจซื้อชุดทำงานมากที่สุด คือ ความสวยงาม รูปแบบ ความทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 77.60 รองลงมา คือ คุณภาพของสินค้า คิดเป็นร้อยละ 69.27 อันดับ 3 คือ ความเหมาะสมกับบุคลิกภาพ คิดเป็นร้อยละ 57.29 และอันดับสุดท้าย คือ ความสะดวกในการซื้อ คิดเป็นร้อยละ 27.34

ตาราง 4.11 ความถี่ในการซื้อชุดทำงาน

(n = 384)

ความถี่ในการซื้อชุดทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทุกเดือน	185	48.18
ทุก 2 สัปดาห์	102	26.56
ทุก 3 เดือน	44	11.46
ทุก 6 เดือน	26	6.77
ทุกสัปดาห์	24	6.25
อื่นๆ (เมื่อชุดเก่าใส่ไม่ได้)	3	0.78

จากตาราง 4.11 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ซื้อชุดทำงาน ทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 48.18 รองลงมา คือ ซื้อทุก 2 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 26.56 อันดับ 3 คือ ซื้อทุก 3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 11.46 และซื้อทุก 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 6.77 ซื้อทุกสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 6.25 อันดับสุดท้าย คือ เมื่อชุดเก่าใส่ไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 0.78

ตาราง 4.12 ราคาของชุดทำงานที่เลือกซื้อเป็นส่วนใหญ่

(n = 384)

ราคาของชุดทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 500 บาท /ตัว	7	1.82
500 - 1,000 บาท /ตัว	132	34.38
1,001 - 1,500 บาท /ตัว	96	25.00
1,501 - 2,000 บาท /ตัว	51	13.28
2,001 - 2,500 บาท /ตัว	80	20.83
สูงกว่า 2,500 บาท/ตัว	18	4.69

จากตาราง 4.12 พบว่าราคาของชุดทำงานที่ผู้ตอบแบบสอบถามซื้อเป็นส่วนใหญ่ คือ ราคา 500 - 1,000 บาท /ตัว คิดเป็นร้อยละ 34.38 รองลงมา คือ ราคา 1,001-1,500 บาท /ตัว คิดเป็นร้อยละ 25.00 ราคา 2,001-2,500 บาท /ตัว คิดเป็นร้อยละ 20.83 ราคา 1,501-2,000 บาท /ตัว คิดเป็นร้อยละ 13.28 ราคาสูงกว่า 2,500 บาท/ตัว คิดเป็นร้อยละ 4.69 และ ต่ำกว่า 500 บาท /ตัว คิดเป็นร้อยละ 1.82

ตาราง 4.13 บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อชุดทำงาน

(n = 384)

บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อชุดทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพื่อน / เพื่อนร่วมงาน	218	56.77
แฟน / คู่สมรส	134	34.90
ครอบครัว / ญาติ	32	8.33

จากตาราง 4.13 พบว่า บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อชุดทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ เพื่อนและเพื่อนร่วมงาน คิดเป็นร้อยละ 56.77 รองลงมา คือ แฟนหรือคู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 34.90 และครอบครัว หรือญาติ คิดเป็นร้อยละ 8.3

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยสังเคราะห์จากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) โดยแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังตาราง 4.14-4.18

ตาราง 4.14 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยสังเคราะห์จากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) แบบชุดติดกัน

(n = 384)

แบบชุดติดกัน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านรูปแบบของชุดทำงานสตรี			
รูปแบบมีความดึงดูดความสนใจ	4.09	0.82	มาก
รูปแบบมีความทันสมัย	3.95	0.84	มาก
รูปแบบได้สัดส่วน	4.15	0.68	มาก
รวม	4.06	0.66	มาก
ด้านความสวยงาม			
ตรงตามความเหมาะสมกับการใช้งาน	3.96	0.71	มาก
ความละเอียดประณีตในการตัดเย็บ	4.13	0.61	มาก
รวม	4.05	0.59	มาก
ด้านประโยชน์ใช้สอย			
ความสะดวกสบายในการใช้งาน	4.07	0.77	มาก
ความเหมาะสมกับการใช้งาน(ใส่ทำงาน)	4.11	0.74	มาก
รวม	4.09	0.64	มาก
ด้านสีสันทัน			
การใช้สีเหมาะสมกับสตรีวัยทำงานอายุ 25-35 ปี	4.24	0.82	มาก
การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน (ใส่ทำงาน)	4.19	0.81	มาก
รวม	4.22	0.75	มาก

ตาราง 4.14 (ต่อ)

แบบชุดติดกัน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านลวดลาย			
ลายผีเสื้อ			
ลวดลายมีความสะอาดตา	4.02	0.80	มาก
การพิมพ์ลายมีความประณีต	4.12	0.66	มาก
การจัดวางลวดลายเหมาะสม	4.09	0.80	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกล้วยง	4.02	0.85	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับชุดติดกัน	3.92	0.90	มาก
รวม	4.03	0.54	มาก
ลายดอกไม้			
ลวดลายมีความสะอาดตา	3.81	0.92	มาก
การพิมพ์ลายมีความประณีต	3.85	0.75	มาก
การจัดวางลวดลายเหมาะสม	4.05	0.87	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกล้วยง	3.92	0.79	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับชุดติดกัน	3.88	0.85	มาก
รวม	3.90	0.55	มาก
ลายเถาวัลย์			
ลวดลายมีความสะอาดตา	3.87	0.76	มาก
การพิมพ์ลายมีความประณีต	3.95	0.92	มาก
การจัดวางลวดลายเหมาะสม	3.97	0.85	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกล้วยง	4.07	0.81	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับชุดติดกัน	4.06	0.88	มาก
รวม	3.99	0.67	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	4.08	0.66	มาก

จากตาราง 4.14 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกล้วยงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนิวโวแบบชุดติดกัน ดังนี้

ด้านรูปแบบของชุดทำงานสตรีเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รูปแบบได้สัดส่วน รูปแบบมีความดึงดูดความสนใจ และ รูปแบบมีความทันสมัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 4.09 3.95 และตามลำดับ ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านความสวยงาม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความละเอียดประณีตในการตัดเย็บ และตรงตามความเหมาะสมกับการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และ 3.96 ตามลำดับ ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านประโยชน์ใช้สอย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเหมาะสมกับการใช้งาน (ใส่ทำงาน) และความสะดวกสบายในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 และ 4.07 ตามลำดับ ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านสีสันทัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใช้สีที่เหมาะสมกับสตรีวัยทำงานอายุ 25-35 ปี และการใช้สีที่เหมาะสมกับการใช้งาน (ใส่ทำงาน) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และ 4.19 ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านลวดลาย ประกอบด้วย ลายผีเสื้อ เมื่อพิจารณาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ซึ่งทุกรายข้อได้รับความพึงพอใจในระดับมาก ลายเถาวัลย์เมื่อพิจารณาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ซึ่งทุกรายข้อได้รับความพึงพอใจในระดับมาก และลายดอกไม้ เมื่อพิจารณาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ซึ่งทุกรายข้อได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกันขงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโวแบบชุดติดกัน ทั้ง 3 ลวดลาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66

ตาราง 4.15 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกันขงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) แบบเสื้อคลุม

(n = 384)

แบบเสื้อคลุม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านรูปแบบของชุดทำงานสตรี			
รูปแบบมีความดึงดูดความสนใจ	4.27	0.65	มาก
รูปแบบมีความทันสมัย	4.11	0.69	มาก
รูปแบบได้สัดส่วน	4.06	0.84	มาก
รวม	4.15	0.60	มาก

ตาราง 4.15 (ต่อ)

แบบสอบถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านความสวยงาม			
ตรงตามความเหมาะสมกับการใช้งาน	4.33	0.72	มาก
ความละเอียดประณีตในการตัดเย็บ	4.13	0.63	มาก
รวม	4.23	0.61	มาก
ด้านประโยชน์ใช้สอย			
ความสะดวกสบายในการใช้งาน	4.02	0.75	มาก
ความเหมาะสมกับการใช้งาน(ใส่ทำงาน)	4.07	0.82	มาก
รวม	4.08	0.67	มาก
ด้านสีสันทัน			
การใช้สีเหมาะสมกับสตรีวัยทำงานอายุ 25-35 ปี	4.05	0.69	มาก
การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน (ใส่ทำงาน)	4.22	0.75	มาก
รวม	4.14	0.62	มาก
ด้านลวดลาย			
ลายผีเสื้อ			
ลวดลายมีความสะอาดตา	4.11	0.68	มาก
การพิมพ์ลายมีความประณีต	4.12	0.69	มาก
การจัดวางลวดลายเหมาะสม	4.02	0.84	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกล้วยง	4.17	0.74	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับชุดติดกัน	4.02	0.87	มาก
รวม	4.09	0.54	มาก
ลายดอกไม้			
ลวดลายมีความสะอาดตา	4.09	0.77	มาก
การพิมพ์ลายมีความประณีต	3.92	0.77	มาก
การจัดวางลวดลายเหมาะสม	3.89	0.87	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกล้วยง	3.91	0.91	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับชุดติดกัน	3.91	0.95	มาก
รวม	3.95	0.57	มาก

ตาราง 4.15 (ต่อ)

แบบเลือกตอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ลายเถาวัลย์			
ลวดลายมีความสะอาดตา	4.22	0.73	มาก
การพิมพ์ลายมีความประณีต	4.03	0.74	มาก
การจัดวางลวดลายเหมาะสม	3.93	0.84	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกล้วยง	4.06	0.84	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับชุดติดกัน	3.93	0.91	มาก
รวม	4.03	0.59	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	4.12	0.46	มาก

จากตาราง 4.15 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกล้วยงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตโนโวแบบเลือกตอบ ดังนี้

ด้านรูปแบบของชุดทำงานสตรีเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รูปแบบมีความดึงดูดความสนใจ รูปแบบมีความทันสมัย และรูปแบบได้สัดส่วน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 4.11 และ 4.06 ตามลำดับ ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านความสวยงาม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตรงตามความเหมาะสมกับการใช้งาน และความละเอียดประณีตในการตัดเย็บ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และ 4.13 ตามลำดับ ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านประโยชน์ใช้สอย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเหมาะสมกับการใช้งาน (ใส่ทำงาน) และความสะดวกสบายในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และ 4.02 ตามลำดับ ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านสีสันทัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน (ใส่ทำงาน) และการใช้สีเหมาะสมกับสตรีวัยทำงานอายุ 25-35 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และ 4.05 ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านลวดลาย ประกอบด้วย ลายผีเสื้อ เมื่อพิจารณาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ซึ่งทุกรายข้อได้รับความพึงพอใจในระดับมาก ลายเถาวัลย์เมื่อพิจารณาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ซึ่งทุกรายข้อได้รับความพึงพอใจในระดับมาก และ ลายดอกไม้ เมื่อพิจารณาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ซึ่งทุกรายข้อได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกันยงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโวแบบเสื้อคลุม ทั้ง 3 ลวดลาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46

ตาราง 4.16 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกันยงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) แบบกระโปรง

(n = 384)

แบบกระโปรง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านรูปแบบของชุดทำงานสตรี			
รูปแบบมีความดึงดูดความสนใจ	4.20	0.72	มาก
รูปแบบมีความทันสมัย	4.04	0.77	มาก
รูปแบบได้สัดส่วน	4.07	0.78	มาก
รวม	4.10	0.65	มาก
ความสวยงาม			
ตรงตามความเหมาะสมกับการใช้งาน	4.16	0.70	มาก
ความละเอียดประณีตในการตัดเย็บ	4.10	0.61	มาก
รวม	4.23	0.61	มาก
ด้านประโยชน์ใช้สอย			
ความสะดวกสบายในการใช้งาน	4.05	0.77	มาก
ความเหมาะสมกับการใช้งาน(ใส่ทำงาน)	4.11	0.74	มาก
รวม	4.04	0.69	มาก
ด้านสีสัณ			
การใช้สีเหมาะสมกับสตรีวัยทำงานอายุ 25-35 ปี	4.02	0.77	มาก
การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน (ใส่ทำงาน)	4.17	0.63	มาก
รวม	4.09	0.58	มาก

ตาราง 4.16 (ต่อ)

แบบกระโปรง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านลวดลาย			
ลายผีเสื้อ			
ลวดลายมีความสะอาดตา	4.08	0.69	มาก
การพิมพ์ลายมีความประณีต	3.86	0.66	มาก
การจัดวางลวดลายเหมาะสม	3.92	0.69	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกล้วยง	4.08	0.81	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับชุดติดกัน	3.95	0.76	มาก
รวม	3.98	0.53	มาก
ลายดอกไม้			
ลวดลายมีความสะอาดตา	3.99	0.90	มาก
การพิมพ์ลายมีความประณีต	3.89	0.90	มาก
การจัดวางลวดลายเหมาะสม	3.97	0.78	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกล้วยง	4.17	0.84	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับชุดติดกัน	4.00	0.73	มาก
รวม	4.00	0.59	มาก
ลายเถาวัลย์			
ลวดลายมีความสะอาดตา	4.08	0.83	มาก
การพิมพ์ลายมีความประณีต	4.04	0.77	มาก
การจัดวางลวดลายเหมาะสม	4.14	0.76	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกล้วยง	4.13	0.71	มาก
ลวดลายมีความเหมาะสมกับชุดติดกัน	4.05	0.78	มาก
รวม	4.09	0.61	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	4.10	0.44	มาก

จากตาราง 4.16 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกล้วยงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนิวโว แบบกระโปรง ดังนี้

ด้านรูปแบบของชุดทำงานสตรีเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รูปแบบมีความดึงดูดความสนใจ รูปแบบได้สัดส่วน และ รูปแบบมีความทันสมัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 4.07 และ 4.04 ตามลำดับ ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านความสวยงาม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตรงตามความเหมาะสมกับการใช้งาน และความละเอียดประณีตในการตัดเย็บ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และ 4.10 ตามลำดับ ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านประโยชน์ใช้สอย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเหมาะสมกับการใช้งาน (ใส่ทำงาน) และความสะดวกสบายในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 และ 4.05 ตามลำดับ ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านสีสันทัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใช้สีที่เหมาะสมกับการใช้งาน (ใส่ทำงาน) และการใช้สีที่เหมาะสมกับสตรีวัยทำงานอายุ 25-35 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และ 4.02 ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านลวดลาย ประกอบด้วย ลายเถาวัลย์เมื่อพิจารณาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ซึ่งทุกรายข้อได้รับความพึงพอใจในระดับมาก ลายดอกไม้ เมื่อพิจารณาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ซึ่งทุกรายข้อได้รับความพึงพอใจในระดับมาก และ ลายผีเสื้อ เมื่อพิจารณาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ซึ่งทุกรายข้อได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกันขุ่นพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตโนวแบบกระโปรง ทั้ง 3 ลวดลาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44

ตาราง 4.17 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อชุดทำงานสตรีจำแนกตามลวดลาย

							(n = 384)
ชุดทำงานสตรี	ลวดลายพิมพ์						ระดับความพึงพอใจ
	ลายผีเสื้อ		ลายดอกไม้		ลายเถาวัลย์		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
เสื้อคลุม	4.09	0.54	3.95	0.57	4.03	0.59	มาก
กระโปรง	3.98	0.53	4.00	0.59	4.09	0.61	มาก
ชุดติดกัน	4.03	0.54	3.90	0.55	3.99	0.67	มาก

จากตาราง 4.18 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกันยงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตโนโว แบบชุดติดกันลายผีเสื้อได้รับความพึงพอใจเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ลายเถาวัลย์ และลายดอกไม้ มีค่าเฉลี่ย 4.03 3.99 และ 3.90 ตามลำดับ แบบเสื้อคลุมลายผีเสื้อมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 4.09 รองลงมาคือ ลายเถาวัลย์ และ ลายดอกไม้ มีค่าเฉลี่ย 4.03 และ 3.95 ส่วนแบบกระโปรงลายเถาวัลย์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 4.09 รองลงมา คือ ลายดอกไม้และลายผีเสื้อ มีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.98 ซึ่งพบว่าทุกแบบได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4.18 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อชุดทำงานสตรี

(n = 384)

ชุดทำงานสตรี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
เสื้อคลุม	4.12	0.46	มาก
กระโปรง	4.10	0.44	มาก
ชุดติดกัน	4.08	0.66	มาก

จากตาราง 4.18 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกันยงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตโนโว เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมจากทุกรายข้อของการประเมินพบว่า เสื้อคลุม มีค่าเฉลี่ย 4.12 กระโปรง มีค่าเฉลี่ย 4.10 และชุดติดกัน มีค่าเฉลี่ย 4.08 ซึ่งพบว่าทุกแบบได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

4.2 การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตโนโวบนผ้าใยกันยงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยซื้อและเคยใช้ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจากผ้าใยกันยง ซึ่งประเภทที่ซื้อมากที่สุด คือ กระเป๋ รองลงมา คือ กระโปรง โอกาสที่สวมใส่จะสวมใส่เป็นชุดลำลอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลิตภัณฑ์จากผ้าใยกันยงส่วนใหญ่จะผลิตเป็นเสื้อผ้า กระเป๋า และมีรูปแบบลำลอง ไม่เป็นทางการมากนัก มีจำหน่ายตามแหล่งท่องเที่ยว หรือ ร้านจำหน่ายผ้าไทยต่าง ๆ ทำให้เป็นที่นิยมของผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอรชร (2550) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการตลาดผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกันยง และเศษเหลือทิ้ง พบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์กันยง ที่พบ คือ นำเส้นใยมา

ทอเป็นผ้าผืน แล้วนำมาตัดเย็บแปรรูปเป็นเสื้อผ้า กระเป๋า หมวก เข็มขัด ปลอกหมอน เป็นต้น นอกจากนี้เหตุผลส่วนใหญ่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามตัดสินใจเลือกซื้อชุดทำงาน คือ ซื้อเมื่อชอบ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจของ สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ (2550) ที่ได้สำรวจทัศนคติและพฤติกรรมผู้บริโภคต่อเสื้อผ้าชุดทำงาน พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะซื้อสินค้าเมื่อชอบหรือถูกใจ ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาในการตัดสินใจซื้อชุดทำงานมากที่สุด คือ ความสวยงาม รูปแบบ ความทันสมัย รองลงมา คือ คุณภาพของสินค้า และความถี่ในการซื้อ คือ ซื้อทุกเดือน ราคาของชุดทำงานที่ซื้อส่วนใหญ่ คือ ประมาณ 500 - 1,000 บาท/ตัว บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อชุดทำงาน คือ เพื่อน หรือเพื่อนร่วมงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดและ อายุ 25-30 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงาน เพื่อนจึงเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ

จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยถักยุงพิมพ์ลายจาก ศิลปะอาร์ตโนว เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมจากทุกรายข้อของการประเมิน พบว่า เสื้อคลุม มีค่าเฉลี่ย 4.12 กระโปรง มีค่าเฉลี่ย 4.10 ชุดติดกัน มีค่าเฉลี่ย 4.08 ซึ่งพบว่าทุกแบบได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ด้านรูปแบบ ด้านประโยชน์ใช้สอย และด้านความสวยงาม กล่าวคือ มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจ ได้สัดส่วน เป็นรูปแบบพื้นฐานที่สุภาพ มีความสวยงามตรงตามความเหมาะสมกับการใช้งาน ได้ออกแบบให้สอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอย คือ ใส่ทำงาน คำนึงถึงความสบายในการสวมใส่โดยการกำหนดคุณลักษณะของวัตถุดิบเพื่อให้เป็นแนวคิธรรมชาติดี คือ เลือกใช้ผ้าที่เป็นเส้นใยธรรมชาติอย่างผ้าใยถักยุงแต่มีการฟอกขาวมีผิวสัมผัสที่นุ่มใส่สบาย ทำให้ผู้สวมใส่มีความคล่องตัวในการทำงาน รวมทั้งมีความละเอียดประณีตในการตัดเย็บเพื่อให้ชุดทำงานมีคุณภาพสามารถสวมใส่ได้นาน สอดคล้องกับเจียมจิต (2546) ที่กล่าวว่า ลักษณะของแบบเสื้อต้องออกแบบให้มีประโยชน์ใช้สอยสอดคล้องกับอาชีพ เช่น ช่างเทคนิคต้องการชุดทำงานที่ให้ความปลอดภัยและคล่องตัวในการทำงาน นักกีฬาต้องการชุดรัดรูปไม่รุงรัง นักธุรกิจต้องการชุดภูมิฐานเพิ่มความสง่างาม เป็นต้น

ด้านสีสันทันมีความเหมาะสมกับการใส่ทำงาน เนื่องจากสีพื้นของชุดกับสีของลวดลายเป็นสีอ่อน ไม่ฉูดฉาดจนเกินไป คือ สีพื้นเป็นสีขาวครีม สีของลวดลายเป็นสีเทาฟ้าเป็นการผสมสีฟ้ากับสีเทาเข้าด้วยกัน เนื่องจากสีเทา (Gray) ให้ความรู้สึกสบาย อนุรักษ์นิยม และสีน้ำเงินให้ความรู้สึกเยือกเย็น สวยมีศักดิ์ศรี นิยมใช้สีอ่อนในการออกแบบเสื้อผ้า ทำให้ชุดทำงานมีภาพลักษณ์ที่สุภาพมองแล้วสบายตา สอดคล้องกับเจียมจิต (2546) ที่กล่าวว่า การเลือกใช้สีให้เหมาะกับเวลาและโอกาส อย่างเช่น ชุดใส่ไปทำงาน ควรใช้สีสุภาพ สีอ่อนสดใส ถ้าใช้สีเข้มควรเป็นสีที่ถูกลดค่าความ

เข้มให้หม่นลง ประกอบกับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นวัยสาว มีอายุ 25-30 ที่สามารถใช้สีได้อย่างกว้างขวางตั้งแต่สีสดใสแบบวัยรุ่นหรือสีหม่น สีเข้ม สีสด โดยการนำไปใช้ จะดูจากโอกาสใช้สอยว่าเป็นชุดอะไร และให้เข้ากับผิว สวมใส่แล้วเสริมบุคลิกภาพ

ด้านลวดลาย อาจเป็นเพราะลวดลายมีความสะดวกตา การพิมพ์ลายมีความประณีต การจัดวางลวดลายเหมาะสม เนื่องจากได้มีการออกแบบลวดลายด้วยแรงบันดาลใจจากศิลปะอาร์ตนิวโวมที่มีเส้นและลวดลายอ่อนช้อยเหมาะกับผู้สวมใส่ที่เป็นสตรี ประกอบกับการใช้เทคนิคการพิมพ์ซิลค์สกรีนใช้หมึกพิมพ์เชื่อน้ำแบบสีจืด ทำให้เนื้อสีแทรกซึมเข้าไประหว่างเส้นใยผ้าซึ่งเหมาะกับผ้าสีอ่อนอย่างผ้าใยกล้วยงที่ฟอกขาวแล้ว อีกทั้งใช้การสกรีนแบบรีพีททำให้ลวดลายต่อเนื่อง เพราะต้องสกรีนลวดลายที่ออกแบบให้เต็มผืนผ้าที่มีความกว้างพอสมควรเพื่อให้ได้ปริมาณผ้าเพียงพอกับการตัดเย็บเป็นชุดทำงานสตรี เหล่านี้ทำให้ลวดลายมีความคมชัด ประณีต มีลวดลายค้อยข้างละเอียดอ่อนช้อย ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับพินาติน (2549) กล่าวว่า การจะได้ผลงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดต่อผู้ใช้ประโยชน์จากลวดลายผ้า นามาส่งความสำเร็จด้านการจัดจำหน่าย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการออกแบบลวดลายผ้า จะต้องคำนึงถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบลวดลายผ้าเพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจหาแนวทางในการออกแบบลวดลายตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาวิเคราะห์ก่อนตัดสินใจออกแบบลวดลายผ้า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพิริยา (2553) กล่าวว่า การวางลายโดยใช้ช่องไฟหรือความห่างที่ไม่เท่ากัน ลวดลายและช่องไฟที่มีความแตกต่างหลากหลาย ดูแล้วทำให้ลดความซ้ำน่าเบื่อลงได้ และสอดคล้องกับพรสนอง (2547) กล่าวว่า ศิลปะอาร์ตนิวโวมมีลักษณะเด่นของการใช้เส้น คือ ใช้รูปแบบธรรมชาติ โดยเฉพาะดอกไม้และพืชอื่น ๆ มาทำเป็นลวดลายเส้นโค้งที่อ่อนช้อย การโค้งพลิ้วไหว เช่น นี้ ทำให้เกิดความรู้สึกบางเบา สง่างาม และมีอิสรภาพ

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกล้วยงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนิวโวมที่เปรียบเทียบกับลวดลาย พบว่า ลายผีเสื้อเมื่อตัดเย็บเป็นชุดแบบชุดติดกันและแบบเสื้อคลุม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าลายดอกไม้ และเถาวัลย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริเวณหรือพื้นที่ว่าง (Space) ของชุดติดกันกับเสื้อคลุมมีพื้นที่เหมาะสมกับลวดลายของผีเสื้อ กล่าวคือ ทำให้เห็นลายไม่เยอะจนเกินไป มีจุดเน้น จุดซ้ำที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของพิริยา (2553) ที่กล่าวว่าส่วนเด่นและส่วนรอง ทำให้เกิดความโดดเด่นทางศิลปะ ดูแล้วเกิดความน่าสนใจประทับใจ แก่ผู้พบเห็น จุดเน้นอาจจะเป็นสี รูปทรง ลวดลาย หรือพื้นผิวของผลงาน ในการเน้นจุดเด่นควรมีตำแหน่งไม่กระจายทั่วทั้งตัวผลงาน เพราะถ้าจุดเด่นเกิดทั่วไปเหมือน ๆ กัน จะกลายเป็นความกลมกลืนทันที ควรมีตำแหน่งอื่น เป็นจุดส่วนรองคล้ายจุดเด่นนั่นเอง แต่มี

ความสำคัญรองไปตามลำดับจะช่วยให้เกิดความสดล้นทางผลงานการออกแบบ ดูแล้วเกิดความนุ่มนวล ประกอบกับเนื้อผ้าของใยัญชงมีลักษณะหยาบไม่เหมาะสมกับลวดลายที่ต้องการความคมชัดมากนัก เพราะภาพลายผีเสื้อมีลักษณะทับซ้อนกัน สามารถมองเห็นได้หลายมิติ ให้ความรู้สึกรู้สึกเป็นธรรมชาติ ผิวสัมผัสของงานพิมพ์มีลักษณะเกิดขึ้นแบบธรรมชาติเหมือนลวดลายของปีกผีเสื้อ สอดคล้องกับแนวคิดของนวนน้อย (2542) ที่กล่าวว่า ลักษณะผิว (Texture) ของวัตถุแต่ละชนิดจะมีพื้นผิวภายนอกแตกต่างกัน วัตถุบางชนิดมีผิวหยาบ ขรุขระ บางชนิดมีผิวเรียบเป็นมันวาว ลักษณะผิวต่าง ๆ เหล่านี้ จะทำให้เกิดความรู้สึกลทางกายสัมผัสและจักขุสัมผัส ดังนั้น การเลือกใช้หรือการตกแต่งพื้นผิวอย่างถูกต้องเหมาะสมจะช่วยให้ศิลปกรรมนั้น ๆ มีคุณค่าทางสุนทรียภาพและคุณค่าด้านหน้าที่ใช้สอยได้ดีขึ้น แต่สำหรับแบบกระโปรงพบว่าลายผีเสื้อมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่ของกระโปรงมีบริเวณไม่เหมาะสมกับขนาดของลวดลายที่มีขนาดใหญ่และเท่ากัน ทำให้ลวดลายไม่น่าสนใจ ไม่มีจุดเด่นชัดเจน ดังนั้นจึงควรลดหรือเพิ่มขนาดของลวดลายให้มีลักษณะเล็กใหญ่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดจุดเด่นและจุดรองให้กับลวดลายมากยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมในทุกด้านจะพบว่า แบบเสื้อคลุม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.12 รองลงมาคือ กระโปรง มีค่าเฉลี่ย 4.10 และชุดติดกัน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 4.08 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากลวดลายที่ได้ออกแบบ คือ ลายผีเสื้อ ลายดอกไม้ และลายเถาวัลย์ เมื่อนำไปตัดเย็บเป็นเสื้อคลุมแล้วลวดลายดูสวยงามเหมาะสมไม่เยอะจนเกินไป ถ้าเปรียบเทียบกับชุดติดกันเมื่อสวมใส่แล้วทำให้ลวดลายดูเยอะ ไม่มีจุดเด่นน่าสนใจ ทำให้ได้รับความพึงพอใจจากผู้ตอบแบบสอบถามน้อยกว่าแบบเสื้อคลุมและแบบกระโปรงที่สามารถสวมใส่กับกระโปรงหรือเสื้อที่มีสีพื้นได้หลากหลาย ช่วยส่งเสริมให้ลวดลายของเสื้อหรือกระโปรงมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชงด้วยวิธีการพิมพ์สกรีน 2) ออกแบบชุดทำงานสตรีโดยใช้ผ้าใยัญชงพิมพ์ลวดลายจากศิลปะอาร์ตนูโว 3) ศึกษาความพึงพอใจของสตรีวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อชุดทำงานสตรีพิมพ์ลวดลายจากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชง เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบร่างลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโว จำนวน 15 ลวดลาย แบบร่างชุดทำงานสตรี จำนวน 15 แบบ ชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใย ัญชงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว จำนวน 9 ชุด และแบบสอบถามความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ สตรีวัยทำงานอายุ 25-35 ปีในเขต สาทรและเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 384 คน

5.1 สรุปผล

5.1.1 การพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชงด้วยวิธีการพิมพ์สกรีน

การพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวประกอบด้วย ลวดลายจากผีเสื้อ ลวดลายจากดอกไม้ และลวดลายจากเถาวัลย์ เมื่อนำไปสกรีนบนผ้าใยัญชงโดยการพิมพ์ด้วยหมึกเชื่อน้ำแบบสีจมพบว่าสามารถพิมพ์ติดกับเนื้อผ้าได้เป็นอย่างดี และสำหรับการตัดเย็บเป็นชุดทำงานสตรี พบว่าลวดลายผีเสื้อได้รับความพึงพอใจมากที่สุดเมื่อตัดเย็บเป็นชุดติดกัน และเสื้อคลุม แต่ควรมีการพัฒนาในเรื่องของขนาดลวดลายให้มีลักษณะเล็กใหญ่ลดหลั่นกัน หากจะนำไปตัดเย็บเป็นกระโปรง ทั้งนี้เพื่อเป็นสร้างความน่าสนใจให้กับลายพิมพ์มากยิ่งขึ้น และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคได้

5.1.2 การออกแบบชุดทำงานสตรีโดยใช้ผ้าใยัญชงพิมพ์ลวดลายจากศิลปะอาร์ตนูโว

การออกแบบชุดทำงานสตรีควรเป็นรูปแบบเรียบง่าย สุกภาพเรียบร้อย ไม่มีรายละเอียดมากนักสามารถประยุกต์สวมใส่กับเสื้อผ้าได้หลากหลายรูปแบบ และให้มีรูปทรงเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน แต่ทำให้ผู้สวมใส่ดูสวยงาม ดูกระฉับกระเฉง เหมาะสำหรับการทำงานที่ต้องการการเคลื่อนไหวมาก เสริมให้มีบุคลิกภาพที่มั่นใจ สวมใส่ได้หลากหลายโอกาส และรูปแบบเสื้อผ้าที่

ออกแบบควรเป็นแบบเรียบง่ายจะเป็นการเสริมให้ลวดลายพิมพ์ดูเด่นชัดเพื่อการโชว์ลวดลายของลายผ้าที่สวยงาม

5.1.3 ความพึงพอใจของสตรีวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อชุดทำงานสตรีพิมพ์ลวดลายจากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยกล้วยง

5.1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภค ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 25-30 ปี สถานภาพโสด อาชีพเป็นพนักงานเอกชน มีรายได้ ระหว่าง 15,000 -25,000 บาท มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี เคยซื้อ เคยใช้ เสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยกล้วยง ซึ่งประเภทที่ซื้อมากที่สุด คือ กระเป๋ รองลงมา คือ กระโปรง โอกาสที่สวมใส่ มากที่สุด คือ สวมใส่เป็นชุดลำลอง และเหตุผลส่วนใหญ่ในการตัดสินใจเลือกซื้อชุดทำงาน คือ ซื้อเมื่อชอบ ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาในการตัดสินใจซื้อชุดทำงานมากที่สุด คือ ความสวยงาม รูปแบบ ความทันสมัย ส่วนความถี่ในการซื้อ คือ ซื้อทุกเดือน ราคาของชุดทำงานที่ซื้อส่วนใหญ่ คือ ประมาณ 500 - 1,000 บาท /ตัว บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อชุดทำงานมากที่สุด คือ เพื่อน หรือเพื่อนร่วมงาน

5.1.3.2 ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยกล้วยงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมจากทุกรายข้อของการประเมิน พบว่า ชุดติดกัน เสื้อคลุม กระโปรง ทั้งลายผีเสื้อ ลายดอกไม้ ลายเถาวัลย์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.08 4.12 และ 4.10 ตามลำดับ ซึ่งพบว่าทุกแบบได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยกล้วยงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

5.2.1.1 จากการวิจัยพบว่าการออกแบบลวดลายบางลวดลายเมื่อนำไปตัดเย็บเป็นชุดติดกันแล้ว ทำให้ลวดลายดูเยอะเกินไป เนื่องจากมีขนาดของลายเท่ากันทุกส่วน ดังนั้นจึงควรเพิ่มหรือลดขนาดของลายในบางส่วนเพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบของชุดและมีความสวยงามมากยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม และพิจารณาคัดเลือกวลยพินิจ
และแบบร่างชุดทำงานสตรีเพื่อตัดเย็บเป็นชุดทำงานสตรีต้นแบบจากผ้าใยถักขง

1. รองศาสตราจารย์ดร.พรสนอง วงศ์สิงทอง
อาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.อโนทัย ชลชาติกัญญา
อาจารย์ประจำคณะอุตสาหกรรมเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาคร ชลสาคร
อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
4. คุณบัญชา อุดโพธิ์
เจ้าของร้านสตูดิโอบุณยวง
5. คุณวิภาวัลย์ พรหมจำ
เจ้าของร้านสุทเจ้าคุณ

5.2.1.2 จากการวิจัยพบว่า รูปแบบของชุดทำงานยังไม่หลากหลาย ควรมีการออกแบบชุดให้หลากหลายมากขึ้น เช่น ชุดติดกันอาจทำเป็นเสื้อไม่มีแขน และเวลาสวมใส่ทำงานสามารถหาเสื้อคลุมแบบสีพื้นมาสวมทับ เพื่อลดความคล้ายที่ดูมากเกินไปของชุด

5.2.1.3 จากการสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยสังเคราะห์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) แต่ควรมีการพัฒนาชุดลายให้สอดคล้องและเหมาะสมกับแบบชุดทำงานในแบบอื่น ๆ ต่อไป

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

5.2.2.1 ควรนำผ้าใยสังเคราะห์ผ่านการสกรีนลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวแล้วไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น เช่น กระเป๋า ปลอกหมอน หรือผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน ที่สามารถผลิตในปริมาณมากได้ เพื่อให้เพียงพอต่อการจำหน่ายให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

5.2.2.2 ควรพัฒนาในเรื่องของเทคนิคการสกรีนในแบบอื่นเพื่อให้ได้สีสันทันทีหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น การสกรีนแบบเรนโบว์ การสกรีนลายหินอ่อน ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปตัดเย็บเป็นชุดทำงานหรือผลิตภัณฑ์แบบอื่นต่อไป

5.2.2.3 ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของการทำความสะอาดและการดูแลรักษา รวมถึงความเหมาะสมในการใช้งาน

5.2.2.4 ควรมีการกระจายกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ไปยังเขตพื้นที่อื่น เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่แตกต่าง และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5.2.2.5 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรี เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในการออกแบบและพัฒนาชุดทำงานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคต่อไป

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างลวดลายพิมพ์
เรื่องการพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี

คำอธิบาย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรีเป็นการวิจัยและพัฒนา (Reserch and Development) โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชงด้วยวิธีการพิมพ์สกรีน
- 2) เพื่อออกแบบชุดทำงานสตรีโดยใช้ผ้าใยัญชงพิมพ์ลวดลายจากศิลปะอาร์ตนูโว
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสตรีวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อชุดทำงานสตรีพิมพ์ลวดลายจากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชง

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) ประกอบด้วย ลวดลายรูปแบบจากผีเสื้อ รูปแบบจากดอกไม้ และรูปแบบเถาวัลย์ จำนวนรูปแบบละ 5 ลวดลาย รวมทั้งหมด 15 ลวดลาย เพื่อให้ท่านพิจารณาคัดเลือกลายที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ให้เลือกรูปแบบละ 1 ลายเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการสกรีนลวดลายบนผ้าใยัญชง และนำไปตัดเย็บเป็นชุดทำงานสตรีต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี

นายศรัณย์ จันทร์แก้ว

นักศึกษาปริญญาโทสาขาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
 คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
พร้อมให้เหตุผลประกอบการพิจารณา

1. ลวดลายจากรูปแบบผีเสื้อ จำนวน 5 ลาย โปรดเลือกเพียง 1 ลาย

☐ ลายที่

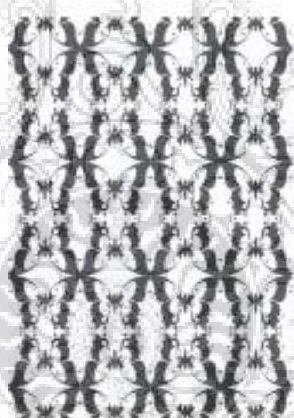
☐ ลายที่

☐ ลายที่

☐ ลายที่

☐ ลายที่

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ.....

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะและข้อแนะนำการแก้ไข.....

.....
.....

2. ลวดลายจากรูปแบบดอกไม้ จำนวน 5 ลาย โปรดเลือกเพียง 1 ลาย

☐

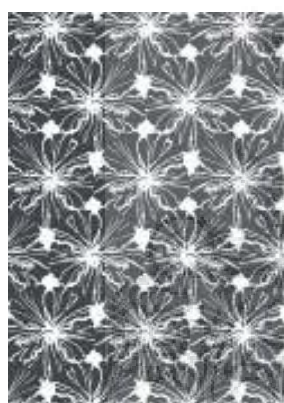
ลายที่

☐

ลายที่

☐

ลายที่

☐

ลายที่

☐

ลายที่

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะและข้อแนะนำการแก้ไข.....

.....

.....

3. ลวดลายจากรูปแบบแถววัลย์ จำนวน 5 ลาย โปรดเลือกเพียง 1 ลาย

☐

ลายที่

☐

ลายที่

☐

ลายที่

☐

ลายที่

☐

ลายที่

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะและข้อแนะนำการแก้ไข.....

.....

.....

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างชุดทำงานสตรี
เรื่องการพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตโนวบนผ้าใยัญชงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี

คำอธิบาย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตโนวบนผ้าใยัญชงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรีเป็นการวิจัยและพัฒนา (Reserch and Development) โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตโนวบนผ้าใยัญชงด้วยวิธีการพิมพ์สกรีน
- 2) เพื่อออกแบบชุดทำงานสตรีโดยใช้ผ้าใยัญชงพิมพ์ลวดลายจากศิลปะอาร์ตโนว
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสตรีวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อชุดทำงานสตรีพิมพ์ลวดลายจากศิลปะอาร์ตโนวบนผ้าใยัญชง

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างชุดทำงานสตรี ประกอบด้วย ชุดทำงานสตรีจำนวน 15 แบบ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ชุดติดกัน เสื้อ กระโปรง กลุ่มละ 5 แบบ เพื่อให้ท่านพิจารณาคัดเลือกแบบที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ให้เหลือกลุ่มละ 1 แบบเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการตัดเย็บเป็นชุดทำงานต้นแบบ

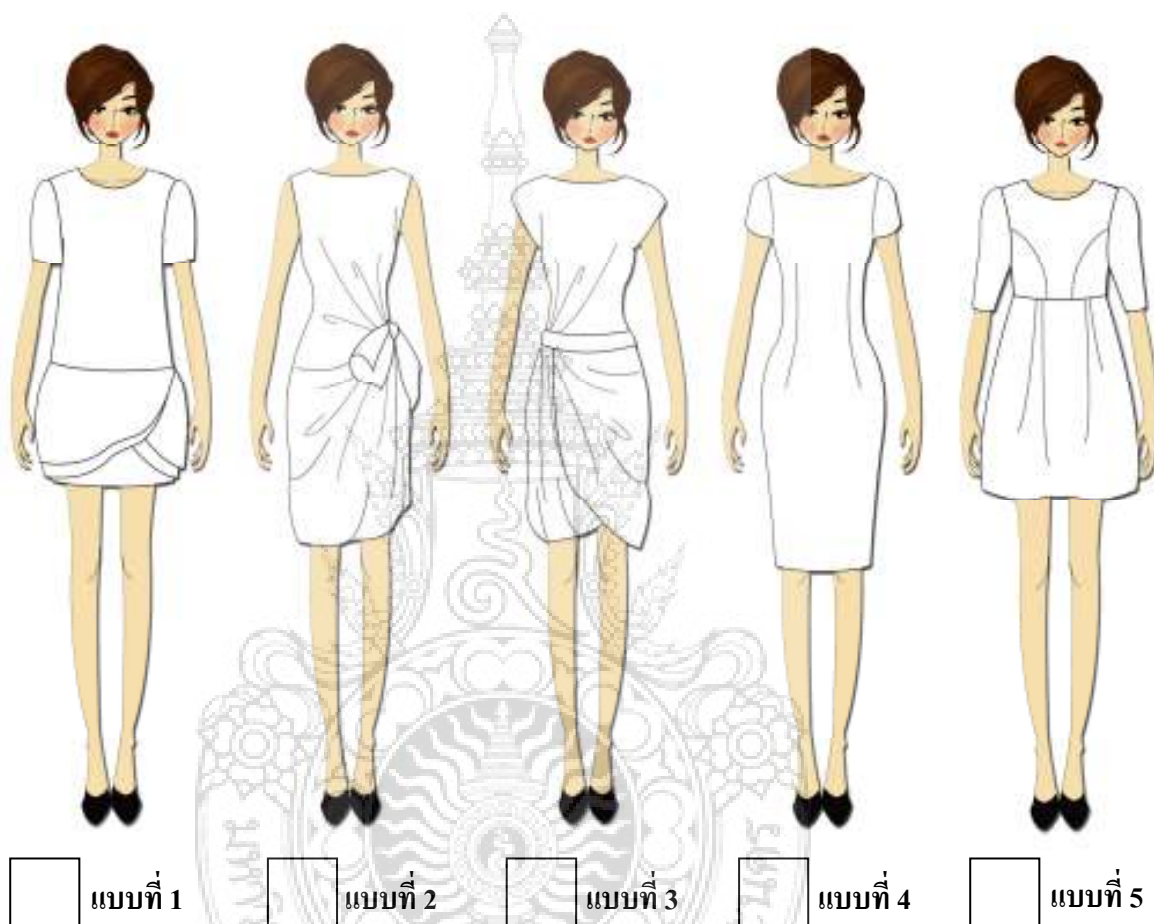
ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี

นายศรัณย์ จันทร์แก้ว

นักศึกษาปริญญาโทสาขาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
 คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
พร้อมให้เหตุผลประกอบการพิจารณา

1. แบบร่างชุดทำงานสตรีรูปแบบชุดติดกันจำนวน 5 แบบ โปรดเลือกเพียง 1 แบบ

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ.....

.....

.....

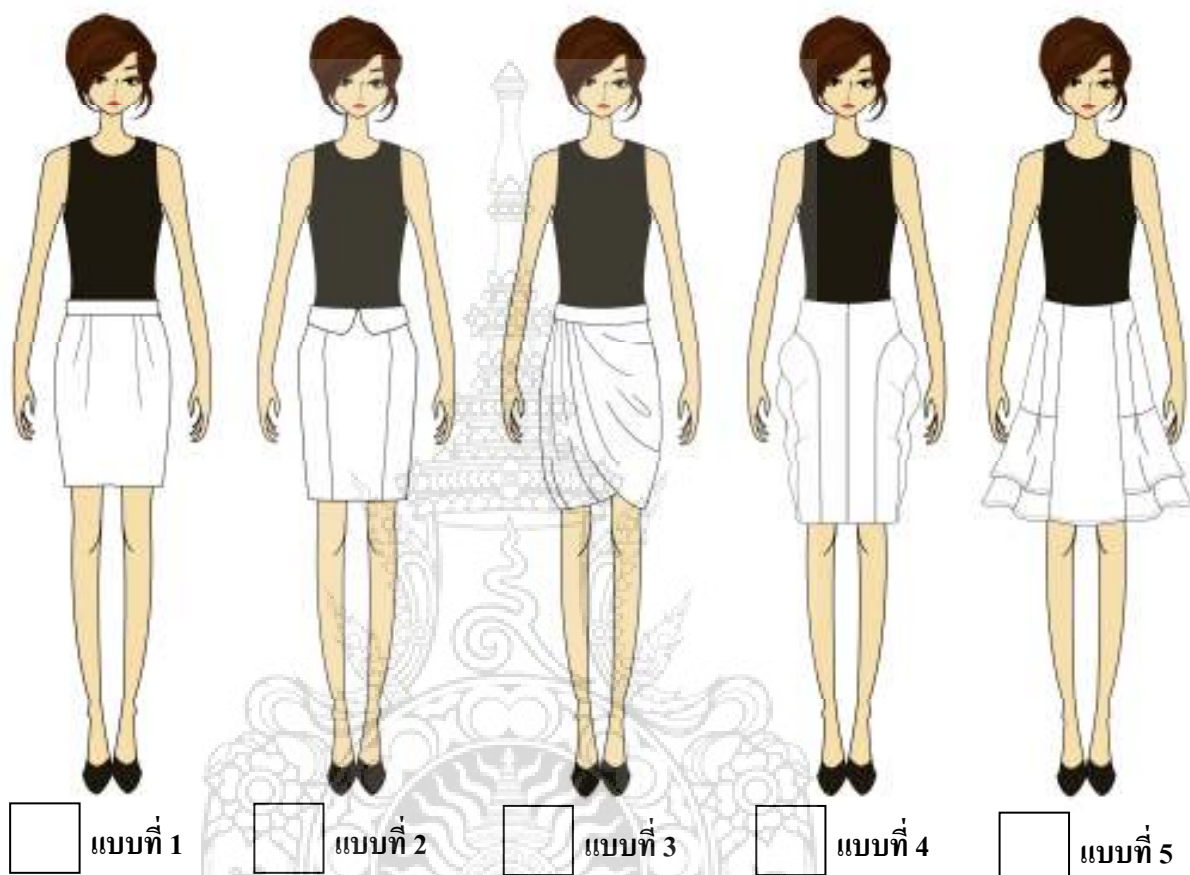
.....

ข้อเสนอแนะและข้อแนะนำการแก้ไข.....

.....

.....

2. แบบร่างชุดทำงานสตรีรูปแบบกระโปรงจำนวน 5 แบบ โปรดเลือกเพียง 1 แบบ

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ.....

.....

.....

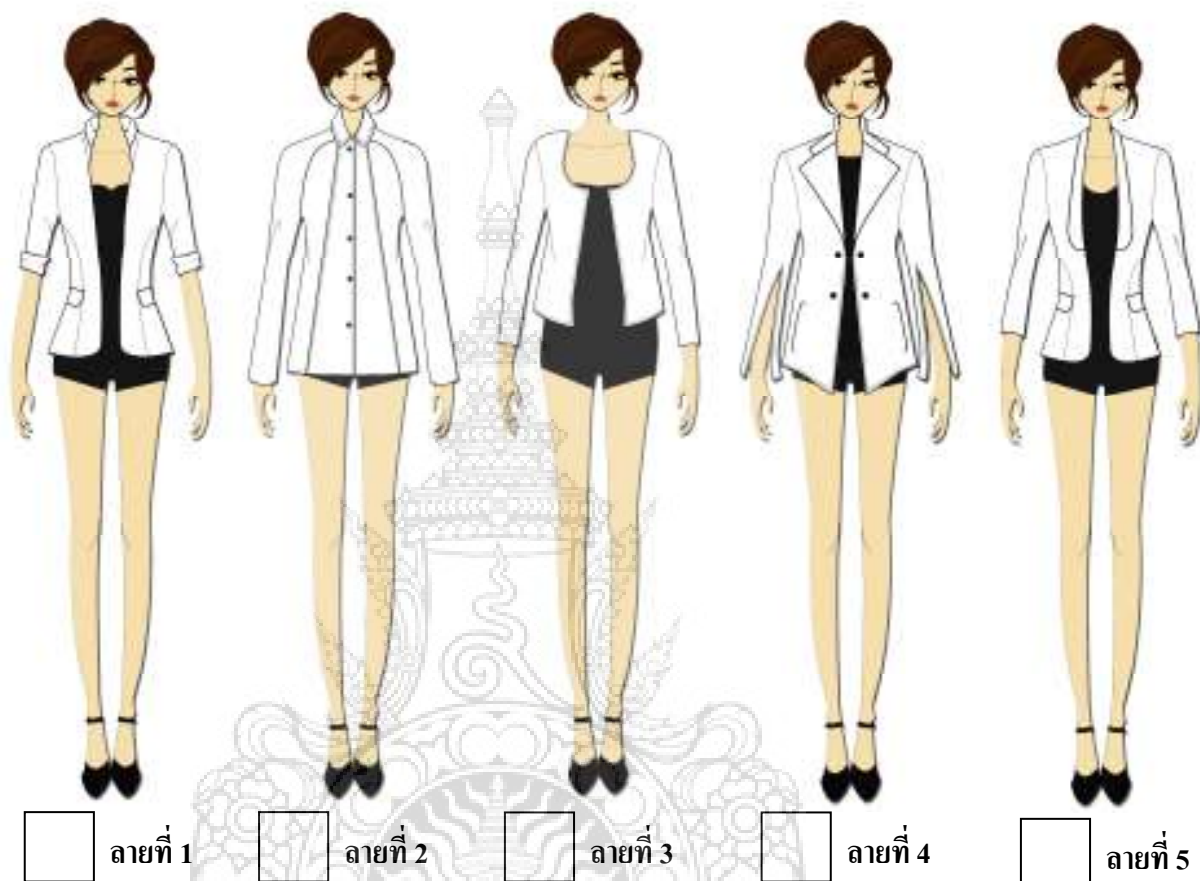
ข้อเสนอแนะและข้อแนะนำการแก้ไข.....

.....

.....

.....

3. แบบร่างชุดทำงานสตรีรูปแบบเสื้อคลุมจำนวน 5 แบบ โปรดเลือกเพียง 1 แบบ

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ.....

.....

ข้อเสนอแนะและข้อแนะนำการแก้ไข.....

.....

แบบสอบถามความพึงพอใจ

เรื่อง “การพัฒนาตลาดขายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี”

คำอธิบาย

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทหลักสูตร
คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนคร โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาตลาดขายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยัญชงด้วยวิธีการพิมพ์สกรีน
2. เพื่อออกแบบชุดทำงานสตรีโดยใช้ผ้าใยัญชงพิมพ์ลวดลายจากศิลปะอาร์ตนูโว
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสตรีวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อชุดทำงาน

สตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยัญชงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau)

คำชี้แจง

แบบสอบถามความพึงพอใจของสตรีวัยทำงานที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วย
ผ้าใยัญชงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลการใช้ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกาย
จากผ้าใยัญชงและการซื้อชุดทำงาน

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยัญชงพิมพ์
ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau)

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามฉบับนี้ทุกข้อ และตรงกับความคิด
เห็นของท่านตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของท่าน ผู้วิจัยจะนำ
ข้อมูลไปใช้ในเชิงวิชาการเท่านั้น เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดทำงานสตรีที่
ตัดเย็บด้วยผ้าใยัญชงพิมพ์ลายจากศิลปะอาร์ตนูโว และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า
ผลกระทบใด ๆ ต่อท่าน และขอขอบพระคุณที่ท่านได้กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามฉบับ
นี้เป็นอย่างสูง มา ณ ที่นี้

นายศรัณย์ จันทร์แก้ว

นักศึกษาปริญญาโท สาขาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหน้าคำตอบที่ตรงกับท่านมากที่สุดและกรณากกรอรายละเอียดลงในช่องว่างที่กำหนดถ้าเลือกตัวเลือกอื่น ๆ

1. อายุ

☐ 25-30 ปี

☐ 31-35 ปี

2. สถานภาพ

☐ โสด

☐ สมรส

☐ หย่าร้าง

☐ เป็นหม้าย

3. อาชีพ

☐ รับราชการ

☐ พนักงานเอกชน

☐ รัฐวิสาหกิจ

☐ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

4. รายได้ (ต่อเดือน)

☐ ต่ำกว่า 15,000 บาท

☐ 15,000 -25,000 บาท

☐ 25,001-35,000 บาท

☐ 35,001 - 45,000 บาท

☐ 45,000 บาทขึ้นไป

5. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลการใช้ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยัญชง และการซื้อชุดทำงาน

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าคำตอบที่ตรงกับท่านมากที่สุดและกรณารอก รายละเอียดลงในช่องว่างที่กำหนดถ้าเลือกตัวเลือกอื่น ๆ

1. ท่านเคยใช้ เคยซื้อ เสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกายจากผ้าใยัญชงหรือไม่

- ☐ เคยซื้อ/เคยใช้
- ☐ ไม่เคยซื้อ/ไม่เคยใช้
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

2. ท่านเคยใช้ เคยซื้อ หรือสนใจที่จะซื้อเสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกายจากผ้าใยัญชงประเภทใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เสื้อ	☐ กางเกง	☐ กระโปรง
☐ ผ้าพันคอ	☐ รองเท้า	☐ กระเป๋า
☐ หมวก	☐ ผ้าคลุมไหล่	
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)		

3. ถ้าท่านจะเลือกซื้อเสื้อผ้าหรือเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยัญชงเพื่อใช้หรือสวมใส่ในโอกาสใดมากที่สุด (เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว)

- ☐ ใช้สวมใส่เป็นชุดทำงาน
- ☐ ใช้สวมใส่เพื่อออกงานสังคม / สังสรรค์
- ☐ ใช้สวมใส่ในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ เช่น งานบุญประเพณี
- ☐ ใช้สวมใส่เป็นชุดลำลอง
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

4. ท่านตัดสินใจเลือกซื้อชุดทำงานด้วยเหตุผลใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ซื้อเมื่อชอบ
- ☐ ซื้อเมื่อมีโอกาสด
- ☐ ซื้อเมื่อมีการจัดรายการลดราคา
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

5. ประเด็นการตัดสินใจซื้อชุดทำงานของท่านด้วยเหตุผลใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ คุณภาพของสินค้า เช่น ความคงทน การตัดเย็บ สี สัน
- ☐ ความสวยงาม รูปแบบ ความทันสมัย

- ☐ ความจำเป็นที่ต้องใช้งาน
- ☐ ความเหมาะสมกับบุคลิกภาพ
- ☐ ความเหมาะสมของราคา
- ☐ ความสะดวกในการซื้อ
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

6. ความถี่ในการซื้อชุดทำงานของท่าน

- ☐ ทุกสัปดาห์
- ☐ ทุก 2 สัปดาห์
- ☐ ทุกเดือน
- ☐ ทุก 3 เดือน
- ☐ ทุก 6 เดือน
- ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ)

7. ราคาของชุดทำงานที่ท่านเลือกซื้อเป็นส่วนใหญ่ (เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว)

- ☐ ต่ำกว่า 500 บาท /ตัว
- ☐ 500 - 1,000 บาท /ตัว
- ☐ 1,001 - 1,500 บาท /ตัว
- ☐ 1,501 - 2,000 บาท /ตัว
- ☐ 2,001 - 2,500 บาท /ตัว
- ☐ สูงกว่า 2,500 บาท/ตัว

8. บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อชุดทำงานของท่านมากที่สุดคือใคร(เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว)

- ☐ ครอบครัว /ญาติ
- ☐ เพื่อน /เพื่อนร่วมงาน
- ☐ แฟน / คู่สมรส
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีที่ตัดเย็บด้วยผ้าใยสังเคราะห์จาก
ศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาชุดทำงานสตรีแล้วอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ความพึงพอใจของท่านเพียงคำตอบเดียว โดยคำถามแต่ละข้อจะกำหนดระดับเกณฑ์การให้
คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน 5	-	มีความพึงพอใจมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	-	มีความพึงพอใจมาก
ระดับคะแนน 3	-	มีความพึงพอใจปานกลาง
ระดับคะแนน 2	-	มีความพึงพอใจ น้อย
ระดับคะแนน 1	-	มีความพึงพอใจ น้อยที่สุด

3.1 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีแบบชุดติดกัน

ชุดติดกัน	รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
 ลายผีเสื้อ	1. รูปแบบของชุดทำงานสตรีแบบชุดติดกัน					
	1.1 ท่านคิดว่ารูปแบบดึงดูดความสนใจอยู่ในระดับใด					
	1.2 ท่านคิดว่ารูปแบบมีความทันสมัยอยู่ในระดับใด					
	1.3 ท่านคิดว่ารูปแบบได้สัดส่วนอยู่ในระดับใด					
	2. ความสวยงาม					
	2.1 ท่านคิดว่าความสวยงามตรงตามความเหมาะสมกับการใช้งานอยู่ในระดับใด					
	2.2 ท่านคิดว่าความละเอียดประณีตในการตัดเย็บอยู่ในระดับใด					
	3. ประโยชน์ใช้สอย					
	3.1 ท่านคิดว่าความสะดวกสบายในการใช้งานอยู่ในระดับใด					
	3.2 ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมกับการใช้งาน(ใส่ทำงาน) อยู่ในระดับใด					
 ลายดอกไม้						

ชุดติดกัน	รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
 ลายเถาวัลย์	4. สีส้น					
	4.1 ท่านคิดว่าการใช้สีเหมาะสมกับสตรีวัยทำงานอายุ25-35 ปีอยู่ในระดับใด					
	4.2 ท่านคิดว่าการใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน (ใส่ทำงาน) อยู่ในระดับใด					
	5. ลวดลาย					
	5.1 ลายผีเสื้อ					
	5.1.1 ท่านคิดว่าลวดลายมีความสะอาดอยู่ในระดับใด					
	5.1.2 ท่านคิดว่าลวดลายมีความประณีตอยู่ในระดับใด					
	5.1.3 ท่านคิดว่าลวดลายการจัดวางลวดลายเหมาะสมอยู่ในระดับใด					
	5.1.4 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกันยูงระดับใด					
	5.1.5 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับชุดติดกันระดับใด					
	5.2 ลายดอกไม้					
	5.2.1 ท่านคิดว่าลวดลายมีความสะอาดอยู่ในระดับใด					
	5.2.2 ท่านคิดว่าลวดลายมีความประณีตอยู่ในระดับใด					
	5.2.3 ท่านคิดว่าลวดลายการจัดวางลวดลายเหมาะสมอยู่ในระดับใด					
	5.2.4 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกันยูงระดับใด					
	5.2.5 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับชุดติดกันระดับใด					
	5.3 ลายเถาวัลย์					
	5.3.1 ท่านคิดว่าลวดลายมีความสะอาดอยู่ในระดับใด					
	5.3.2 ท่านคิดว่าลวดลายมีความประณีตอยู่ในระดับใด					
	5.3.3 ท่านคิดว่าลวดลายการจัดวางลวดลายเหมาะสมอยู่ในระดับใด					
	5.3.4 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกันยูงระดับใด					
	5.3.5 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับชุดติดกันระดับใด					

3.2 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีแบบเสื้อคลุม

เสื้อคลุม	รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
 ลายผีเสื้อ	1. รูปแบบของชุดทำงานสตรีแบบเสื้อคลุม					
	1.1 ท่านคิดว่ารูปแบบดึงดูดความสนใจอยู่ในระดับใด					
	1.2 ท่านคิดว่ารูปแบบมีความทันสมัยอยู่ในระดับใด					
	1.3 ท่านคิดว่ารูปแบบได้สัดส่วนอยู่ในระดับใด					
	2. ความสวยงาม					
	2.1 ท่านคิดว่าความสวยงามตรงตามความเหมาะสมกับการใช้งานอยู่ในระดับใด					
	2.2 ท่านคิดว่าความละเอียดประณีตในการตัดเย็บอยู่ในระดับใด					
	3. ประโยชน์ใช้สอย					
	3.1 ท่านคิดว่าความสะดวกสบายในการใช้งานอยู่ในระดับใด					
	3.2 ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมกับการใช้งาน(ใส่ทำงาน) อยู่ในระดับใด					
 ลายดอกไม้	4. สีสีน					
	4.1 ท่านคิดว่าการใช้สีเหมาะสมกับสตรีวัยทำงานอายุ25-35 ปีอยู่ในระดับใด					
	4.2 ท่านคิดว่าการใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน (ใส่ทำงาน) อยู่ในระดับใด					
	5. ลวดลาย					
	5.1 ลายผีเสื้อ					
	5.1.1 ท่านคิดว่าลวดลายมีความสะอาดตาอยู่ในระดับใด					
	5.1.2 ท่านคิดว่าลวดลายมีความประณีตอยู่ในระดับใด					
	5.1.3 ท่านคิดว่าลวดลายการจัดวางลวดลายเหมาะสมอยู่ในระดับใด					
	5.1.4 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกันยุ่งในระดับใด					
	5.1.5 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับเสื้อคลุมระดับใด					

เสื้อคลุม	รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
 ลายเถาวัลย์	5.2 ลายดอกไม้					
	5.2.1 ท่านคิดว่าลวดลายมีความสะดุดตาอยู่ในระดับใด					
	5.2.2 ท่านคิดว่าการพิมพ์ลายมีความประณีตอยู่ในระดับใด					
	5.2.3 ท่านคิดว่าการจัดวางลวดลายเหมาะสมอยู่ในระดับใด					
	5.2.4 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกันยูงระดับใด					
	5.2.5 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับเสื้อคลุมระดับใด					
	5.3 ลายเถาวัลย์					
	5.3.1 ท่านคิดว่าลวดลายมีความสะดุดตาอยู่ในระดับใด					
	5.3.2 ท่านคิดว่าการพิมพ์ลายมีความประณีตอยู่ในระดับใด					
	5.3.3 ท่านคิดว่าการจัดวางลวดลายเหมาะสมอยู่ในระดับใด					
	5.3.4 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกันยูงระดับใด					
	5.3.5 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับเสื้อคลุมระดับใด					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

3.2 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีแบบกระโปรง

กระโปรง	รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
 ลายผีเสื้อ	1. รูปแบบของชุดทำงานสตรีแบบกระโปรง					
	1.1 ท่านคิดว่ารูปแบบดึงดูดความสนใจอยู่ในระดับใด					
	1.2 ท่านคิดว่ารูปแบบมีความทันสมัยอยู่ในระดับใด					
	1.3 ท่านคิดว่ารูปแบบได้สัดส่วนอยู่ในระดับใด					
	2. ความสวยงาม					
	2.1 ท่านคิดว่าความสวยงามตรงตามความเหมาะสมกับการใช้งานอยู่ในระดับใด					
	2.2 ท่านคิดว่าความละเอียดประณีตในการตัดเย็บอยู่ในระดับใด					
	3. ประโยชน์ใช้สอย					
	3.1 ท่านคิดว่าความสะดวกสบายในการใช้งานอยู่ในระดับใด					
	3.2 ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมกับการใช้งาน(ใส่ทำงาน) อยู่ในระดับใด					
 ลายดอกไม้	4. สีสัณ					
	4.1 ท่านคิดว่าการใช้สีเหมาะสมกับสตรีวัยทำงานอายุ25-35 ปีอยู่ในระดับใด					
	4.2 ท่านคิดว่าการใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน (ใส่ทำงาน) อยู่ในระดับใด					
	5. ลวดลาย					
	5.1 ลายผีเสื้อ					
	5.1.1 ท่านคิดว่าลวดลายมีความสะอาดตาอยู่ในระดับใด					
	5.1.2 ท่านคิดว่าการพิมพ์ลายมีความประณีตอยู่ในระดับใด					
	5.1.3 ท่านคิดว่าการจัดวางลวดลายเหมาะสมอยู่ในระดับใด					

กระโปรง	รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
 ลายเถาวัลย์	5.1.4 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกันชูงระดับใด					
	5.1.5 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับกระโปรงระดับใด					
	5.2 ลายดอกไม้					
	5.2.1 ท่านคิดว่าลวดลายมีความสอดคล้องอยู่ในระดับใด					
	5.2.2 ท่านคิดว่าการพิมพ์ลายมีความประณีตอยู่ในระดับใด					
	5.2.3 ท่านคิดว่าการจัดวางลวดลายเหมาะสมอยู่ในระดับใด					
	5.2.4 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกันชูงระดับใด					
	5.2.5 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับกระโปรงระดับใด					
	5.3 ลายเถาวัลย์					
	5.3.1 ท่านคิดว่าลวดลายมีความสอดคล้องอยู่ในระดับใด					
	5.3.2 ท่านคิดว่าการพิมพ์ลายมีความประณีตอยู่ในระดับใด					
	5.3.3 ท่านคิดว่าการจัดวางลวดลายเหมาะสมอยู่ในระดับใด					
	5.3.4 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับเนื้อผ้าใยกันชูงระดับใด					
	5.3.5 ท่านคิดว่าลวดลายมีความเหมาะสมกับกระโปรงระดับใด					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณครับ

ภาคผนวก ก

ประมวลภาพสัมภาษณ์กลุ่มทอผ้าใยกล้วยง ชาวเขาเผ่าม้ง

กลุ่มทอผ้าใยกล้วย ชาวเขาเผ่าม้งในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน และจังหวัดตาก

ชาวเขาเผ่าม้ง จังหวัดน่าน

ชาวเขาเผ่าม้ง จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดตาก

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วาณิชยบัญชา. 2550. การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กมลภัทร รักสวน. 2543. การออกแบบเสื้อผ้าสตรีวัยทำงานที่มีส่วนประกอบของผ้าทอพื้นเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาอาชีวศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กิริติญา สอนเนย. 2554. การวาดภาพแฟชั่นและการออกแบบเสื้อผ้า. วาดศิลป์, กรุงเทพฯ.
- เกื้อกูล สุจิโรจน์. 2543. คุณลักษณะผ้าไทยตามความต้องการของนักออกแบบเสื้อผ้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาธุรกิจอุตสาหกรรม. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เจียมจิต เพื่อกศรี. 2546. การออกแบบเสื้อ 1. ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, กรุงเทพฯ.
- จารุพรรณ ทรัพย์ปรง. 2543. การออกแบบเครื่องแต่งกาย. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.
- ฉัตรชัย อรรถปักษ์. 2548. องค์ประกอบศิลปะ. วิทย์พัฒน์, กรุงเทพฯ.
- ชะลูด นิ่มเสมอ. 2531. องค์ประกอบของศิลปะ. ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณัฐพงศ์ สุทิน และ อัญชลี มานิตสกุล. 2542. การศึกษาคุณสมบัติของเส้นใยกล้วยง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งทอ คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ดวงฤทัย ภูมิพิเชษฐ์. 2553. “ใยกันขง” ผ้ากันรังสียูวีไทยสບช่วงต้นพืชศกใหม่. ผู้จัดการออนไลน์ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaismefranchise.com/?p=11983>, 25 กรกฎาคม 2552.
- คุษฎี สุนทรารชุน. 2531. การออกแบบลายพิมพ์ผ้า. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.
- ธวัชชัย ศรีสุเทพ. 2554. การพิมพ์ Silk Screen. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.pbpremium.com/index>, 15 มิถุนายน 2554.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2551. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 9. เอส. อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์, กรุงเทพฯ.

- นางฟ้า (นามแฝง). 2552. พระราชวังบ้านปืน สูดสดชื่นทุกคราที่ได้มา. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.google.co.th/imgres?imgurl>, 23 มิถุนายน 2553.
- นิตยา มหาไชยวงศ์และบัญชา อุดโพธิ์ 2551. รายงานฉบับสมบูรณ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเส้นใยเฮมพ์ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน).
- นวลน้อย บุญวงศ์. 2542. หลักการออกแบบ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นวลแข ปาลินิช. 2542. ความรู้เรื่องผ้าและเส้นใย (ฉบับปรับปรุงใหม่). ซีเอ็ดยูเคชั่น, กรุงเทพฯ.
- นงเยาว์ จิระกรานนท์ และ วิเชียร จิระกรานนท์. 2535. การพิมพ์สกรีน. พิมพ์ครั้งที่ 3. สามัคคีสาร, กรุงเทพฯ.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2547. การวัดประเมินการเรียนรู้. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พาริดา จงพิพิธพร. 2552. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อการสวมใส่ของผู้หญิงวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์. สาขาวิชาการตลาด. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิสนุ ฟองศรี. 2552. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย. ต้นแก้ว, กรุงเทพฯ.
- พริษา สระมาลา. 2553. “แรงบันดาลใจในการออกแบบ.” ใน พื้นฐานการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น. เอ.พี. กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, กรุงเทพฯ.
- พินาติน สาริยา. 2549. การออกแบบลวดลาย. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.
- พรชัย เหลืองอาภาพงศ์. 2552. “ความแตกต่างระหว่างกัญชาและกัญชง.” เดลินิวส์ (9 มกราคม) [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.kasetcity.com/sanha/view.asp>, 23 มิถุนายน 2553.
- พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2547. ประวัติศาสตร์ศิลปะเครื่องแต่งกาย. อินฟอรมีเดีย อินเตอร์เนชั่นแนล, กรุงเทพฯ.
- ภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์. 2553. “การออกแบบลวดลายผ้าด้วยเทคนิคการย้อมสี.” ใน พื้นฐานการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น. เอ.พี. กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, กรุงเทพฯ.
- มาโนช กงกะนันท์. 2549. ศิลปะการออกแบบ. ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.
- ยุทธ ไกยวรรณ. 2545. พื้นฐานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. สุวีริยาสาส์น, กรุงเทพฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. อักษรเจริญทัศน์, กรุงเทพฯ.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2550. พจนานุกรมศัพท์ศิลปกรรม อักษร ช-ฮ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, กรุงเทพฯ.

วีระชัย ณ นคร. 2547. สนวนพฤษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เล่ม 5 สำนักนายกรัฐมนตรี
องค์การสวนพฤกษศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์, กรุงเทพฯ.

วิรุณ ตั้งเจริญ. 2545. การออกแบบ. พิมพ์ครั้งที่ 2. โอ. เอส. พรินติ้ง เฮาส์, กรุงเทพฯ.

สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. 2550. รายงานผลการสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมผู้บริโภค
ต่อเสื้อผ้าชุดทำงาน. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม.

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง. 2550. โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาการปลูกกล้วยงผลผลิต
กล้วยที่ แมริม จ.เชียงใหม่. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www2.nurnia.com/13779/01/women-fashion-love-sex/>, 2 สิงหาคม 2552.

สาวิตรี อัครมาส และ ศศธร ศรีทองกุล. 2552. ชิลล์สตรี. เอ็มไอเอส, กรุงเทพฯ.

สาคร ชลสาคร. 2548. วัสดุที่ใช้ผลิตและตกแต่งเสื้อผ้า. สายธาร, กรุงเทพฯ.

สามารถ โพธิ์ชาไชย. 2541. ความเชื่อเกี่ยวกับกล้วยา-กล้วยง. องค์การสวนพฤกษศาสตร์ สำนัก
นายกรัฐมนตรี, กรุงเทพฯ.

โสมวดี ฤทธิโชค. 2553. “การออกแบบลวดลายพิมพ์ผ้าในระบบอุตสาหกรรม.” ใน พื้นฐานการ
ออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น. เอ.พี. กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, กรุงเทพฯ.

ส่วนสำรวจและรายงาน สำนักงาน ป.ป.ส. 2544. ความรู้เรื่องกล้วยง ใยกล้วยง ใยแห่งวิถีมั่ง กับจุด
โยงใยของรัฐไทยภาคเหนือ. สำนักงาน ป.ป.ส. ธันวาคม. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
<http://www.statelessperson.com/www/?q=node/403>, 27 มิถุนายน 2551

สำนักบริหารการทะเบียน กองปกครองและทะเบียน. 2552. สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร. กรมการ
ปกครอง, กระทรวงมหาดไทย.

หฤทัย ล่องกุลบุตร. 2542. สมบัติเชิงกลของวัสดุผสมเส้นใยกล้วยงที่เสริมแรงด้วยท่อไน
คาร์บอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาวัสดุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อัจฉราพร ไสละสุต. 2539. ความรู้เรื่องผ้า. พิมพ์ครั้งที่ 10. สร้างสรรค์-วิชาการ, กรุงเทพฯ.

อังกาบ ศักดิ์. 2552. การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัด
อุตรดิตถ์. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.

อ้อยทิพย์ พลศรี. 2545. การออกแบบลวดลาย. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.

อ้อยใจ เลิศล้ำ 2553. “การพัฒนาการออกแบบ.” ใน **พื้นฐานการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น**. เอ.พี. กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, กรุงเทพฯ.

อุไรวรรณ ไทรช้อย. 2545. **ความพึงพอใจที่มีต่อเสื้อนอกตกแต่งด้วยผ้าซิด** บ้านคำพระ จังหวัด อำนาจเจริญ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

อุไรวรรณ คำสิงหา กรัณท์รัตน์ นาน่วม และ สิริรัตน์ รอดชีพ. 2552. **การพัฒนาแฟชั่นเสื้อผ้า และเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้าใยกล้วย**. สาขาวิชาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม. คณะ เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

อรชร มณีสังข์. 2550. **รายงานสรุปความก้าวหน้าโครงการพัฒนาเส้นใยกล้วยงดันทุนต่ำ**. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง, เชียงใหม่.

Lacetella. 2553. **ลายเรขาคณิต**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://cdn.learners.in.th>, 16 กรกฎาคม 2554.

Lalake. 2552. **ลัทธิแอสแทรก (Astract)**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.google.co.th/imgres?imgurl=http://www.modernartimages.com/images/abstract>, 16 กรกฎาคม 2554.

Pauline Weston. 2552. **Colour Mood Boards**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.google.co.th/imgres?imgurl>, 16 กรกฎาคม 2554.

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ นามสกุล ศรัณย์ จันทร์แก้ว

วัน เดือน ปีเกิด 16 พฤษภาคม 2522

ภูมิลำเนา จังหวัดลำพูน

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี	พ.ศ. 2548
คหกรรมศาสตรบัณฑิต (ผ้าและเครื่องแต่งกาย)	ราชมงคลธัญบุรี	

ปริญญาโท	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี	พ.ศ. 2554
คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย)	ราชมงคลพระนคร	

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

